Dziś w numerze dodatek: KULTURA i SZTUKA

Dzień Pomorski

Czwartek, 24 stycznia 1935 – Nr. 21 – Cena 15 gr
(Pismo wychodzi w dniu datowania)

12 stron
Rok VII

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEN BYDGOSKI - DZIEN GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDANSKA - GAZETA MORSKA DZIEN TCZEWSKI - DZIEN KUJAWSKI - GAZETA MOGILENSKA

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Bydgoska 56. — Telefony redakcyjne: 10-91 ogólny (czynny w dzień i w nocy), 10-92 sekretarz redakcji, 10-93 redaktor naczelny. Telefony administracyjne: 10-94 biuro administracji, 10-95 kierownik administracji, 17-48 filja miejska administracji. Filja Administracji: Królowej Jadwigi nr. 12/14, wejście od ul. Małe Garbary nr. 2. — Konto czekowe P. K. O. 160-315.

Konfederacja panakorfantowa

(t.) Sejm Śląski jest znowu ostatnio widownią skandalicznego przedstawienia, wskrzeszającego ponure widma naszej przedrozbiorowej historji.

Rzecz się ma tak. Konstytucja marcowa z roku 1921 postanawia, że statut śląski, wprowadzający wewnętrzną odrębność tej dzielnicy, może być zmieniony tylko za zgodą Sejmu Śląskiego. Nowa konstytucja, uchwalona w ubiegłym tygodniu przez Senat, tego zastrzeżenia nie zawiera. Innemi słowy, do zmiany statutu śląskiego wystarczy zwykła ustawa państwowa.

I słusznie. Nie może być w Państwie dwóch władz suwerennych jednocześnie. Jeśli statut śląski jest częścią składową obecnej konstytucji, to może być wraz z nią zmieniony.

Przeciwko tej słusznej sprawie dalszego i jeszcze bardziej ścisłego zespolenia Śląska z Macierzą, idącej zresztą po linji interesów państwowych, ni stąd ni zowąd wystąpił z „protestem" na posiedzeniu Sejmu Śląskiego w dniu 15 bm.... sam pan Wojciech Korfanty. Z natychmiastowym sukursem pospieszyli mu... socjaliści i... Niemcy!

Pan Wojciech Korfanty, powolny i uniżony klient górnośląskiego, niemieckiego „Berg- und Hütten-Vereinu", którego konszachty z niemieckimi baronami węglowymi przypomniała ostatnio „Gazeta Polska", ilustrując swe o Korfantym rewelacje fotografjami jego ręką pisanych pokwitowań na gadzinowe pieniądze, od Niemców pobierane, ten sam pan Wojciech Korfanty nie chce, aby Górny Śląsk zespolił się jeszcze bliżej z Macierzą. Pragnie utrzymania w całej rozciągłości tego „statutu śląskiego", który jest wynikiem położenia, w jakiem się Polska przed kilkunastu laty w okresie rządów panakorfantowych towarzyszy znajdowała. „Protestuje" przeciw temu, czego nawiasem mówiąc, to samo stronnictwo, które ma nieszczęście mieć go za swego przywódcę, kiedyś najgoręcej pragnęło. Że przypomnimy tylko wniosek Klubu narodowej demokracji w Sejmie warszawskim, zgłoszony w roku 1925 przez posła Głąbińskiego i tow. o zmianę statutu śląskiego w kierunku ograniczenia śląskiej autonomji, który to wniosek spotkał się z jak najgorętszem poparciem śląskiej chadecji, jak o tem świadczą stenogramy z przemówień posła z Ch. D. na Sejm śląski, ks. Brzóski.

Lud śląski, który swą krwią ofiarną w trzech kolejnych powstaniach przeciw Niemcom, dowiódł chyba aż nadto dobitnie, że pragnie ścisłej łączności ze swą macierzą-Polską, przez usta swych najlepszych synów również wypowiedział się za zniesieniem autonomji Śląska, oddzielającej niewiadomo po co i na co, ale za to wiadomo w czyim interesie, ten kraj od reszty Ojczyzny. Było to już przed laty dwunastu, w roku 1923, w Katowicach na wielkim zjeździe powstańców śląskich. Wówczas to ci, którzy o wolność Śląska z bronią w ręku walczyli, ustalili ideowe wytyczne najściślejszego prawnego i kulturalnego zjednoczenia Śląska z Rzeczypospolitą.

Dziś zaufany famulus niemieckich baronów węglowych ma smutną odwagę przeciwstawiania się temu, co jest

(Dokończenie na str. 2)

Powolna, ale stała poprawa konjunktury

Z debat nad budżetem Ministerstwa Przemysłu i Handlu

Warszawa, 23. 1. (Pat). Sejmowa Komisja Budżetowa przystąpiła na dziesiejszem posiedzeniu do debaty nad preliminarzem budżetowym Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Bardzo obszerny i wyczerpujący referat wygłosił poseł **Czernichowski,** podkreślając na wstępie, że w Polsce od początku roku życie gospodarcze cechuje pewne ożywienie, wyrażające się **wzrostem produkcji i ruchu budowlanego. Poprawa konjunktury jest wprawdzie powolna, ale stała. Przytem jest poprawą naturalną,** bo nie staraliśmy się nigdy sztucznie nakręcać konjunktury, lecz dostosowaliśmy się do niższego poziomu życia gospodarczego i szliśmy po drodze deflacji.

WĘGIEL, ŻELAZO I NAFTA.

Po tych uwagach referent przeszedł do omówienia sytuacji w poszczególnych dziedzinach produkcji. **Wydobycie węgla w ciągu 10 mies. 1934 r. wzrosło o 9 procent. Zbyt węgla wzrósł ogółem o 7,3 proc. Układ węglowy z Anglją stanowi duży sukces naszej polityki gospodarczej i umożliwi poprawienie cen węgla w eksporcie.** Praktyka wykazała, że dekrety węglowe były celowe i zrodziły się nie z demagogicznej doktryny ekonomicznej, lecz z potrzeb życia gospodarczego.

Hutnictwo żelazne wykazuje w okresie 10 miesięcy wzrost produkcji w porównaniu z rokiem 1933. Ten wzrost pociągnął za sobą także wzrost **zatrudnienia.** Mimo akcji **obniżenia cen, cena żelaza jest, zdaniem referenta, zbyt wysoka.**

Produkcja **ropy nafowej** wykazała dalszy powolny **spadek.** Kwestją decydującą o przyszłości kopalnictwa naftowego w Polsce jest zbadanie terenów, na których powinna się rozwijać produkcja ropy w miarę wyczerpywania się złóż obecnych. Zbyt benzyny pozostaje w związku z cofaniem się motoryzacji kraju w ostatnich latach. **Zagadnienie motoryzacji staje się więc obecnie jednem z najpilniejszych zagadnień gospodarczych.**

Ożywienie ruchu budowlanego

Ruch budowlany rozwijał się przez cały rok 1934 na poziomie znacznie wyższym, co wywołało ożywienie w szeregu gałęzi życia gospodarczego. **Ożywienie ruchu budowlanego jest jednym z najpoważniejszych czynników poprawy konjunktury.** Zjawisko to wynikło niezależnie od sytuacji gospodarczej świata. **Ten objaw jest niewątpliwie sukcesem polityki gospodarczej rządu i stanowi kluczowe wyjście z kryzysu.**

Nasz handel zagraniczny przedstawia się korzystnie

Następnie referent przeszedł do omówienia zagadnienia handlu zagranicznego, zwracając uwagę, że w okresie 10 miesięcy roku ub. **eksport Polski wzrósł w porównaniu z takim samym okresem 1933 wartościowo o 4 proc., ilościowo o 6,7 proc., podczas gdy eksport światowy — spadł w tym okresie o 3,2 proc.** Import Polski wykazuje spadek wartościowo o 5,2 proc., natomiast wzrost ilościowy o 10,4 proc. Ogółem obroty naszego handlu zagranicznego zmniejszyły się w tym okresie o 0,4 proc. pod względem wartościowym a natomiast ilościowo wzrosły o 15,8 proc. W porównaniu z równoczesnym spadkiem handlu zagranicznego Anglji i Niemiec i zwiększeniem obrotu handlu dzięki dewaluacji funta nasz handel zagraniczny przedstawia się wyjątkowo korzystnie. **Dodatnim objawem jest coraz większy rozwój naszego eksportu na rynku zaoceanicznym** przy spadku procentowym obrotu z Europą. **Saldo dodatnie naszego handlu za 10 miesięcy 1934 r. wynosi 142,1 milj. zł, co w porównaniu z r. 1933 stanowi prawie 90 proc. więcej.** Dodatnie wyniki należy przypisać wytężonej i zapobiegliwej polityce rządu oraz intensywnej współpracy z samorządem i organizacjami gospodarczemi.

Ceny winny być zbliżone do zdolności nabywczej społeczeństwa

Co się tyczy handlu wewnętrznego, to obroty handlowe wzrosły w znacznie większym stopniu, niż ich wartość, która często jest mniejsza, niż przed rokiem przy mniejszej ilości obrotów. Zagadnienie **powszechnej zniżki cen jest w naszej gospodarce zagadnieniem kapitalnem.** Konsekwencja polityki gospodarczej rządu pozwala na dalekie posunięcie się naprzód w tym kierunku. **Przed przemysłem ciągle jeszcze stają zagadnienia obniżenia kosztów produkcji, a przed handlem zmniejszenie kosztów pośrednictwa.** Referent stoi na stanowisku, że **przed zniżką cen nie można się bronić, lecz trzeba współdziałać w zbliżeniu cen do zdolności nabywczej**

Ingerencja rządu w sprawy gospodarcze

Rok 1934 zamyka dyskusję na temat **ingerencji rządu** w sprawy gospodarcze. Referent stwierdza, że ingerencja ta dyktowana była potrzebami życia gospodarczego, że skutki jej okazały się tak dalece praktyczne, i zdrowe, że nawet czynniki krytycznie do niej usposobione dziś to uznają i dalszą dyskusję uważają za jałową. Ingerencja dotyczyła zwłaszcza zniżki cen, organizacji eksportu, ochrony przed wyzyskiem, niesumiennego kapitału zagranicznego i sprawy bezrobocia. **Uznając całkowicie potrzebę kapitału zagranicznego i konieczność współpracy z nim, referent podkreśla, że zdarzyły się jednak pewne rażące rzeczy, które zaniepokoiły opinję i musiały wywołać odpowiednią reakcję.** Warunki współpracy z tym kapitałem muszą wykluczać możność prowadzenia gospodarki eksploatacyjnej i nie mogą być sprzeczne z naszemi interesami. To też taka sprawa jak Żyrardowa, Wspólnoty Interesów, Elektrowni Warszawskiej znajdują załatwienie obecne na odpowiednim terenie.

ROZWÓJ HANDLU MORSKIEGO

Przechodząc do spraw handlu morskiego poseł Czernihowski zwrócił uwagę, że zaledwie 7 proc. naszego obrotu morskiego odbywa się własnemi statkami. Linje nasze mają jeszcze zadanie pionierskie i wymagają pomocy państwa. **Sprawozdawca proponuje podwyższenie subwencji na popieranie żeglugi morskiej o 500.000 zł. oraz podwyższenia pozycji na popieranie rozwoju rybołówstwa do sumy 580.000 zł.**

DYSKUSJA.

Po referacie pierwszy zabrał głos poseł **Rybarski** (Klub Narod.), który odniósł się krytycznie do polityki Ministerstwa i wyraził pogląd w zakończeniu swojego przemówienia, że nasza sytuacja przemysłowa mimo ilościowej poprawy tu i ówdzie przedstawia się nadal bardzo ciężko.

Poseł **Langer** (Str. Lud.) ubolewał, że linja polityki Ministerstwa Przemysłu i Handlu jest rzekomo zbyt korzystna dla przemysłu ze szkodą dla rolników i domagał się zmiany tej polityki. W zakończeniu zwrócił uwagę p. ministra na kumulowanie posad urzędników, zaznaczając, że Najw. Izba Kontroli w sprawozdaniu swojem wspomina wypadki takie w Morskim Instytucie Rybackim.

WYJAŚNIENIE MINISTRA FLOYAR-RAJCHMANA.

Po tem przemówieniu zabrał głos **minister Floyar Rajchman,** który udzielił kilku wyjaśnień. Odpowiadając posłowi Langerowi w sprawie kumulowania posad, p. minister poruszył sprawę rybołóstwa morskiego i stwierdził z żalem, iż wszystkie nasze katedry biologji i zoologji nie potrafiły dotychczas wychować stojących na odpowiednim poziomie pracowników odnośnie biologji morskiej. Zasługi Instytutu Rybackiego są najważniejsze wśród pionierskich poczynań i dzięki jego wysiłkom połowy morskie podniosły się z 2—3 miljonów kg. do 16—18 miljonów kg. Odczuwa się jednak brak odpowiedniej ilości fachowców i dlatego naczelnik wydziału rybackiego, który nadzoruje działalność Instytutu spełnia w nim wiele prac kierowniczych i wychowawczych i jest z nim ściśle związany. Pobiera on z Instytutu wynagrodzenie w wysokości 100 zł. miesięcznie. Sprawa ta nie może być więc wysuwana przez posła Langera jako łączenie funkcji. P. minister uważa za konieczne wyjaśnić tę sprawę, gdyż chodzi tu o pracownika, którego wartość i zasługi są powszechnie znane i oceniane.

W dalszym ciągu dyskusji przemawiał pos. **Minkowski** (BBWR), który podkreślił że doniosłem zjawiskiem jest coraz intensywniejszy obrót towarów przez porty. Tu mówca czyni dwa zastrzeżenia: **Zachodzi konieczność nieprzerywania dalszego rozwoju Gdyni oraz istnienia w Gdańsku świadomości, że Polska dźwignęła ten port do wielokrotności jego dotychczasowego rozwoju. Rozwój polskiego handlu i związany z tem rozwój naszej floty handlowej powinien być jedną z największych naszych trosk.**

Podziękowanie Pana Prezydenta Rzplitej i Pana Marsz. Piłsudskiego

Na ręce Pana Wojewody Pomorskiego nadeszło od Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, prof. Ignacego Mościckiego i od Pana Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, podziękowanie dla tych wszystkich osób, które w dniu 1 b. m. złożyły Im życzenia noworoczne.

(Dokończenie art. wstęp. z str. 1)

najzupełniej naturalne, co jest pragnieniem polskiej ludności Górnego Śląska. Popierają go w tych odśrodkowych, karygodnych machinacjach bankruci II międzynarodówki i — co jest już bardziej zrozumiałe — przedstawiciele mniejszości niemieckiej.

Ta współczesna „konfederacja“ panakorfantowa, przypominająca żywo czasy haniebnego „liberum veto“, będzie niewątpliwie potępiona przez wszystkich, którym dobro Polski, jako całości, leży na sercu.

Chwała Bogu, idą nowe czasy! Zapowiedzią ich jest nowa Konstytucja. Kto im się będzie przeciwstawiał, będzie zdruzgotany. Na to niema rady, jeśli chcemy, aby nigdy nie powtórzyły się już w Polsce wypadki smutnej przeszłości. Nie poradzi tu nic i sam pan Korfanty, choćby nawet popierały go niemieckie pieniądze. Rozpędowe koło ewolucji naszej Rzeczypospolitej zetrze na proch podobnych figlarzy, jeśli — póki czas — się nie opamiętają.

Śląsk będzie częścią składową wielkiego Państwa, na tych samych prawach i z temi samemi obowiązkami, co wszystkie dzielnice Polski.

Wobec znacznie zwiększonego zapotrzebowania na znaną **SÓL MORSZYŃSKĄ** przeczyszczającą, Zarząd Zdrojowiska Morszyn od 1 stycznia rb. obniżył cenę **na zł 2,80 za flakon.** (42

Nowa atrakcja dla naszych Czytelników

Już dnia 1 lutego br. rozpoczynamy w piśmie naszem — obok wychodzącej obecnie w odcinku sensacyjnej powieści autorki amerykańskiej M. G. Eberhardt p. t. „Ofiara chirurga“ — druk niezmiernie interesujących pamiętników agenta wywiadu niemieckiego, Waltera Herrmanna, p. t. „LOS SZPIEGA“. W pamiętnikach tych w sposób barwny i niezwykle zajmujący opisuje Herrmann swe przygody szpiegowskie w latach przedwojennych w Rosji, w Anglji, w Belgji i we Francji.

W ten sposób już w najbliższym czasie, w myśl niejednokrotnie wyrażanych życzeń naszych Czytelników, DRUKOWAĆ BĘDZIEMY CODZIENNIE DWA INTERESUJĄCE ODCINKI POWIEŚCIOWE.

P. T. Abonenci! Nie zapomnijcie więc o wczesnem odnowieniu prenumeraty na miesiąc następny.

WYDAWNICTWO

POKOJE

czyste, ciepłe, wygodne i ciche z wodą bieżącą i telefonami

w Warszawie

ulica Chmielna Nr. 31

obok Dworca Centralnego

poleca tanio

Zarząd

Hotelu Royal

685

Rozgrywki hokejowe w Davos

Zurych, 23. 1. (PAT). W środę w Davos w ramach turnieju hokejowego o mistrzostwo świata rozegrano następujące dalsze mecze W drugiej rundzie rozgrywek Kanada rozgromiła Włochy 9:0, Szwajcarja zwyciężyła wysoko Francję 5:1, Anglja pokonała Austrję 4:1, a Czechosłowacja wygrała ze Szwedami 2:1. W turnieju pocieszenia Węgry odniosły zwycięstwo nad Belgją 6:1 a Rumuni pokonali Łotwę 3:2.

Nasza drużyna, otrzymała zaproszenie na międzynarodowy turniej hokejowy, który odbędzie się w dniach od 28 do 31 stycznia w Arosie (Szwajcarja); zaproszenie to jest dużem wyróżnieniem gdyż na turniej zaproszono jedynie cztery zespoły a mianowicie: Kanadę, Szwecję, Szwajcarję i Polskę. Polska na tym turnieju będzie miała okazję rozegrania meczu z mistrzem świata Kanadą.

Olbrzym włoski Carnera pokonał Estończyka Klausnera

Rio de Janeiro, 23. 1. (Pat). Słynny olbrzym włoski Primo Carnera rozegrał w Rio de Janeiro mecz bokserski z Estończykiem Klausnerem. Mecz był obliczony na 12 rund. Zwyciężył w 6-tej rundzie Carnera przez techniczny knockout. Arbiter przerwał walkę z powodu przygniatającej przewagi Włocha i zupełnego wyczerpania Estończyka. Na zawodach obecnych było przezło 30.000 widzów a m. in. minister spraw zagr. i ambasador Włoch.

Niedola robotników polskich we Francji

Paryż, 23. 1. (Pat). W wyniku narad członków sekcji polskiej Generalnej Konferencji Pracy z sekretarzami syndykatów górniczych departamentu Pas de Calais, zagłębia Anzin i departamentu Nord, udała się do generalnego dyrektora pracy delegacja polska celem zwrócenia uwagi na niesłuszną interpretację przez organy administracyjne instrukcyj ministerjalnych oraz na decyzje krzywdzące robotników polskich.

Ta sama delegacja, uzupełniona przez przedstawicieli robotników włoskich, interwenjowała w min. spraw wewn., składając władzom francuskim memorjał o krytycznem położeniu robotników obcych we Francji. W memorjale tym, jak donosi organ Generalnej Konfederacji Pracy, „Le Peuple“, wskazano na nastrój paniki, jaki ogarnął rzesze robotników polskich i włoskich w związku z ukazaniem się dekretów rządowych, czemu towarzyszyła wroga kampanja prasy francuskiej. Wszyscy robotnicy czują się niepewni jutra. Władze administracyjne nietylko nie działają uspakajająco, ale przez zbytnie formalizowanie utrudniają odnawianie kart tożsamości.

Donosząc o tem, „Le Peuple“ podkreśla fakt, że robotnicy obcy byli wezwani do Francji bezpośrednio po wojnie i pracą swą przyczynili się do podniesienia życia gospodarczego kraju. Większość przebywających we Francji robotników obcych, to ludzie uczciwi, godni zaufania i szacunku. Rząd winien to wziąć pod uwagę — pisze dziennik — i życzliwie rozpatrzeć postulaty, wyrażone w memorjale.

Za zniewagę narodu polskiego

skazano Niemca Koehlera na 8 miesięcy więzienia

(o) Warszawa 23. 1. (tel. wł.) Przed warszawskim sądem okręgowym stanął dziś obywatel niemiecki Weldemar Koehler oskarżony o znieważenie narodu polskiego.

Było to podczas zajścia w restauracji Oaza w dniu święta Niepodległości. Koehler awanturował się na sali, a gdy dyrektor Pawłowski zwrócił mu uwagę, odezwał się wobec gości i służby „Polnische Schweine“. Świadkiem zajścia był m. i. sędzia grodzki Rudnicki, który zawezwał policję i polecił aresztować awanturnika.

Na rozprawę doprowadzono go z aresztu, gdzie przebywał od 2 i pół miesięcy. Oskarżony bronił się, że nic nie pamięta, bo był pijany, i że nigdy świadomie nie byłby pozwolił sobie na znieważenie narodu polskiego.

Przesłuchany jako świadek sędzia Rudnicki potwierdził cały przebieg zajścia, dodając, że gdyby oskarżony tak wyrażał się w Niemczech o własnym narodzie zlynczowanoby go bez sądu.

Sąd skazał Koehlera na 8 miesięcy więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego i z zawieszeniem reszty kary.

Jak Kowno przyjęło śpiewaczkę polską?

Entuzjazm na sali — Zakaz dalszych występów — Brutalny „występ“ policji na dworcu

Ryga, 23. 1. (PAT). Z Kowna donoszą: Po wczorajszym występie śpiewaczki polskiej p. Bandrowskiej-Turskiej w teatrze państwowym, zapowiedziane były 2 występy jej w operze państwowej, później jednak rozeszła się pogłoska o nagłym wyjeździe p. Bandrowskiej z Kowna. Jak się okazuje, dyrekcja opery państwowej, wobec kategorycznego stanowiska ministra spraw wewnętrznych, zmuszona była odmówić pozwolenia na dalsze występy p. Bandrowskiej-Turskiej. Zarządzenie to wydaje się tem dziwniejsze, że wczorajszy występ p. Bandrowskiej przyjęty został serdecznie, zarówno przez publiczność jak i przez prasę litewską.

Wieczorem o godz. 20 p. Bandrowska-Turska odjechała do Rygi, żegnana na dworcu przez tłumnie zebraną młodzież polską.

Podczas odjazdu pociągu policja zatrzymała kilka osób, które wznosiły okrzyki na cześć śpiewaczki polskiej. M. in. aresztowany został student Paprocki.

Ryga, 23. I. (PAT.) Pani Bandrowska-Turska przybyła do Rygi, witana na dworcu serdecznie przez przyjaciół. Śpiewaczka wyraża się z wielkiem uznaniem o przyjęciu, jakiego doznała w Kownie. Przyjęcie to było pełne serdeczności i entuzjazmu. Obok tego pozostał po Kownie wielki niesmak, wywołany stanowiskiem ministerstwa spraw wewnętrznych, które **bez podania rzeczywistych przyczyn cofnęło pozwolenie na dalsze dwa występy.**

Ryga, 23. I. (PAT.) Z Kowna donoszą: Aresztowany na dworcu w czasie odjazdu pani Bandrowskiej-Turskiej student Paprocki za wznoszenie okrzyków na cześć artystki po spisaniu protokółu został zwolniony z aresztu.

Wstrząsy podziemne w Katowicach

Katowice, 23. 1. (PAT). W nocy z wtorku na środę odczuto na Śląsku w okręgu katowickim szereg wstrząsów podziemnych. Pierwszy wstrząs odczuto o godz. 23,22. Wstrząs ten był dość silny. Odczuto go w Katowicach, w Bogudzicach, Zabrzu i Ligocie. Drugi wstrząs odczuto o godz. 2,30 a trzeci i ostatni o godz. 4 rano. W przeciwieństwie do drugiego wstrząsu, który był słaby trzeci wstrząs był bardzo silny. Wstrząsy te jednak żadnych szkód na kopalniach nie wyrządziły.

Wedle opinji miarodajnych sfer górniczych powodem tych wstrząsów jest pękanie mocnych i grubych warstw piaskowca nad wydobytemi pokładami węgla. Jeden z tych wstrząsów trwał około sekundy. Wypadków z ludźmi nie było.

Szturm publiczności na tanie pomarańcze

Policja musiała regulować ruch w sklepie i na ulicy

(o) Wilno, 23. 1. (Tel. wł.). Wobec nieustępliwości hurtowników, którzy nie chcą sprowadzać z Gdyni tanich pomarańcz, detaliści poczynili zamówienia na własną rękę.

Dziś jeden z nich otrzymał pierwszy transport w ilości 2000 kg. Na wiadomość o tem, że sprzedaje się pomarańcze po 1,30zł za kg do sklepu zaczęły napływać tłumy publiczności. Po południu zgromadziło się przed sklepem półtora tysiąca amatorów pomarańcz, tamując ruch uliczny.

Musiano zwrócić się do policji o pomoc. Kilku posterunkowych utrzymywało porządek na ulicy, a kilku „regulowało ruch“ w samym sklepie.

W krótkim czasie cały zapas wyprzedano.

Ofensywa wojsk japońskich w Dżeholu

Pekin 23. 1. (Pat). Dwa oddziały, złożone z tysiąca żołnierzy japońskich i tysiąca Mandżurów wraz z samolotami bombardującemi, samochodami pancernemi i działami rozpoczęły atak na miasta na linji ku wschodowi od Ozaharu na zachód od Kałganu.

Pisma chińskie donoszą z Kałganu, że dziś przed południem 4 samoloty japońskie zrzuciły 7 bomb na wielki mur we wschodnim Czaharze W południe artylerja japońska rozpoczęła bombardowanie Tuszinkau.

Pekin, 23. 1. (PAT). Według informacyj ze źródeł chińskich, dziś rano Japończycy rozpoczęli kroki zaczepne, bombardując Czahar. W akcji wzięły udział artylerja i samoloty. Kawalerja i piechota japońska posuwają się rzekomo w kierunku Tuszitkau. **Wojska chińskie stawiają zaciekły opór.** Poselstwo japońskie w Pekinie twierdzi, iż niema żadnych informacyj w tej sprawie.

Przy otyłości, artretyzmie i cukrzycy naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie.

Losy królowej Heleny

Księżna Helena rumuńska po mającym nastąpić wkrótce rozwodzie z królem Karolem rumuńskim, zamierza przyjąć katolicyzm i wyjść za jednego z książąt Colonna.

Imieniny Pana Prezydenta Rzplitej w szkołach

(o) **Warszawa,** 23. I. (Tel. wł.) Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło, aby we wszystkich szkołach odbyły się uroczyste obchody w dn. 1 lutego jako w dniu imienin Pana Prezydenta Rzplitej.

W ramach obchodów ma być również uczcone 30-lecie pracy naukowej Pana Prezydenta.

Delegacja harcerstwa u Pana Prezydenta Rzplitej

(o) **Warszawa,** 23. I. (Tel. wł.) P. Prezydent Rzplitej przyjął dziś przed południem sufragana pińskiego ks. biskupa Niemirę. Następnie P. Prezydent przyjął delegację rady naczelnej Związku Harcerstwa Polskiego, która prosiła P. Prezydenta Rzplitej o przyjęcie protektoratu nad zlotem harcerskim w Spale.

Zlot ten odbędzie się latem b. r. i zgromadzi 20.000 harcerzy i harcerek z Polski, kilka tysięcy harcerzy polskich z zagranicy i liczne delegacje zagranicznego skautingu.

Wzrost zapasu złota

Dekadowy bilans Banku Polskiego

W drugiej dekadzie stycznia zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 0,3 miljonów zł, do 503,9 milj. zł., natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz obniżył się o 3,0 milj. zł. do 19,1 milj. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu spadł o 1,0 milj. zł do 45,4 milj. złotych.

Obieg biletów bankowych, zmniejszył się o 25,6 milj. zł do 912,7 milj. zł.

Pokrycie złotem wzrosło z 46,84 proc. do 47,66 proc. i przekracza normę statutową o przeszło 17 punktów.

Stopa dyskontowa 5 proc., od pożyczek zastawowych — 6 proc.

O czem Polakom nie wolno pisać w Kownie?

Królewiec, 23. I. (PAT.) Z Kowna donoszą: Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kowieńskiego“ Majewski został osadzony na tydzień w więzieniu z powodu niezapłacenia grzywny 100 litów, na którą został skazany za zamieszczenie w dn. 5 stycznia streszczenia artykułu „Rytasa“ o konieczności nawiązania stosunków z Polską.

Rozwiązanie sekty berlińskiego znachora Weissenberga

Berlin, 23. 1. (Pat). Tajna policja rozwiązała rozpowszechnioną od lat na obszarze całych Prus sektę ewangelicką, na której czele stał niezwykle popularny wśród mas ludowych znachor Weissenberg. Sekta ta odbywała regularne zgromadzenia w okolicach Berlina, w czasie których urządzano seanse spirytystyczne, połączone z wywoływaniem duchów Lutra, Fryderyka Wielkiego i Bismarcka. Weissenberg wydawał własne pismo tygodniowe, w którem ogłaszał świadectwa duchów, mające rzekomo potwierdzić jego nadprzyrodzone siły. Ilość wyznawców znachora obliczają na 100.000. Do miejsca jego zamieszkania odbywały się prawdziwe pielgrzymki, przyczem znachor na wszystkie choroby i dolegliwości zapisywał okłady z twarogu.

STANISŁAW ZIELIŃSKI

Obrazki z powstania 1863 r.

3)

Bracia wyręczali go w gospodarstwie, więc Adam miał dosyć czasu do wyuczenia się ciesiółki i stolarki, do których to kunsztów brał się z amatorską gorliwością. Umysł inteligentny, przechodził Bitis nieraz wytrawionych w tem rzemiośle mistrzów.

Rzetelność, trzeźwość i uczciwa praca wysoko go postawiły w mniemaniu okolicy. Nie brak mu było ani pracy, ani przyjaciół Lubo młody, lecz z sądem dojrzałym i tą trzeźwością pospolicie „chłopskim rozumem“ zwaną, wzywany bywał do rady w sprawach gminy, gdzie nieraz zdrowym sądem zadziwiał starców. Zacięty wróg wszelkiej nieprawości zyskał wprawdzie wielu nieprzychylnych, lecz nie zrażał się nienawiścią występnych, którym publicznie rzucił rękawicę. Drobne nadużycia miejscowe, kradzież publicznego dobra i wszelki występek — wszystko to bało się Bitisa jak ognia, obawiając się z ust jego potępienia. Z tego też względu nieczyste charaktery wytoczyły mu fałszywy proces przed rządem najezdczym, nieprzyjaciele znaleźli powód i środki wtrącenia go do więzienia.

Wróg wszelkiej nieprawości coraz to jaśniej widział sprzedajność i podłość najazdu, własne doświadczenie uczyło go nienawidzić Moskwy. Nastał czas reformy włościańskiej w 1858 r., szlachta smutną przewidywała przyszłość, włościanie się cieszyli. Nieufność obopólna, wpływ różnych dziejowych tradycyj podżegana była fałszywymi wieściami moskiewskiej policji.

Roztropny umysł Bitisa z umiarkowaniem sądził bieżące sprawy. Nie ufał szlachcie, lecz jeszcze bardziej obawiał się cudzego wroga, narzucającego dziś bladą wolność a jutro kajdany. Bitis zresztą niczem się nie wyróżniał od tego koła, w którem żył. Włościanin z ducha i z krwi trwał wiernie w tym obyczaju, w jakim wykształcił swój umysł i serce. Tem się właśnie tłumaczy wpływ Bitisa na współczesnych i pokrewnych mu duchem wieśniaków. Stanął on, jako wyraz ich moralnych potrzeb, znajdując najzupełniejsze uznanie w duszach urodzonych pod słomianą strzechą.

Gdy sprawa włościańska nurtowała w najgłębszych warstwach społecznych, zyskując przyjaciół wszakże w ciemności i egoizmie, Bitis w swojem kole stał na straży czystości ludowego obyczaju, głosząc zdradę najazdu. Następują manifestacje i śpiewy kościelne. Bitis nie bierze w nich udziału, potępiając niepraktyczność i niestosowność podobnej wojny z Moskalem.

Nigdzie zresztą włościanie żmudzcy nie wzięli czynnego udziału w tej sprawie, bądź nie pojmując manifestacyj, bądź uważając je za wybryk szlacheckich malkontentów w celu sparaliżowania reformy. Biorący udział w śpiewach i procesjach, były to jednostki, ulegające wpływom postronnym, tem samem więc nie mogły być wyrazem ludowego ducha na Żmudzi. Manifestacje jednak budziły kraj z uśpienia i wywołały potrzebę nowej walki z najazdem oddziaływując na wszystkie warstwy społeczne.

Te właśnie pobudki również wpływały na Bitisa. Rozrzucane śpiewki i odezwy w litewskim języku między ludem wydobywały uczucie i myśl z głębin ludzkiego ducha. Od rozpraw, gawęd i baśni politycznych przeszło do prawdziwego krzątania się koło istotnych potrzeb Ojczyzny. Bitis niepoślednim w tej sprawie był działaczem.

Kiedy powstanie wybuchło w Koronie, a księża na Żmudzi objawili ludowi obowiązek bronienia kraju, Bitis czynnie się zajął propagandą. Wędrował od wsi do wsi, a zgromadzając w każdej ludzi poważnych, przemawiał słowami prostoty i prawdy. Wszędzie przyjęty i zrozumiany, z prawdziwą rezygnacją oddał się sprawie Ojczyzny, równoważąc ją ze sprawą wiary.

Włościanie z zaufaniem słuchali jego mowy, bo nie mogli go posądzać o wspólne ze szlachtą zamiary. Słowa, pochodzące z serca, trafiały do ich przekonania. Bitis zresztą nigdy nie zabrał głosu w sprawie złej i nieczystej, chyba dla zaprotestowania przeciw fałszerzom. Niekiedy zapytywano go:

Czego sobie życzysz, pocóż nakłaniasz do powstania, wszak niczego ci nie brak, masz sowitą zapłatę i czeladników, cóż ci lepszego dać może powstanie albo i Polska?

Takie argumenty Bitis odpierał, powiadając, iż nic nie posiada wobec przemocy i obcego narodu.

(Ciąg dalszy nastąpi).

HENRYK HORAN.

Jak to było w „Escarpelle“?

Z niedoli polskiego wychodźtwa

W „Dniu Pomorskim“ zamieszczono ostatnio kilka artykułów p. posła L. Tomaszkiewicza, w których autor porusza sprawę tragicznych dla naszego wychodźtwa we Francji wypadków w kopalni francuskiej Leforest, należącej do koncernu węglowego „Escarpelle“. Zajścia w „Escarpelle“ owiane były aż dotąd mgłą tajemnicy, gdyż prasa europejska, w swych doniesieniach streściła się do komunikatu, oświadczającego, że „zajścia zostały zlikwidowane“. Nikt jednak nie zna szczegółów tej „likwidacji“, ani dlaczego zajścia te powstały, ani jaki miały one właściwie przebieg.

P. poseł Tomaszkiewicz cytuje w jednym ze swych artykułów francuskiego dziennikarza Klebera, który wyraźnie oskarżył Koncern „Escarpelle“ o to, że wypadki w Leforest zostały umyślnie wywołane i sprowokowane, ażeby Polaków przed światem przedstawić, jako buntowników, anarchistów, ludzi „bez czci i wiary“.

Jak właściwie było w Leforest postaram się możliwie objektywnie niżej przedstawić.

Dodaję, że byłem tłumaczem przysięgłym przy sądach francuskich. Wydalono mnie z granic Francji ostatnio razem z grupą polskich robotników.

* * *

Noc już zapadła, kiedy auto prezesa Komitetu polskiego z Lens, sunąc z zawrotną szybkością po asfaltowej szosie, dojeżdżało ku Leforest. Jesteśmy trzej w aucie: prezes Sobczak, jego syn, jako kierowca samochodu i ja. Siedzimy cicho — nie rozmawiamy. Obserwuję swych towarzyszy. Młody Sobczak, ręce położył na kierownicy, pochylony zlekka ku przodowi, wpatruje się uważnie w wycięty w ciemnościach język światła. Ma w swym profilu wyraz uporczywej zaciętości, nieomal drapieżności, wyraz młodego pokolenia polskiego, wychowanego na obczyźnie, pokolenia, walczącego wszystkiemi siłami o byt. Stary, o twarzy jak z granitu wyciosanej, ma już włosy posiwiałe, ostry, energiczny wzrok, krzaczaste brwi i gorycz w rysach. Z całej postaci promieniuje dziwna jakaś siła, z twarzy prostota robotnika i szlachetna mądrość człowieka, który przeszedł przez największy uniwersytet — świat i życie.

Przyszedł on do mnie dziś wieczorem i z jego zachowania się — poznałem zaraz, że zaszło coś ważnego.

— Chce pan jechać z nami do Leforest? — zapytał. — Auto stoi przed domem.

Nie poraz pierwszy prezes Sobczak zabierał mnie ze sobą, jako sprawozdawcę prasowego i nigdy tego nie żałowałem. Przygotowałem się więc zaraz do drogi.

Już w samochodzie dowiedziałem się, co było powodem tego nagłego wyjazdu. W szybie X „Escarpelle“ kompanji węglowej w Leforest wybuchł t. zw. włoski strajk polskich górników, którzy zaprotestowali przeciw niesprawiedliwemu zwolnieniu dwóch współtowarzyszy pracy — nawiasem mówiąc nie Polaków — i w liczbie około trzystu pozostali w szybie po ukończonej „szychcie“.

— Najgorsze jednak jest to — mówi prezes Sobczak, — że na dole rzekomo zatrzymali, jako zakładników kilku inżynierów i sztygarów Francuzów, co może mieć dla Polaków na całym terenie węglowym katastrofalne następstwa. Natychmiast po otrzymaniu wiadomości postanowiłem wyjechać do „Escarpelle“ i zrobić, co się da, dla uspokojenia umysłów.

Znając dobrze prezesa i autorytet, jakim się cieszył wśród wychodźtwa, nie wątpiłem, że obecność jego na miejscu będzie bardzo pożądana. Wobec groźby ściągnięcia na cały ogół robotników polskich w północnej Francji, ostrych represyj ze strony władz francuskich, obecnie niezbyt przychylnie ustosunkowanych — należało co najszybciej całe zajście zlikwidować.

Z zamyślenia wyrwało mnie nagłe gwałtowne szarpnięcie auta i zgrzyt hamulców. Rzucam szybkie spojrzenie przez szyby limuzyny. Na trakcie stoi ciemna grupka ludzi, od której przebłyskują bagnety i matowe refleksy stalowych kasków. Przed ową grupką jakiś mężczyzna w płaszczu wymachuje czerwoną sygnałową latarnią.

Stajemy.

— „La garde nationale“ — mruczy przez zęby młody Sobczak.

Jakiś oficer w czarnem, lśniącem „french coat‘cie“, przystępuje do drzwi limuzyny.

— Vos papiers? — (Wasze papiery?).

Legitymujemy się.

Oficer nieufnie patrzy w głąb auta, zapala elektryczną latarkę i świeci nam w twarz i po ubraniu. Może szuka broni.

— Polonais? — pyta — que allez vous faire à Leforest? (Polacy? — Poco panowie jadą do Leforest?).

Tłómaczymy, o co nam chodzi. Oficer waha się. Mężczyzna z czerwoną latarką, zbliża się również.

— Qui est-ce? — mówi do oficera. (Kto to jest?).

— Des etrangers — Sais‘pas, si je peux lâcher — odpowiada ten. (Obcokrajowcy, nie wiem, czy mogę przepuścić).

Mężczyzna z latarnią świeci na nas.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Król wygranych

1.000.000

na numer 72.450

padł poraz II-gi

u Kaftala

Bydgoszcz, Jagiellońska 2 Gdynia, 10 Lutego 5

Przed piętnastu laty

KOMUNIKAT SZTABU GENERALNEGO z dnia 25 stycznia 1920 roku:

Wojska nasze zajęły Więcbork i Sępolno.

(—) Malczewski, płk.
II. Zastępca Szefa Sztabu Gen.

Wyzwolenie Sępolna z pod jarzma niewoli

Dziś 15 rocznica wkroczenia do miasta wojsk polskich

Dziś, dnia 24 stycznia przypada 15-ta rocznica wkroczenia wojsk polskich do Sępolna i wyswobodzenie tego miasta kresowego z pod rządów zaborczych. Dzień ten przed 15-tu laty **był dla Sępolna wielkiem i pamiętnem świętem.** Całe miasto było udekorowane i przyozdobione sztandarami narodowemi.

fot. Gołębiowski.

Wkroczenia oddziałów polskich spodziewano się w godzinach popołudniowych, to też ludność polska z miasta i okolicy zebrała się tłumnie już od wczesnego popołudnia, zalegając ulice, któremi oddziały miały przemaszerować. Przybycie wojska polskiego opóźniło się jednak o kilka godzin i **nastąpiło dopiero wieczorem.**

U wejścia do miasta na szosie więcborskiej odbyło się **uroczyste powitanie wojska polskiego** przez ks. proboszcza **Grudzińskiego,** władze miejskie i przedstawicieli miejscowego społeczeństwa polskiego. Żołnierzy odprowadzono wśród entuzjastycznych okrzyków do przygotowanych im zawczasu kwater.

O patrjotyźmie ludności Sępolna świadczy m. in. szczegół, że zakwaterowane oddziały polskie **były utrzymywane przez społeczeństwo,** które na ten cel nie szczędziło ofiar w naturze i w gotówce.

Powyżej reprodukujemy **jedyne zdjęcie, jakie zachowało się z tych uroczystych dla Sępolna chwil,** przedstawiające oddziały wojska polskiego po wkroczeniu w mury miasta.

Co mówi generał Weygand?

We Francji pracuje się dla tłumu, nie dla kraju

Generalissimus francuski, generał Weygand, osiągnął przepisaną przez prawo granicę wieku, lat 68, i ustąpił ze swego stanowiska wiceprzewodniczącego najwyższej rady wojennej, przechodząc w stan spoczynku. Dziennik paryski „Le Journal" wydelegował do generała swego przedstawiciela w celu uzyskania wywiadu.

Niektóre opinje, wyrażone przez generała Weyganda są charakterystyczne dla jego sposobu myślenia i określają jednocześnie jego (a także większości oficerów sztabu generalnego) stosunek do dzisiejszych zagadnień ustrojowych.

— Czem zapełni pan teraz wolny czas, generale? — zagaił rozmowę dziennikarz.

— Pracą — odpowiada Weygand — ciekawość pcha mnie do wyzyskania wolnego czasu dla poznania wielu rzeczy, na co nie pozwalała mi dotąd służba. Zamierzam napisać biografję marszałka Foch'a, dalej historję armji za III Republiki, wreszcie retrospektywną historję armji francuskiej. Na wykonanie tych prac zużyję zapewne osiem lat. Będę więc miał wówczas siedemdziesiąt pięć lat, o ile Opatrzność pozwoli mi żyć tak długo.

— A czem pan, generale, wypełni godziny odpoczynku?

— Sięgnę do mojej bibljoteki po klasyków (z uśmiechem), jestem gorącym zwolennikiem klasycyzmu.

— A jakiego jest pan zdania, generale, o naszej epoce?

— Niepokojąca. Dużo ludzi z inteligencją, z talentem. I to jest bodaj najgorsze: oni kierują opinją. Życie i prace intelektualistów wyczerpują się jednem słowem: ankieta. A bilansem jej jest zwątpienie. Dobrze, gdy w kraju są ludzie, którzy żywią wątpliwości, byle nie było ich zbyt wielu. Wszyscy, ogół nie powinien składać się z ludzi przeżartych zwątpieniem, zagraża to bezpieczeństwu i zdrowiu kraju. Filozofja na swojem miejscu praca na swojem. Obok filozofów muszą być ludzie czynu, musi istnieć podział pracy. Ale dla kraju pożyteczniej jest, sądzę, żyć niż filozofować, aby móc żyć, ludzie muszą zdecydować się na jakąś doktrynę, trzymać się jej, kierować się pewną regułą.

— Z tego, co pan powiedział, generale, wynika, że ludziom brak obecnie poczucia państwowości?

— Tak jest.

— Komu przypisać winę? Ludziom, czy republice?

— Republice. W naszej historji były okresy, gdy rozkazy przychodziły zgóry. Dzisiaj przychodzą zdołu. To ulica daje dzisiaj dyrektywy krajowi, decyduje o jego losach. Ulica prowadzi, szefowie idą za nią. Nasza polityka zagraniczna odrabiana była dawniej w gabinetach, od kilku lat robi się ją na ulicy, pod gołem niebem. Pracuje się dla tłumu. Wolałbym, aby pracowało się dla kraju.

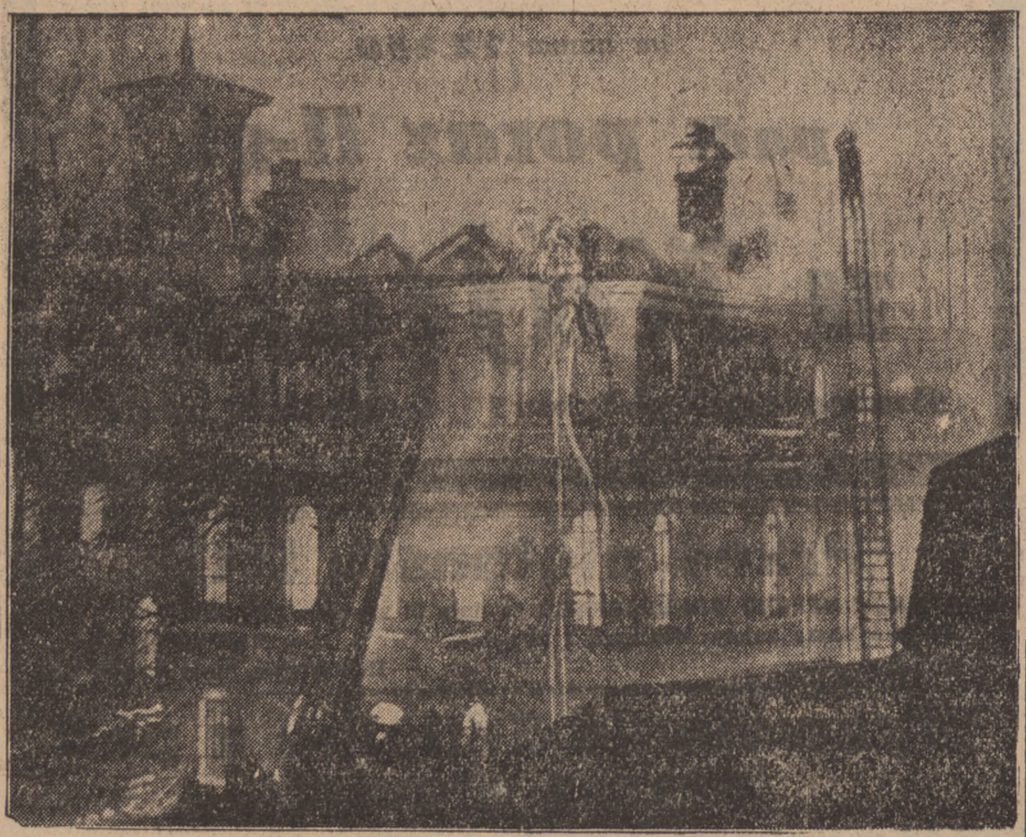
Powrót Habsburgów zapowiada wicekancler austrjacki Stahremberg

Na razie jednak sprawa ta nie jest jeszcze aktualna

Ostatnio wicekanclerz austrjacki książe Stahremberg wygłosił na zebraniu przywódców Heimwehry przemówienie, poruszając m. in. sprawę Habsburgów. Tekst tego przemówienia nie został ogłoszony.

Obecnie ogłoszony został ustęp dotyczący tej sprawy następującej treści: sprawa Habsburgów ma dla Austrji najbardziej żywotne znaczenie. Tylko oni mogą zapewnić i utrzymać pokój w Europie środkowej. Zagadnienie powrotu Habsburgów jest jednak obecnie jeszcze nieaktualne. Gdy stanie się ono aktualne — rozwiążą je nie legitymiści, lecz Heimwehra.

Pożar szpitala

W centrum Londynu zgorzał niedawno główny pawilon szpitala miejskiego, mieszczący 250-ciu ciężko chorych, których uratowanie kosztowało straż ogniową wiele trudu.

Kartki wyborcze z Saary przerobione na papier do pakowania

W papierni Bristlena w Versoux pod Genewą odbyło się zniszczenie **539.300 kartek wyborczych,** przywiezionych do Genewy w 27 urnach. Zawartość urn wsypano do olbrzymiej kadzi stalowej, wypełnionej wrzącą wodą, poczem puszczono w ruch wał rotacyjny, który **rozrobił olbrzymią ilość kartek wyborczych na masę papierową.**

Masa ta przerobiona zostanie **na papier do pakowania.** W akcie zniszczenia kartek uczestniczyło kilku urzędników Ligi Narodów oraz żandarmi szwajcarscy.

Lindbergh zamierza przelecieć Pacyfik

Lot z Ameryki do Chin na przestrzeni 9.000 mil morskich

Z Nowego Jorku donoszą, że **pułkownik Lindbergh** zamierza odbyć wielki lot nad Oceanem Spokojnym z wybrzeży zachodnich Ameryki do Chin. Długość trasy ma wynosić **przeszło 9.000 mil.** Lot będzie trwał **około 60 godzin.**

Pułkownik Lindbergh podejmie ten lot jako przewodniczący komitetu technicznego towarzystwa Panamerican Airways celem zbadania możliwości **ustanowienia stałej komunikacji powietrznej pomiędzy Ameryką a Chinami.** Parowce przebywają tę przestrzeń w ciągu 4-ch tygodni.

Lindbergh zamierza dokonać lotu **natychmiast po zakończeniu procesu Hauptmanna.** Jest rzeczą możliwą, że jego małżonka będzie mu towarzyszyła w podróży.

Bestjalska zbrodnia murzyna w Kongo francuskiem

Zranił swego pana i zamordował jego żonę

W miejscowości Brazzaville w Kongu francuskiem pewien wyższy urzędnik, który powracał do Francji, wziął z sobą 18-letniego murzyna. Urzędnik osiedlił się wraz ze służącym w miejscowości Cahors. Murzyn rzucił się z niewyjaśnionych przyczyn na swego pana i zranił go ciężko nożem oraz **zamordował jego żonę.**

Policja otoczyła dom celem aresztowania zbrodniarza, który strzelał do policjantów zatrutemi strzałami. Po dłuższej walce szaleniec został obezwładniony. Policjanci wyrwali mu łuk z ręki i aresztowali. Krążą pogłoski, że murzyn dokonał swego szaleńczego czynu pod wpływem współplemieńców, **służących w pułku w Cahors.**

W kilku wierszach

Koncern wydawnictwa **„BERLINER TAGEBLATT"** wraz z drukarnią oraz z innemi ubocznemi wydawnictwami przeszedł na własność konsorcjum bankowego z Dresdner-Bankiem oraz bankiem Hardy'ego na czele. Wydawnictwo zaprzecza pogłoskom o rzekomo planowanem zawieszeniu „Berliner Tageblattu".

Ekspedycja sowiecka dla prac podwodnych **PODNIOSŁA Z DNA** parowiec grecki „Agalliani", który zatonął w połowie grudnia w pobliżu Marjupola na morzu Azowskiem.

Lekkie trzęsienie ziemi **NA WYBRZEŻU CZARNOMORSKIEM KAUKAZU** nie wyrządziło większych szkód.

W Persji po pónocnej stronie gór Elburs spadły **WIELKIE ŚNIEGI,** tak, że przeciętna grubość powłoki śnieżnej wynosi 1,25 m. Komunikacja Teheranu z Giljanem i Mazanderanem (prowincje położone wzdłuż brzegów morza Kaspijskiego) przerwana. Poczta z Europy do Teheranu od tygodnia nie nadeszła.

Welonarty

Welonarty — jest to nowy aparat, złożony z pary nart, nie obok siebie, a jedna za drugą położonych i poruszanych, jak rower za pomocą pedałów. W St. Moritz wynalazek ten znalazł już podobno duże zastosowanie.

Łokcie są oparte a wielkie palce ugniatają zlekka podbródek. Palce wskazujące ścierają zmarszczki posuwając się od nasady nosa aż do górnych brzegów uszu.

Zabieg powyższy należy stosować rano i wieczorem przed snem przez 2—3 minut po umyciu twarzy Otrąbkami ABARID (zamiast mydła) na lekko wilgotnej jeszcze skórze, wcierając krem ABARID.

Wyciąć i zachować dla skompletowania całości kursu.

Astronomiczny bilans nadużyć Stawiskiego

Straty wynoszą przeszło 200 miljonów franków

Straty, jakie poniosła drobna oszczędność wskutek machinacyj Stawiskiego wynoszą łącznie 47.774.000 franków. W sumie tej nie uwzględniono jednak strat towarzystw asekuracyjnych, które obliczają na 150 milj. zł.

„Paris Midi" oblicza, iż koszt utrzymania parlamentarnej komisji śledczej dla afery Stawiskiego wynosi dotychczas 6 i pół milj. fr.

Zmęczony oprawca

Dzienniki angielskie doniosły w tych dniach, że wykonawcą wyroków GPU., Iwanow zdradza po masowych rozstrzelaniach, jakie miały miejsce w ciągu ostatnich tygodni objawy silnego zaburzenia nerwowego. Władze sowieckie postanowiły odesłać go do jednego z sanatorjów dla nerwowo chorych na Krymie. Na jego miejsce zaangażowano dotychczasowego jego pomocnika, chińczyka Liu-Czang.

SILVA RERUM

zebrał i zestawił Bolesław Busiakiewicz

KALENDARZYK HISTORYCZNY.

Co się kiedy i gdzie wydarzyło?

I.

— 24 stycznia. —

1355 Polacy uznają uroczystym aktem, wydanym w mieście stołecznym Węgier — Budzie, że następcą na tronie polskim po zgonie Kazimierza Wielkiego jest król węgierski **Ludwik.**

1588 **Zwycięstwo Jana Zamojskiego w bitwie pod Byczyną** — na Śląsku i wzięcie do niewoli arcyksięcia Maksymiljana austrjackiego — kontrkandydata na tron Zygmunta III.

1712 Urodził się w Berlinie król Pruski — **Fryderyk Wielki.**

1732 Urodził się w Paryżu znakomity pisarz francuski **Pierre Augustin Caron de Beaumarchais,** autor sławnych komedyj: „Wesele Figara" i „Cyrulik Sewilski". Pierwsza z nich posłużyła jako libretto do opery Mozartowi, druga zaś — Rossini'emu.

1776 Urodził się w Królewcu poeta **Ernest Teodor Wilhelm Amadeusz Hoffmann.**

1864 Urodził się we wsi Rokitnica głośny pisarz, poeta i polemista **Andrzej Niemojewski,** założyciel, redaktor i wydawca czasopisma „Myśl Niepodległa".

1878 Premjera dramatu muzycznego **Wagnera — „Złoto Renu"** w Operze Wiedeńskiej.

1883 Umarł w Darmstacie kompozytor niemiecki **Fryderyk von Flotow,** twórca wielu oper m. in. szczególnie popularnych: „Marta" i „Alexandro Strudella".

1920 **Wojska polskie wkraczają do m. Sępolna na Pomorzu.**

II.

Napis u wejścia do pewnej bibljoteki:
„Tutaj niemi mówią — a umarli żyją".

III.

Niezawodna rada genjalnego humorysty.

Genjalny komik polski Alojzy Żółkowski, którego setne kalambury obiegały niegdyś całą Polskę, miał też i „zdolność" dawania porad...

Oto jedna z nich: „Najlepszym sposobem dochowania sekretu jest — nie powierzać go nikomu"...

Bo i prawda!!!

Kultura i sztuka

Kazimiera Iłłakowiczówna

Laureatka państwowej nagrody literackiej w zwierciadle swej twórczości

W tych dniach odbyło się wręczenie Kazimierze Iłłakowiczównie państwowej nagrody literackiej, nie od rzeczy więc będzie przejrzeć choć pobieżnie dorobek twórczości jednej z najzdolniejszych współczesnych poetek Polski.

Pierwsze jej młodzieńcze wzloty fantazji cechuje dziecinna niemal naiwność, z jaką poddaje się czarowi baśni, wysnutych na tle przyrody puszcz litewskich. Ta „z głębi serca" Litwinka „...z twarzą jasną i sercem, które jak gwiazda się złoci pomiędzy gęstwiną trawek i paproci" bawi się i pieści tem, co wysnuwa jej marzenie, przepojone zapachem ziół, słońca, gęstwiny leśnej. To świat zupełnie inny, jakże odmienny od tego, w którym istnieje tylko nuda i szara rzeczywistość. To świat duchów, strzyg, djablików i topielic. Żyje w nim i chory muchomor i gil z czerwonym brzuszkiem i żuk i wąż zielony i królik „który wszystko, co mu dać — połyka". Nic też dziwnego, że poetka jest tak wiośniano radosna: „wszystko widzi we śnie co chce — jaszczurki, lwice, strusie i czereśnie... śpi w pierzynce, jak w obłoku, kto wie? Może się jej zdaje, że jedzie na smoku". Nic dziwnego, że Janusz Minkiewicz mógł na cześć laureatki napisać wierszem w „Rymach dziecięcych": Byłła sobie Iłła małła, co nagrodę otrzymałła".

Lecz obok tego są jeszcze inne, poważniejsze struny w duszy poetki. Gdy zabiera głos w sprawie Litwy, jakże nieoczekiwanie trafne i głębokie są jej myśli z prostotą i szczerością wypowiedziane. Propagatorka zespolenia bratnich narodów dawnej Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego, kocha Polskę, jak Ojczyznę drogą, Litwę — jak dom rodzinny.

I nie chce się niemal wierzyć w to, do czego sama się przyznaje, że przepada za mglistą Anglją, że nie odczuwała nigdy nostalgji podczas swych studjów w Oxfordzie, że wypoczywała tam, jak w sanatorjum: „Cicho, zielono, nikt nie ma nerwów, a jeśli ma, to się wstydzi." Nie chce się wierzyć, gdy gładki rym potoczysty mówi o tem, jak cierpi, zmuszona zaklinać „ziomków zaślepionych", rodaków „na drugiej stronie", „by przełamali uparte serca i nie cofali się przed przyjaźnie wyciągniętą dłonią Polaka. Dość, już antagonizmów, dość dążeń separatystycznych, z których nie omieszka skorzystać Niemiec, spadkobierca zakonu krzyżackiego — czas zacząć z milczeniem na ustach wspólną pracą nad budową „białego domu". Dlatego modli się poetka przed cudownym obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej z prośbą o pomoc w zbrataniu dwu narodów, przyrzekając jednocześnie w imieniu Polaków, że odrębność narodowa Litwy będzie zachowana i czczona, jak własna. Owa nuta religijna przebija zresztą w całej twórczości poetyckiej laureatki, brzmi długo i plącze się z inną, której na imię filozofja życia.

Od „Ikarowych lotów", tchnących szczerem i czystem natchnieniem, poprzez „Wici", „Trzy struny", „Kolędy polskiej biedy", „Historję o królewiczu Za-Fi-Czanie", „Śmierć Feniksa", poprzez „Rymy Dziecięce", „Połów", „Obrazy imion wróżebnych" i „Opowieść o moskiewskiem męczeństwie" dochodzi poetka po długich walkach, bohatersko ze sobą stoczonych, po wytężonej pracy ducha — do silniejszych tonów, do tego, co nazywa „prawdą o Bogu" i „prawdą o życiu".

W nowem doznaniu i olśnieniu wzbiera nowa fala uczuć i ekstazy, z której Iłłakowiczówna chętnie spowiada się przed czytelnikiem w cyklu „Z głębi serca". Jest w nim i szamotanie się w „nieznanem" i „przedsionek" wiodący do Boga, który nie może być symbolem w postaci Eucharystji, nie może być projekcją, musi istnieć sam Wiekuisty, któryby ją „mianował w swym poczcie anielskim lutnistą."

Wiersz Iłłakowiczówny płynie swobodnie, układa się w rytm własny, a prosty; jest potrzebą wewnętrzną i wyrazicielem jej nastrojów, nastrojów księżycowych, jak „Zwierciadło nocy". „Gwiazdy zasypiające mają dzwoneczki srebrne", a „Wzruszony smok" ...„na łące wpatrzony w księżycową pełnię lśniącym pazurem grzebie w kostropatej wełnie".

Poezja Iłłakowiczówny błękitni się, jak „Błękitny kwiat", jak „Kwietniowy świt", jak „Błękitna chwila", skarży się niby „Płaczący ptak", mieni tęczami barw, jak „Popiół i perły".

I poezja ta zdobywa czytelnika, a wzbogacona nową skalą talentu w „Balladach bohaterskich" snuje dalej nici porozumienia. Czy to będą wiersze z podróży, czy notatki z przedstawienia „Don Karlosa" Schillera (w tłom. Iłłakowiczówny), czy wspomnienia pośmiertne o poruczniku Zaćwilichowskim, Aleksandrze Skrzyńskim, marsz ku czci Żwirki i Wigury — wszystko to przemawia bezpośrednio i do głębi duszy czytelnika.

W „Wierszach doraźnych" jest Iłłakowiczówna poetką dzisiejszą, reagującą na wydarzenia dnia i tem może najbardziej chwyta za serca.

B. Olewińska.

Kultura muzyczna Pomorza

a działalność rozgłośni toruńskiej Polskiego Radja

Przed paru dniami rozgłośnia pomorska Polskiego Radja zapowiedziała inaugurację swej działalności muzycznej. Nie od rzeczy będzie zatem zastanowić się teraz na tem miejscu nad stosunkiem radja do sztuki muzycznej, znaczeniem radjowych audycyj i możliwością ich rozwoju w kierunku tworzenia i szerzenia wśród szerszych zastępów społeczeństwa rodzimej kultury muzycznej.

Przeciętny słuchacz radja, nie mając prawie lub zgoła zupełnie żadnego przygotowania muzycznego, ani praktycznego, ani tem mniej teoretycznego, znajduje w głośniku audycje o poziomie nieraz bardzo wysokim i wymagającym niemałego przygotowania, jeśli już nie fachowego, to przynajmniej t. zw. „dyletanckiego". Brak przygotowania uniemożliwia mu wyniesienie z audycyj odpowiednio głębokich wrażeń estetycznych, które przecież są celem tych audycyj. W ten sposób wartości kulturalne transmisyj radjowych znacznie się zmniejszają. Słuchacze wolą muzykę „dla rozrywki" po ciężkich trudach szarego dnia, gdyż słuchanie i zrozumienie muzyki „poważnej" nastręcza zbyt dużo trudności, jeśli się nie ma do tego odpowiedniego przygotowania. Wykazuje to m. in. zestawienie programów muzycznych naszych rozgłośni z programami stacyj zagranicznych. Programy naszych audycyj, układane przecież zawsze stosownie do upodobań większości radjosłuchaczy, zbyt dużo zawierają t. zw. „muzyki lekkiej".

Nad zmianą tych stosunków pracować trzeba będzie bardzo długo. Jeśli się jednak dziś szuka nowych dróg w rozwiązywaniu problemu krzewienia kultury muzycznej w kraju, to radjo stanowi tu czynnik pierwszorzędnej wagi.

Obok tych ogólnych zagadnień trzebaby oczywiście zwracać szczególnie uwagę na zagadnienia regjonalne, które szczególnie u nas na Pomorzu nabierają specjalnego znaczenia.

Pomorze, — o czem mieślimy już możność wspominać niejednokrotnie na tem miejscu — ma do rozwiązania ogromnie poważne problematy kultury muzycznej, i to prawie na każdem jej polu. Z braku miejsca nie możemy tu rozwodzić się nad ich istotą oraz doniosłością. Stwierdzić wypada, że otwarcie stacji radjowej w stolicy Pomorza, to duży krok naprzód w tym kierunku; powiedzielibyśmy prawie — za duży, jeśli chodzi o wymienione właśnie powyżej zagadnienia. Rola wychowawcza radja nie może natrafić tu na grunt odpowiedni ze względu na brak odpowiedniego „przedszkola" muzycznego, w postaci dobrze zorganizowanego i pracującego szkolnictwa muzycznego i ruchu muzyczno-artystycznego w szerszych kręgach społeczeństwa. Kto zna nieco bliżej te warunki lokalne u nas na Pomorzu, ten zrozumie, na jakie trudności napotykać będzie należyte realizowanie programu muzycznego w radjo. Potwierdzą to niewątpliwie w przyszłości trudności związane z prezentowaniem rodzimej pomorskiej twórczości i odtwórców muzycznych w rozgłośni toruńskiej.

Obok tej strony muzyczno-wychowawczej równie ważną, szczególnie u nas na Pomorzu, jest rola radja jako propagatora polskiej muzyki na teren pomorski i jemu przyległe. Materjału nadawczego czerpać będzie trzeba siłą rzeczy przeważnie z transmisyj, uzupełniając go w miarę zapewne dość rzadkiemi produkcjami lokalnemi. Jako kontrakcja przeciw silnie rozwiniętej akcji ze strony sąsiednich rozgłośni niemieckich jest to zadanie bardzo doniosłe i trudne. Muzyka polska i żywe słowo w mikrofonie mogą się walnie przyczynić do pogłębiania i utrwalania się polskości kultury Pomorza oraz tych ziem polskich obecnie poza Pomorzem leżących, które z tych czynników kulturalnych poza radjem korzystać nie mogą. Wszak radjo to silna trybuna propagandy narodowej także w dziedzinie sztuki, której Pomorze tak bardzo potrzebuje. Wywoła to niewątpliwie silny oddźwięk w społeczeństwie i pobudzi do poważniejszego zainteresowania się temi kwestjami przez inicjatywy jednostek czy grup w kierunku podniesienia życia muzycznego naszej prowincji. Chodzi tylko o to, aby przez stawanie na gruncie trafnie zrozumianego regjonalizmu umiejętnie podejść do zadania i móc w ten sposób zaprzęgnąć radjosłuchaczy do jak najszerzej pojętej współpracy kulturalnej. Praktyka w przyszłości okaże, jakie drogi do celów tych najpewniej prowadzą.

Mgr. Leon Witkowski.

Zima

Interesujący obraz 12-letniego chłopca, wyróżniony na konkursie malarskim na temat „Kto namaluje najładniejszy obraz z Bożego Narodzenia?", ogłoszonym przez jedno z pism niemieckich.

Ogrom pięcioletniej pracy Muzeum Miejskiego w Toruniu

Już przeszło pięć lat trwa praca nad systematyzacją, ekspozycją i naukowem oznaczeniem eksponatów w toruńskiem Muzeum Miejskiem. Podzielono całość zbiorów na 6 oddzielnych działów, a więc:

1) Prehistorja,
2) Sztuka (rzeźba i malarstwo),
3) Rzemiosło artystyczne,
4) Numizmatyka i medaljerstwo,
5) Grafika,
6) Etnografja.

Dla obszernego działu prehistorycznego przydzielił tymczasowy Komitet Organizacyjny Pomorskiego Instytutut Naukowego oddzielnego kustosza-archeologa w osobie śp. **dr. Tadeusza Wagi,** który pełnił swe funkcje od początku 1931 r. do końca 1932 r., a od maja 1933 r. Instytut Bałtycki dał na kustosza-archeologa **mgr. Jacka Delektę.**

W ramach prac reorganizacyjnych mieściła się sprawa komasacji zbiorów Towarzystwa Naukowego w Toruniu ze zbiorami miejskiemi, którą to pracę ukończono w końcu 1930 r. tak, iż Muzeum zreorganizowane uprzystąpiono publiczności 19 lutego 1931 r. (rocznica urodzin Mikołaja Kopernika). Zbiory skomasowane posiadają **wyraźny charakter regjonalny — pomorski,** tymczasowo z przewagą zabytków toruńskich.

Miarą zainteresowania społeczeństwa Muzeum toruńskiem jest frekwencja zwiedzających, która od 19 lutego 1931 r. do 15 września 1934 r. zamyka się cyfrą

25.578 osób i 706 wycieczek

szkolnych, organizacyj społecznych i wojska ze wszystkich stron Polski (1931 — 3.467 osób, — 1932 r. 4.055 osób, 1933 r. — 12.853 osób, 1934 do 15 września — 5.203 osób). Z pośród uczonych archeologów, historyków sztuki, etnografów i muzeologów zwiedziło Muzeum dużo osób z kraju i z zagranicy, przyczem reprezentowane były uniwersytety, muzea i urzędy konserwatorskie polskie oraz angielskie, amerykańskie, belgijskie, czechosłowackie, francuskie, niemieckie, łotewskie, szwedzkie, gdańskie i włoskie.

Muzeum utrzymuje korespondencję z licznemi instytucjami i osobami w kraju i zagranicy, bierze udział w publikacjach naukowych drogą uprzystępnienia zbiorów uczonym, udziela materjałów fotograficznych oraz współpracuje z różnemi wydawnictwami i instytucjami naukowemi.

Zbiory Muzeum wzrosły w latach 1931—1934 znacznie przez depozyty, dary i zakupy, przyczem w dziale prehistorycznym przybyło 1.588 eksponatów, w dziale historyczno-artystycznym 410 eksponatów, do gabinetu numizmatycznego

przybyło 3.689 okazów,

do bibljoteki podręcznej 397 tomów. Nadto stworzyło Muzeum specjalne archiwum fotograficzne, w którem zebrano 720 klisz fotograficznych oraz 185 klisz drukarskich siatkowych. Z pośród depozytów wymienić należy w pierwszym rzędzie zbiory Towarzystwa Naukowego (prehistorja, sztuka, rzemiosło artystyczne i numizmatyka), legat Walerego Amrogowicza z Sopot (numizmatyka, grafika i etnografja), depozyt Pomorskiego Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludowego (etnografja kaszubska i borowiacka) oraz

depozyty cechów toruńskich

(pamiątki cechowe, przemysł artystyczny).

W dziedzinie ekspozycyjnej urządziło Muzeum następujące specjalne wystawy w swym lokalu w ratuszu: 1) Wystawę legatu Amrogowicza w r. 1932, 2) Wystawę jubileuszową 700-lecia miasta Torunia w r. 193 wespół z Książnicą Miejską im. Kopernika i Archiwum m. Torunia, 3) Wystawę pamiątek po Sobieskim w r. 1933 (październik), 4) Wystawa pamiątek po lekarzach toruńskich w r. 1933 (listopad — grudzień) obie wespół z wymienionemi wyżej instytucjami miejskiemi, 5) Wystawę Czasopism Słowiańskich w r. 1934 (marzec — maj), zorganizowaną przez Towarzystwo Polsko-Czechosłowackie w Toruniu.

Praca wewnętrzna w Muzeum polega na inwentaryzacji i katalogowaniu zbiorów dawnych i wpływających (założono nowy katalog w języku polskim), opracowaniu naukowem eksponatów dla różnych wydawnictw, konserwacji zbiorów, malarstwo, rzeźba, żelazo, stolarstwo, ceramika (prehistoryczna i historyczna), zakładaniu spisów zabytków pomorskich według różnych działów, fotografowaniu ważniejszych eksponatów, zbierania wycinków prasowych, dotyczących zbiorów muzealnych i zabytków pomorskich oraz informacyj instytutów i organizacyj naukowych w kraju oraz przygotowuje materjały do organizacji przyszłego Muzeum Pomorskiego w Toruniu.

Kustoszem zbiorów muzealnych od lipca r. 1929 jest p. dr. Gwido Chmarzyński.

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

K. Chrząstowski

O nowe podstawy organizacyjne spółdzielni rolniczo-handlowych

(Artykuł dyskusyjny).

Zmienione warunki gospodarcze lat ostatnich różnorako odbiły się na działalność poszczególnych typów spółdzielni rolniczych.

W spółdzielniach mleczarskich można śmiało uważać sytuację za całkowicie opanowaną. Życie stosunkowo szybko zmiotło z powierzchni placówki nieżywotne, nadmiernie zadłużone, bez dostatecznego oparcia o dostawców — rolników. Lata 1933 i 1934 wykazują już znaczny postęp w porównaniu do roku 1932. Wzmaga się przeróbka surowca, maleją koszty, rośnie eksport.

Spółdzielnie kredytowe w tym samym czasie najwyraźniej wegetują. Reprezentując narazie w życiu rolnika jego przeszłość, są namacalnym dowodem, że były lata „tłuste", tylko że wysokie ceny należą do wspomnień, a wysokie długi pozostały do spłacenia w latach „chudych". Dopóki nie zostanie przywrócona opłacalność gospodarstw rolnych, dopóty rozważania na temat ożywienia tego typu spółdzielni będą należały do zagadnień abstrakcyjnych.

Kryzys najbardziej dotkliwie odbił się na stanie spółdzielni rolniczo-handlowych, które w większości wypadków „leżą". Należy jednak stwierdzić, że pozostały jeszcze spółdzielnie żywotne, należące raczej do wyjątków, potwierdzających regułę. Przyczyny tego stanu zostały na łamach pism spółdzielczych i rolniczych niejednokrotnie omówione i nie będe ich powtarzał.

Faktem niezaprzeczonym jest, że członkowie b. spółdzielni rolniczo-handlowych otrzymują od zarządców mas upadłościowych, bądź od likwidatorów tych spółdzielni wezwania do uskutecznienia dopłat do zadeklarowanych udziałów na pokrycie strat. Bardzo często rolnik dopiero po otrzymaniu „papierka" z trudem przypomina sobie, że kiedyś podpisał deklarację przystąpienia do spółdzielni, bo brał towary na kredyt. Słowo „spółdzielnia" jest niepopularne, a nawet krąży anegdota o rolniku, który zastrzegł w testamencie swoim potomkom, aby do trzeciego pokolenia przechowywali dowody za uiszczone podatki i aby nie przystępowali do jakichkolwiek spółdzielni. Już wstępne moje uwagi dowodzą, że tego rodzaju nastawienie do placówek spółdzielczych jest z gruntu fałszywe, rozwój lub załamywanie się spółdzielni zależy od wielu czynników.

Rozważmy zagadnienie spółdzielni rolniczo-handlowych bez zgóry powziętych uprzedzeń. Należy, moim zdaniem, przedyskutować następujące pytania:

1) Czy spółdzielnia rolniczo-handlowa jest rolnikowi w dzisiejszym czasie potrzebna i jakie ma zadania do spełnienia?

2) Dlaczego kupiectwo nie może spełnić tych samych funkcyj co spółdzielnie?

3) Jakie powinny być formy nowozałożonych placówek, aby, wykorzystując ostatnie smutne doświadczenia, zapewnić trwały ich rozwój.

Spółdzielnia rolniczo-handlowa ma w gospodarstwie rolnem do spełnienia b. poważną i wszechstronną rolę, gdyż zakup towarów, potrzebnych do gospodarstwa i sprzedaż zboża oraz nasion. Niewątpliwie rolnicy pod wpływem konieczności życiowych w ostatnich latach dążą do możliwej samowystarczalności i ograniczają zakupy do ostatecznych granic. W istniejących jeszcze spółdzielniach rolniczo-handlowych obserwujemy poważną ewolucję — przesunięcia punktu ciężkości obrotów handlowych od sprzedaży artykułów, potrzebnych rolnikom, do zakupu ziemiopłodów od rolników. I dopiero teraz, gdy większość spółdzielni rolniczo-handlowych znikła z powierzchni życia gospodarczego, widzi się jak doniosłą rolę one faktycznie spełniały.

Rolnik pozbawiony jest regulatora cen miejscowych i zdany na łaskę i niełaskę prywatnego pośrednictwa. Teraz bardziej przecież, niż kiedykolwiek chodzi o sprawiedliwe ceny na miejscowych rynkach za towary kupowane i sprzedawane. Zresztą zdajemy sobie sprawę z tego, że ominięcie pośrednika nie jest w dzisiejszym czasie najważniejszym powodem do zakładania spółdzielni rolniczych. Nadmierne bogacenie się kupiectwa kosztem wsi należy niejednokrotnie do legend, jak i wiele innych rzeczy. Rolnik musi się organizować gospodarczo, bo życie idzie w tym kierunku, że jednostka może istnieć tylko na tle masowej organizacji.

Czem dla robotnika i pracownika umysłowego są związki zawodowe, czem dla przemysłowca są kartele, tem dla rolnika muszą być placówki gospodarcze przez niego założone. Dla kupca nawet najbardziej solidnego obce są, bo być muszą interesy ściśle rolnicze.

Dopiero wtedy rolnik nabierze właściwego znaczenia i jako taki będzie mógł stawiać swoje warunki, gdy wystąpi na rynku jako zbiorowy spożywca (konsument) i jako zbiorowy wytwórca (producent), zorganizowany w spółdzielniach wszelkich typów. Gdy grad wybije zboże, to gospodarz mimo wszystko pole obsiewa, tylko ubezpieczy się przed gradobiciem, gdy domostwo się spali, następuje odbudowa przy zastosowaniu materjałów ogniotrwałych, a gdy spółdzielnia załamie się i ulega likwidacji należy zakładać nową, wykorzystując nabyte doświadczenie.

Jakiemiż zasadami winniśmy kierować się przy zakładaniu spółdzielni rolniczo-handlowych?

W spółdzielniach kredytowych od samego założenia stosuje się zasadę, że z usług spółdzielni może korzystać tylko jej członek, o ile chodzi o zaspokojenie potrzeb kredytowych.

W spółdzielniach mleczarskich ostatnio obserwujemy również ten sam objaw. Należy nawet stwierdzić, że najlepiej prowadzone spółdzielnie mleczarskie opierają się wyłącznie o dostawy członkowskie.

Inne nastawienie jedynie było w spółdzielniach rolniczo - handlowych. Owszem, nawoływało się rolników do wstępowania do spółdzielni rolniczo-handlowych, ale zagadnienie to było traktowane czysto teoretycznie. W praktyce b. chętnie dokonywało się obrotów z każdym klientem, „byle handel szedł". Szczupła garstka rolników spółdzielnie zakładała, szczupła garstka odpowiadała w razie strat dodatkową odpowiedzialnością od zadeklarowanych udziałów, reszta rolników, nie ponosząc żadnych ofiar i żadnego ryzyka, korzystała jedynie ze świadczeń spółdzielni. Po uruchomieniu spółdzielni rolniczo-handlowej nowi członkowie do niej się nie garnęli, bo nie mieli wogóle potrzeby.

Spółdzielnie rolniczo-handlowe w latach swego największego „rozkwitu" były jedynie przedsiębiorstwami handlowemi, a nie placówkami wzajemnej samopomocy rolników. Obecnie nieliczne grono członków musi odpowiadać za straty, powstałe niejednokrotnie na obrotach, dokonanych z niečłonkami.

Powodując się powyższemi przesłankami, musimy stanąć na stanowisku, że statutowo należy zastrzec przy organizowaniu nowej spółdzielni rolniczo-handlowej, aby obroty były dokonywane wyłącznie z jej członkami. Zmusza to organizatorów do dużej pracy przygotowawczej w terenie, w kierunku uświadomienia rolników o celach spółdzielni rolniczo-handlowych, ale jednocześnie chroni od uruchamiania placówek, nieopartych o samych zainteresowanych rolników. Spółdzielnie rolniczo-handlowe winny oprzeć swoją działalność nie na wysiłku „wybrańców", a na poparciu mas rolniczych.

Musimy jednak umożliwić oparcie finansowe spółdzielni przez ogół rolników. Dotychczas stosowano zasadę wysokich udziałów, a ponadto dodatkową odpowiedzialnością w stosunku do udziałów w razie konieczności pokrywania strat. Ani w praktyce, ani w teorji nie było określone, jaką ilość udziałów winien zadeklarować poszczególny rolnik. Kończyło się na tem, że dwudziestomorgowi i dwustomorgowi gospodarze mieli jednakowe udziały w spółdzielni i jednakowo za straty odpowiadali, jakkolwiek ich interesy ze spółdzielnią były całkowicie różne. Przy zakładaniu nowych spółdzielni rolniczo-handlowych należy przyjąć za zasadę udziały niskie (np. 5-złotowe), ale ilość udziałów winna być deklarowana w stosunku do posiadanej ziemi. Należy całkowicie znieść dodatkową odpowiedzialność od udziałów. Zachęci to rolników do organizowania własnych placówek, gdyż będą ryzykowali jedynie wpłaconemi sumami, a wierzyciele, nie licząc na dodatkową odpowiedzialność członków, będą udzielali kredytów bardzo przezornie.

Ograniczone środki własne i ograniczone kredyty zmuszą automatycznie zarządy do unikania wszelkich operacyj o charakterze spekulacyjnym. Spółdzielnie siłą rzeczy będą musiały oprzeć się w swojej działalności handlowej o asortyment towarów, niezbędnych dla rolników, a nie mając środków na gromadzenie większych remanentów przy artykułach masowych, będą musiały zbierać zgóry zamówienia od członków za pośrednictwem kółek rolniczych, kas Stefczyka i t. p.

Uwagi powyższe są tylko rozwinięciem wniosków, jakie przyjęło ostatnie Walne Zgromadzenie Związku Rewizyjnego Spółdzielni Rolniczych w Toruniu w sprawie spółdzielni rolniczo-handlowych.

Wnioski te w skróceniu brzmią następująco:

1) Przed uruchomieniem spółdzielni należy przeprowadzić poważną akcję uświadamiającą wśród rolników o celach i zadaniach spółdzielni rolniczo-handlowych.

2) Należy stosować niskie udziały, deklarowanych przez członków w stosunku posiadanej ziemi.

3) Należy ograniczyć się do odpowiedzialności udziałami, znosząc wszelką dodatkową odpowiedzialność członków.

4) Spółdzielnia winna głównie opierać się o własne kapitały.

5) Działalność handlowa winna być oparta o obroty gotówkowe oraz na zasadach komisowych z wyłączeniem operacyj spekulacyjnych.

Na zakończenie należy podkreślić, że najlepsze plany pozostaną na papierze, o ile brak im będzie odpowiednich wykonawców. Spółdzielnie — to ludzie. Dobór odpowiednich członków, dobór do zarządów i rad nadzorczych ludzi, przygotowanych do pełnienia swych obowiązków i wreszcie dobór fachowego kierownictwa i innego personelu wykonawczego, to pewność, że każda placówka spółdzielcza spełni pokładane w niej nadzieję.

Największe dotychczas w Polsce Targi

Tegoroczne Targi Poznańskie (od 28 kwietnia do 5 maja) będą największe jakie się dotychczas w Polsce odbyły. Ilość zgłoszeń otrzymanych dotychczas przewyższa przedkryzysowe. Targi będą znacznie większe od tych, jakie się odbyły w 1928 roku, a które były największemi dotychczas Targami w Polsce. Osobnym działem Targów będzie sekcja lotnictwa.

Giełdy

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY
z dnia 23 bm.

Żyto 245 ton 15,50—15,25; pszenica standartowa 15,50—16; jęczmień browarowy 21,50—22; jęczmień jednolity 18,75—19,25; jęczmień zbiorowy 18—18,50; owies 15 ton 15,40—15,50—15,75; mąka żytnia gat. I A 0—55 proc. wł. w. 23,50—24,35; mąka żytnia gat. I B 0—65 proc. 22—23,25; mąka żytnia gat. II 55—70 proc. 17,25—18; mąka żytnia razowa 0—95 proc. 18—18,25; mąka żytnia poślednia pon. 70 proc. 14,25—15; mąka pszenna gat. I A 0—20 proc. 29—31; mąka pszenna gat. I B 0—45 proc. 27,25—28,25; mąka pszenna gat. I C 0—55 proc. 26,25—27,25; mąka pszenna gat. I D 0—60 proc. 25,25—26,25; mąka pszenna gat. I E 0—65 proc. wł. w. 24,25—25,25; mąka pszenna gat. II A 20—55 proc. 22,25—23,75; mąka pszenna gat. II B 20—65 proc. 21,75—23,25; mąka pszenna gat. II D 45—65 proc. 20,75—21,25; mąka pszenna gat. II F 55—65 proc. 16,25—16,75; mąka pszenna gat. III A 65—70 proc. 14,25—15,25; mąka pszenna gat. III B 70—75 proc. 12,50—13; mąka pszenna razowa 0—95 proc. 17,25—18,25; otręby żytnie wymiał standart. 10,25—10,75; otręby pszenne miałkie standart. 10—10,50; otręby pszenne średnie standart. 10—10,50; otręby pszenne grube 10,50—11; otręby jęczmienne 11,25—12; rzepak zimowy bez worka 40—42; rzepik zimowy bez worka 38—39; mak niebieski 34—38; gorczyca 39—43; siemię lniane 42—44; peluszka 22—24; wyka 25—27; groch polny 28—32; groch Wiktorja 37—43; groch Folgera 28—33; tymotka 55—65; łubin niebieski 8,25—9; rajgras angielski 80—100; koniczyna żółta, odłuszczona 72—80; koniczyna biała 85—100; koniczyna czerwona surowa 110—130; koniczyna czerwona czyszczona 130—150; koniczyna szwedzka 180—210; płatki ziemniaczane 11—11,75; makuch lniany 17,50—18; makuch rzepakowy 13,50—14; makuch słonecznikowy 17,25—18,25; makuch kokosowy 15—16; wytłoki suszone 8—9; słoma żytnia luzem 3,25—3,75; słoma żytnia prasowana 3,50—4; siano nadnoteckie luzem 8—9; śrut soja 20.50—21. Ogólne usposobienie spokojne. Ogólny obrót 1564,2 ton.

GDAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 24 bm.

Ostatnie notowania gdańskiej giełdy zbożowej: pszenica 128 funtów kons. 10,20—10,40; żyto 120 funtów eksp. 9,75; żyto 120 funtów kons. 9,85; jęczmień I jakości eksp 12—13; jęczmień średni według próby 11,50—11,85; jęczmień 114-115 funt. eksp. 10,95—11,10; jęczmień 110-111 funtów eksp. 10,75; jęczmień 105-106 funt. eksp. 9,55; owies eksp. 8,10—9,50; otręby żytnie 6,25—6,40; otręby pszenne 6,80.

Notowania powyższe rozumieją się w guldenach gdańskich za 100 kg.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 23 bm.

Gorczyca 39—42; Wyka latowa 24—26; Peluszka 27—29; Groch Wiktorja 37—42; Łubin niebieski 9—9,50; Łubin żółty 10,50—11; Koniczyna szwedzka 190—210; Przelot 75—95; Rajgras angielski 90—100; Słoma żytnia luźna 2,75—3; prasowana 3,25—3,50; owsiana luźna 3,25—3,50; prasowana 3,75—4; Siano zwykłe luźne 7,25—7,75; prasowane 7,75—8,25; nadnoteckie luźne 8,25—8,75; prasowane 8,75—9,25; Makuchy rzepakowe 13—13,25;

POZNAŃSKA GIEŁDA BYDLĘCA
z dnia 22 bm.

Woły: pełnomięsiste, wytuczone, nie oprzęgane 50—54; mięsiste, tuczone młodsze do 3 lat 42—46; mięsiste tuczone starsze 32—36; miernie odżywione 26—28.

Buhaje: wytuczone pełnomięsiste 46—48; tuczone mięsiste 34—38; nietuczone, dobrze odżywione starsze 26—28; miernie odżywione 22—26.

Krowy: wytuczone, pełnomięsiste 48—52; tuczone, mięsite 38—42; nietuczone, dobrze odżywione 22—26; miernie odżywione 18—20.

Jałowice: wytuczone, pełnomięsiste 50—54; tuczone, mięsiste 42—46; nietuczone, dobrze odżywione 32—36; miernie odżywione 26—28.

Młodzież: dobrze odżywione 26—28; miernie odżywione 24—26.

Cielęta: najprzedniejsze cielęta wytuczone 56—62; tuczone cielęta 48—54; dobrze odżywione 42—46; miernie odżywione 36—40.

Owce: tuczone starsze skopy i maciorki 46—52.

Świnie (tuczniki): pełnomięsiste od 120—150 kg żywej wagi 54- 58; pełnomięsiste od 100—130 kg żywej wagi 50—52; pełnomięsiste od 80—100 kg żywej wagi 46—48; mięsiste świnie ponad 80 kg 40—44; maciory i późne kastraty 42—50..

Przebieg targu: bardzo spokojny.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ
z dnia 23 bm.

Papiery wartościowe

3 proc. pożyczka budowlana 47,50; 4 proc. pożyczka inwest. 117; 4 proc. pożyczka inwestycyjna seryjna 119; 5 proc. pożyczka konwersyjna 66,25—66,50; 5 proc. pożyczka kolejowa 61,25; 6 proc. pożyczka dolarowa 75,50; 7 proc. pożyczka stabiliz. 71—71,25—71,13; 8 proc. listy zastawne T. Kr. Przem. Pol. 86,25; 8 proc. listy zastawne ziemskie dol. 48,88; 4 i pół proc. listy zastawne ziemskie 53,25; drobne 53,00; 5 proc. listy zastawne m. Warszawy nowe 61,50—61,75; 8 proc. listy zastawne Częstochowy 5 proc. nowe 51,13; 5 proc. listy zastawne Łodzi stare 62 nowe 53,50; 8 proc. listy zastawne Piotrkowa 5 proc. nowe 49,75. Tendencja dla pożyczek przeważnie mocniejsza, dla listów przeważnie utrzymana.

Dewizy.

Belgja 123.68, 124.01; 123.37; Berlin 212.65, 213.65, 211.65; Gdańsk 172.85, 173.28, 172.42; Holandja 357,85, 358.75, 356.95; Londyn 25.97, 26.10, 25.84; Nowy Jork telegr. 5.31¼, 5.34¼, 5.28¼; Paryż 34.94, 35.03, 34.85; Praga 22.14, 22.17, 22.07; Sztokholm 133.90, 134.55. 133.25; Szwajcarja 171.46, 171.89, 171.03: Włochy 45.28, 45.40, 45.16; Hiszpanją 72.45, 72.81, 72.09. Tendencja niejednolita.

Akcje.

Bank Polski 97,50; Warsz. T. Fabr. Cukru 29; Lilpop 10,15; Starachowice 13,50; Tendencja słabsza.

Pełna tabela siedemnastego dnia ciągnienia Loterji

I ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

1.000.000 zł. na nr.: 72450

50.000 zł. na nr.: 157172

5.000 zł. na nr. nr.: 76466 129911

2.000 zł. na nr. nr.: 12933 47078 60049 88449 115847 153633

1.000 zł. na nr. nr.: 20687 31841 35030 39723 39785 44169 47637 48708 54644 66301 68591 74515 84220 98794 120071 132450 164537 167277 171168 176702

Losy I. kl. 32 Loterji Państw. już można nabyć w kolekturze

Paweł Billert, Toruń

Nowomiejski Rynek

w oddziale GRUDZIĄDZ, Stara 7. 171

Po 200 złotych:

131 276 420 1041 387 496 623 721 2080 251 356 695 3031 115 61 277 314 405 4004 19 324 539 85 628 721 5268 383 95 441 865 6315 81 596 663 74 881 960 7147 603 737 39 94 8028 52 179 279 374 479 673 9026 133 288 513 814 953

10182 272 344 530 804 98 11015 109 359 97 593 12077 151 96 399 475 700 13162 264 661 726 87 94 14007 80 89 194 413 27 512 857 15085 148 84 264 452 634 734 952 16002 92 370 83 617 48 17713 927 55 18089 348 51 53 858 97 19340 512 820

20260 390 531 34 21193 796 979 22022 78 226 29 348 717 23213 681 798 809 24004 287 334 85 623 909 14 25259 349 411 26146 555 97 655 780 846 27257 593 611 30 40 45 714 76 998 28104 201 578 634 29032 726 35 865

30114 77 330 502 706 78 872 31179 311 621 865 32580 723 35 33065 123 243 406 72 34078 90 395 35094 198 412 566 756 899 36205 338 605 732 914 37074 520 31 48 930 38136 665 71 39239 95 379 913

40351 749 984 41014 96 425 76 83 516 844 42128 92 251 382 610 732 95 43393 546 99 609 44027 29 729 901 45150 99 257 87 94 337 568 724 897 46338 39 94 785 900 48 47086 167 291 416 88 571 756 887 913 48185 463 688 765 49123 546

50620 51005 134 262 82 595 856 61 93 52016 286 398 590 624 788 949 54230 784 55189 273 331 766 962 56157 256 344 560 57106 86 201 300 489 55 621 77 817 70 998 58399 823 946 59040 97 155 385 550 616 25

60052 564 61020 21 198 62096 166 911 63120 208 597 639 721 68 64097 139 315 450 66 67 693 868 79 914 65357 496 638 717 32 841 66058 253 99 380 607 67104 206 320 96 686 767 68036 77 180 220 696 69074 206 330 510

70591 868 904 74 71153 414 46 59 704 72363 505 37 713 53 63 73168 542 763 954 74023 33 254 341 464 99 905 75021 46 307 412 545 84

76285 480 97 77010 147 399 527 646 77 856 962 78083 113 464 511 36 79398 445 776

80144 78 380 528 624 47 92 967 81023 30 234 447 916 82144 94 220 575 899 83021 189 767 83 908 43 84088 308 62 482 827 926 85620 988 86318 56 73 96 664 743 75 87119 35 75 88563 717 89261 424 545 645 812 908

90634 713 953 91340 572 643 80 92012 376 804 12 71 93017 160 347 62 94 768 843 940 94357 682 888 946 85 95181 291 353 510 660 896 96039 166 521 769 976 97895 958 98007 60 74 854 99152 205 479

100076 210 364 920 101003 20 87 302 641 51 916 102413 561 934 103359 99 104310 57 462 609 105013 318 427 656 745 859 106118 349 520 63 857 107102 46 91 443 663 108015 53 115 55 613 109238 322 478 914 31 58

110041 111236 453 611 728 848 943 112013 55 241 777 805 16 44 950 113218 34 345 903 114078 183 708 84 115527 116297 360 486 736 117412 32 538 82 630 54 768 941 118046 306 519 60 881 98 119012 85 100 88 305 895

120344 56 77 87 530 677 121021 676 922 122372 464 123058 168 73 515 823 124102 334 562 892 125348 596 892 959 126407 55 516 772 804 127289 370 87 468 859 990 128414 553 628 806 30 129164 484 536

130419 758 131017 378 491 978 132099 103 32 40 50 211 833 67 133824 134218 313 92 553 801 135778 983 136030 165 769 137099 125 70 548 789 896 900 35 138022 436 79 578 967 139061 481 592 720

140226 469 87 519 55 662 920 141811 142342 603 791 143943 144055 272 354 582 98 982 145031 71 305 861 967 146215 374 497 779 835 147418 701 910 13 98 148264 84 391 496 664 802 76 997 149506 70 75 684 755 806 20

150018 43 157 335 44 647 151108 484 757 816 152151 354 970 153004 383 499 594 699 701 39 154566 86 708 14 802 155268 342 614 47 58 749 890 920 83 156288 341 517 795 157003 84 421 35 612 16 58 78 158044 116 220 45 319 412 702 819 159236 40 41 847 77

160078 561 75 632 864 161048 130

59123 218 86 344 415 559 661 720 844 82 973

60633 532 668 763 79 806 61144 71 206 63 71 713 70 62194 289 402 86 604 800 977 63138 54 82 382 09 810 48 96 64094 102 217 506 791 882 962 65016 303 886 937 68 66053 55 304 23 87 438 698 757 73 67041 158 284 439 91 545 68300 483 598 609 63 966 69075 170 278 91 479 86 566 697 825 31 61

70030 184 310 64 776 71184 87 224 518 887 967 72090 106 629 888 73299 511 707 827 74223 350 58 403 909 75118 363 465 78 92 823 947

76302 424 507 57 72 763 865 974 77046 110 676 730 38 83 834 78005 240 588 633 34 63 79486 501

80056 111 257 458 596 620 702 820 81010 34 50 99 664 741 816 73 82022 92 123 46 73 308 50 59 409 646 713 40 832 83099 223 768 806 84418 681 923 85154 73 90 268 557 753 954 86021 74 303 94 766 922 49 87268 429 61 578 88014 122 270 325 507 10 42 44 59 624 786 800 89116 74 202 413 618 90 749 887

90127 62 370 557 59 740 806 91031 63 105 87 281 562 774 966 92266 435 73 57 0719 93061 218 40 310 537 634 753 94539 661 962 95079 246 308 69 410 42 601 96171 98 543 702 7 66 962 97302 535 55 98165 237 335 447 519 789 891 99124 601 51 780 838

100150 56 339 83 445 86 638 894 934 80 101338 540 607 42 847 65 947 102099 202 310 434 507 72 734 875 975 103129 66 327 412 27 522 75 656 776 98 866 104012 71 149 277 303 38 444 85 105282 428 602 730 70 96 887 88 930 31 36 106179 205 435 687 882 947 76 107046 143 95 329 54 440 108184 85 203 334 78 90 836 932 109086 90 212 54 347 94 406 682 711 93

110359 490 517 72 660 61 810 928 86 111071 350 69 489 729 86 906 112011 71 119 458 555 644 822 957 113062 287 91 314 489 592 761 864 974 114220 442 548 86 650 765 942 115264 93 443 574 763 117420 73 584 732 854 902 48 118266 371 676 119086 238 340 61 516

120084 121079 143 385 460 516 39 44 60 739 68 894 122113 37 71 87 223 390 561 840 921 29 49 123019 627 834 124004 6 123 277 535 775 839 995 125182 354 870 126042 101 205 308 408 547 646 52 705 841 976 127063 260 543 620 843 962 128208 407 609 706 129076 174 265 401 4 57 735 868

130192 268 385 467 694 701 131358 574 603 830 87 132050 73 294 598 677 944 65 133010 67 272 93 328 869 962 134164 236 462 91 811 945 48 135071 716 136024 260 335 72 450 534 67 641 78 797 137320 994 138056 66 71 342 99 519 47 833 57 139052 218 341 403 77

140209 62 576 141489 793 988 142115 33 51 93 491 528 790 859 980 143146 254 85 308 17 62 478 813 144208 57 322 676 96 760 812 952 145116 202 19 334 753 892 146047 347 576 78 635 775 884 147763 821 148176 377 655 812 46 149103 230 68 664 720

150035 36 58 514 151026 54 224 34 83 408 12 74 979 152121 79 599 662 722 844 153435 555 69 656 735 906 154077 116 99 421 22 54 588 622 52 813 924 155202 405 47 65 585 897 156065 149 346 516 44 683 781 880 157175 79 335 52 158406 585 97 653 159003 34 336 455 57 572

160036 569 732 34 78 161030 97 278 300 58 95 723 48 162055 105 298 425 62 75 500 69 77 715 163125 204 367 442 50 61 63 94 617 70 893 919 164110 24 85 250 95 401 536 78 991 165277 94 530 783 826 994 166039 427 167090 284 445 61 88 717 63 848 916 65 89 168043 193 516 682 982 169009 185 398 425 70 868 76 931

170113 42 521 22 87 660 747 861 171239 59 446 612 17 56 88 736 99 918 172359 632 68 812 41 61 173172 244 412 546 900 174084 417 40 738 51 58 905 175016 48 148 28798 344 74 415 29 609 52 906 176072 198 376 86 421 540 68 895 96 935 177014 91 163 70 269 454 835 75 178237 326 71 413 75 670 808 82 904 179172 276 85 561 756

III-cie ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 500 Zł.

938 1014 95 308 58 74 527 968 2685 992 3257 89 4054 60 191 356 987 5063 326 702 377 86 656 77 91 817 900 58 49011 152 253 309 451 83 649 814 957

50109 347 879 925 51022 174 261 339 84 429 717 91 901 52407 9 582 705 53260 405 783 827 54412 849 55184 237 580 56144 357 830 57116 255 584 708 847 58021 24 117 424 642 745 905 21 323 35 891 950 162019 24 58 349 631 710 41 163071 290 511 41 604 80 736 935 164163 577 80 704 165025 151 479 766 97 919 166470 98 641 895 167011 282 168124 226 314 82 429 853 933 56 64 169064 94 106 81 204 641 774 801 906 15

170028 96 316 879 901 171175 338 462 659 729 805 172361 813 173057 86 151 206 488 923 174098 261 445 627 707 175773 176349 458 548 95 992 177001 196 646 943 178113 298 340 429 711 20 43 179128 513 900

Wygrane pocieszenia po 50 zł.:

183 1781 2781 3817 4724 7441 9521 22 10201 940 11584 12797 13647 738 15688 797 912 86 17908 18332 19035 649 20435 21509 22246 84 23187 259 641 24033 457 26597 27033 314 469 28327 29331 949 30285 704 31509 810 42 32173 604 34934 35348 790 909 36658 37097 522 883 38490 638 858 39455 807 55 40043 250 652 41153 620 722 43407 13 44324 539 877 993 45077 326 59 46348 620 47276 48205 671 49250 308 458 51312 52877

54131 55060 79 124 657 56137 921 57085 413 43 759 58145 87 59639 60618 62006 132 325 63366 930 64347 984 66595 799 67195 260 69557 71292 586 802 72073 99 763 971 73327 658 74260 995 75930

76098 265 830 77436 779 974 78367 670 815 22 984 79008 298 683 718 81463 693 779 964 82698 84065 490 85990 86201 718 934 87460 697 88136 75 374 521 855 89349 673 90383 403 91057 96 178 369 92035 247 612 93121 489 672 707 95086 352 829 97297 334 789 99062 729 100613 857 101259 370 794 102195 375 103106 104939 105115 295 526 106185 297 357 623 107837 108655 109532 110328 560 696 114295 115545 116966 117185 556 812 118218 119271 122911 124365 425 638 95 125413 126337 483 720 814 79 127576 129055 477 781 130978 89 131595 618 38 132103 388 134440 135740 136491 881 137007 341 530 774 138888 140099 141326 142070 325 143461 534 878 144063 145321 636 993 146474 147800 148225 150643 151341 152948 153000 613 884 154636 721 85 155785 974 157332 158039 483 721 159162 707 820 161383 162617 163173 916 164967 165014 166139 962 170228 906 171006 172561 173040 75 174017 583 175759 79 177324 36 96 179776

II ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 50 zł.:

269 387 439 508 1134 424 526 44 717 919 25 2102 295 569 720 31 35 39 842 68 936 3095 107 86 407 514 94 669 874 4119 430 85 502 21 760 935 5024 109 24 42 381 740 886 966 74 84 6016 24 377 472 522 33 707 63 892 7047 113 327 459 97 502 29 702 8030 39 165 362 606 9048 65 299 334 697 722 818 39 64

10040 94 131 52 402 11368 544 637 801 12038 74 161 477 975 13010 83 252 97 401 595 636 891 14049 135 306 419 15489 515 58 628 723 16068 208 27 380 95 699 993 17024 121 36 928 18245 350 558 699 803 90 19142 49 83 507 804 5 933

20033 80 193 207 583 771 80 21207 370 406 64 67 72 89 99 528 873 22575 715 876 23028 169 250 316 49 610 53 740 97 833 24084 185 297 427 693 956 25023 247 91 392 454 86 584 640 706 59 864 26228 300 1 99 676 785 820 27143 47 59 255 425 719 35 919 28183 208 399 412 871 95 973 29013 28 419 745

30247 321 581 86 614 890 31078 195 303 6 21 426 51 91 707 895 32148 69 82 276 516 22 663 896 33033 111 245 522 812 34248 424 605 896 97 908 35020 662 767 36111 26 700 5 14 877 932 37066 82 117 539 668 38123 438 56 605 761 68 39007 155 329 445 74 78 500 806 78 85 953

40054 203 44 89 465 75 93 598 801 71 955 41086 120 236 313 444 506 44 57 690 738 49 42091 275 520 55 695 798 947 43037 40 157 99 243 575 723 862 44150 321 494 612 811 45098 454 598 773 953 46029 155 93 285 514 810 979 47200 412 529 682 780 943 66 48071 238

15 36 6395 533 736 7118 88 395 8121 253 465 626 803 9498 880

10195 414 542 77 691 11363 94 12662 13004 25 242 518 656 708 836 48 14009 134 316 639 779 909 15325 65 473 655 16143 506 17592 99 828 32 968 18301 435 722 55 816 19027 858

20385 428 65 870 21139 224 429 536 22317 408 47 807 23019 73 157 455 83 877 938 24013 269 397 746 25010 249 552 98 910 26342 473 873 99 953 27171 74 734 74 988 28004 120 409 502 29000 201 62 534 613 37 873

30184 384 449 532 764 940 31177 484 915 65 32166 453 609 51 85 741 44 34031 326 940 35341 968 36216 779 37404 621 38211 18 494 612 39123 221 361 693 868

4144 224 54 655 846 4194 595 977 99

42263 31 787 98 814 21 964 4334 411 36 979 44175 307 33 35 73 653 80 45087 345 88 99 919 46251 60 356 518 683 814 47083 158 306 724 886 48233 452 534 613 827 49026 43 138 49 609 44 870

50177 533 941 51011 114 375 504 600 49 974 52206 78 94 422 26 619 901 53021 150 346 464 578 702 42 887 968 54078 168 295 431 802 98 55045 169 85 598 676 767 56113 606 807 11 57256 73 308 504 20 58080 194 258 981 59045 116 619 807 50 920

60214 314 570 61055 118 611 14 62071 191 234 327 32 83 441 870 906 63110 63 521 998 64071 99 141 357 435 59 706 895 992 65222 313 531 817 55 908 80 66120 451 52 676 790 888 912 67167 535 969 68280 639 89 880 69107

70226 627 829 71215 72093 318 605 706 933 73162 87 598 942 74004 10 651 71 768 75093 609 16 26 862 76301 501 625 796 77166 332 609 753 78023 234 43 337 425 775 894 79045 49 88 548 79 798 888 917 27

80382 617 738 53 81279 497 594 737 82227 426 57 624 78 83460 99 509 47 96 968 84316 85110 212 429 569 73 922 65 86116 343 48 753 853 87006 303 32 51 97 827 81 88107 286 327 451 517 54 91 89190 346 693 754 896

90658 717 93 94 866 91153 422 72 537 604 728 92094 95 207 35 33 462 93237 348 446 831 94313 503 31 664 742 836 938 95129 50 503 610 76 96614 977 97152 58 583 98530 99408 67 537 637 70

100070 184 249 69 98 559 798 101179 431 574 958 102028 441 982 84 103097 133 317 502 610 900 104539 998 105354 106458 62 547 830 982 107157 388 460 524 718 75 108018 131 34 258 336 109323 504 39 733 75 873 937

110064 665 91 111065 99 549 112349 442 113078 243 317 440 593 736 996

114137 56 252 457 578 932 115321 865 994 116134 36 401 97 768 995 117245 388 411 736 57 903 118225 73 533 696 779 960 119249 53 72 386

120229 341 751 121121 212 425 536 929 75 82 122138 241 522 822 123 134 287 370 605 124067 241 403 676 789 125567 608 126140 398 978 127030 57 170 214 477 522 744 47 827 54 98 128011 372 408 675 723 999 129027 104 299 342 480 925

130067 256 393 653 802 31 132630 133079 398 874 922 134060 574 834 92 135224 335 59 646 136084 399 482 553 805 09 138274 353 454 732 46 139196 700

140059 261 725 64 76 921 141092 212 781 820 142033 145 256 411 143114 44 272 648 144255 661 708 19 960 145472 568 878 146073 386 147066 547 652 148608 149503 756

150326 867 151859

152078 399 476 153009 67 210 478 503 678 756 154101 469 798 890 155301 711 156235 61 428 534 731 878 157122 241 312 89 158016 390 871 159108 50 373 439 97 542 66 719

160122 426 680 790 938 161600 162070 141 693 719 89 933 163113 377 739 97 164022 427 771 866 71 165193 572 166426 501 167170 283 386 733 827 83 168406 537 40 798 907 169021 293 502 879

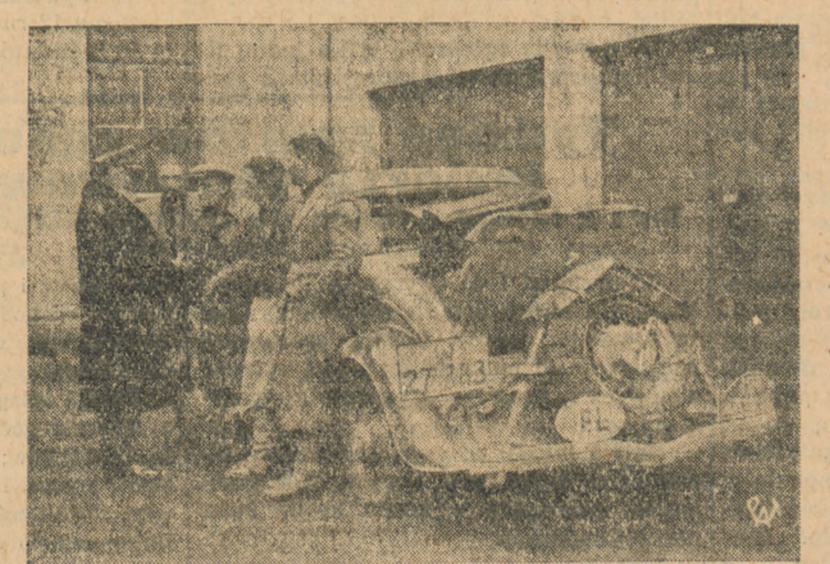
170489 805 921 171263 684 92 761 172166 268 489 533 672 173211 580 84 604 89 825 174237 305 446 85 539 175237 663 927 176435 596 752 901 42 177281 98 178055 165 317 425 686 179129 234 75 606 95 97

IV-te ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 2.500 zł.

63 67 275 881 1078 2057 200 560 5424 45 577 750 6397 7973 8284 340 9547 54 12551 657 713 13350 949 14355 976 15827 16020 978 17508 811 18281 444 522 763

Przez Polskę do Monte Carlo

W ub. sobotę nastąpił w różnych punktach Europy start do raidu zimowego do Monte Carlo. Do Warszawy pierwszy z automobilistów, biorących udział w raidzie do Monte Carlo przybył na szlaku prowadzącym z Tallina, Polak p. Nowak. Na zdjęciu — powitanie p. Nowaka przez prezesa Polskiego Automobil-Clubu p. E. Raczyńskiego.

Czy jesteś członkiem Ligi Morskiej i Kolonjalnej?

21217 22124 23147 24937 25337 27366 890 30654 31069 979 32137 526 727 842 34649 36010 174 297 506 37327 560 729 901

38325 567 39374 84 624 768 40107 840 41219 664 849 42467 928 43163 64 673 744 932 95 45056 580 46003 295 566 667 822 931 47080 567 912 48013 58 466 964 49465 688 872 50105 445 51445 578 89 806 52434 643 53173 955 54190 258 972 55951 57440 879 58043 651 59167 511

60038 140 61917 62003 115 63234 354 63 495 596 654 81 774 99 885 64296 398 552 71 944 65472 535 784 935 66433 571 946 67028 382 464 504 68433 624 69131 271 578 673 738 70233 71038 340 98 75346 876 79. 642 846 72638 73093 485 750 74786 957

76202 399 645 77981 78130 252 380 485 56 79557 80163 735 958 83281 348 457 834 84570 85166 86253 544 790 94 945 87019 777 88269 371 81 85 919 89300 90262 468 641 92362 95389 844 46 57 96910 97391 98299 99129 468 100209 515 101096 102358 689 103 733 863 104318 60 79 545 10522 420 692 748 91 861 106639 775 107214 17 802 923 108360 488 672 728 819 109530 67 743 92 110088 838 1111011 273 523 112385 113121 878.

114166 384 115026 117275 317 118537 119263 376 812 977 120083 478 672 73 121494 123110 402 848 125069 374 772 126156 435 128245 419 61 761 129239.

131535 132175 133904 134489 665 135397 455 91 136122 815 137262 781 139385.

140066 444 841 141923 142040 414 752 885 143168 409 144090 308 1459120 146228 974 147227 468 148164 455 149071 854 150714 72 151094 319 498 687 706 16 59.

152144 566 887 153130 45 285 154056 87 155515 156043 57 136 157000 75 255 80 357 158534 159004 354 586 94 161392 483 819 903 162140 697 163518 164505 876 97 165254 403 731 166135 326 643 167591 633 910 168207 18 759 872 169085 336 790 170107 92 171282 495 628 171023 89 391 585 173049 55 335 783 174062 176 369 470 995 175079 876 176136 289 832 986 177406 178257 703 179566 795

Wygrane pocieszenia po 500 Zł.

204 631 729 1049 378 2016 170 368 484 3121 213 515 5112 636 872 6220 322 93 7367 456 774 8235 9321

Losy I. klasy 32 Loterji

są już do nabycia w szczęśliwej

kolekturze TUZA

Starogard, Rynek 8. Tel. 261.

Ciągnienie I. kl. już od 19 lutego b. r. Ceny losów: ćwiartka zł 10.—, pół zł 20.—, cały zł 40,—.

W każdej Loterji wypłacamy swym graczom tytułem wygranych setki tysięcy złotych!

Nie zwlekaj, tylko zamów jeszcze dziś szczęśliwy los!

P. K. O. 207.797 P. K. O. 207.797.

553

10067 435 11302 30 12180 203 13324 464 543 643 733 14022 333 667 788 15262 540 784 839 16285 798 17548 83 86 727 18192 214 19087 783

20007 21834 22387 478 838 23096 332 946 24051 25052 101 84 26177 455 548 744 27141 303 672 828 28016 364 443 87 993 29344 454 712 937

30333 511 849 31406 540 83 32146 407 565 666 33109 34079 35437 652 907 93 36018 450 589

38003 360 39323 41252 42098 43689 44446 882 45204 553 46435 716 962 47174 237 478 776 958 48094 124 49282 864 962 67.

50078 350 597 618 78 795 860 51335 833 52002 43 70 333 520 53527 711 54652 55912 56483 57313 428 60 612 717 58255 964 59976.

60638 61470 781 62001 181 568 609 916 63310 64142 409 65529 66393 67252 448 588 638 68003 520 706 914 69964.

70569 799 71525 72214 73356 66 422 585 733 74265 484 785 75360 539 761 852.

76452 77061 174 569 78044 226 674 816 79421 871 80213 605 934 81369 608 82223 36 419 83248 84484 761 949 85018 43 86653 87311 409 88093 97 885 917 36 89063 564 90620 91028 92237 606 93806 94580 623 796 96634 789 98389 99481 740 100227 102366 103015 764 104115 106013 657 107258 661 810 108098 109032 329 542 816 110113 994 111179 229 789 112043 324 113190 983

114182 697 916 115429 116625 905 40 117832 119261 560 120150 121686 122318 70 555 123259 645 124093 843 125157 322 860 126216 425 68 663 718 127919 50 129280 699 783.

130179 846 131345 132095 346 75 865 133108 37 514 15 134293 454 135250 453 136183 528 92 137200 23 787 138059 139827.

140228 386 465 141274 566 816 142562 144032 341 464 145037 146172 920 147814 148055 149387 773 150031 752 151476 745.

152353 76 484 865 154128 90 805 156721 157081 145 206 16 747 158128 279 159561 160797 162680 714 823 164061 148 888 165031 166161 65 533 167587 168247 442 951 169255 170248 610 95 171022 79 625 55 726 172789 173314 765 174288 454 82 175343 968 176449 72 899 177213 334 786 816 178443 540 63 774 179082 267 69 477 741.

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

K. Chrząstowski

O nowe podstawy organizacyjne spółdzielni rolniczo-handlowych

(Artykuł dyskusyjny).

Zmienione warunki gospodarcze lat ostatnich różnorako odbiły się na działalność poszczególnych typów spółdzielni rolniczych.

W spółdzielniach mleczarskich można śmiało uważać sytuację za całkowicie opanowaną. Życie stosunkowo szybko zmiotło z powierzchni placówki nieżywotne, nadmiernie zadłużone, bez dostatecznego oparcia o dostawców — rolników. Lata 1933 i 1934 wykazują już znaczny postęp w porównaniu do roku 1932. Wzmaga się przeróbka surowca, maleją koszty, rośnie eksport.

Spółdzielnie kredytowe w tym samym czasie najwyraźniej wegetują. Reprezentując narazie w życiu rolnika jego przeszłość, są namacalnym dowodem, że były lata „tłuste", tylko że wysokie ceny należą do wspomnień, a wysokie długi pozostały do spłacenia w latach „chudych". Dopóki nie zostanie przywrócona opłacalność gospodarstw rolnych, dopóty rozważania na temat ożywienia tego typu spółdzielni będą należały do zagadnień abstrakcyjnych.

Kryzys najbardziej dotkliwie odbił się na stanie spółdzielni rolniczo-handlowych, które w większości wypadków „leżą". Należy jednak stwierdzić, że pozostały jeszcze spółdzielnie żywotne, należące raczej do wyjątków, potwierdzających regułę. Przyczyny tego stanu zostały na łamach pism spółdzielczych i rolniczych niejednokrotnie omówione i nie będę ich powtarzał.

Faktem niezaprzeczonym jest, że członkowie b. spółdzielni rolniczo-handlowych otrzymują od zarządców mas upadłościowych, bądź od likwidatorów tych spółdzielni wezwania do uskutecznienia dopłat do zadeklarowanych udziałów na pokrycie strat. Bardzo często rolnik dopiero po otrzymaniu „papierka" z trudem przypomina sobie, że kiedyś podpisał deklarację przystąpienia do spółdzielni, bo brał towary na kredyt. Słowo „spółdzielnia" jest niepopularne, a nawet krąży anegdota o rolniku, który zastrzegł w testamencie swoim potomkom, aby do trzeciego pokolenia przechowywali dowody za uiszczone podatki i aby nie przystępowali do jakichkolwiek spółdzielni. Już wstępne moje uwagi dowodzą, że tego rodzaju nastawienie do placówek spółdzielczych jest z gruntu fałszywe, rozwój lub załamywanie się spółdzielni zależy od wielu czynników.

Rozważmy zagadnienie spółdzielni rolniczo-handlowych bez zgóry powziętych uprzedzeń. Należy, moim zdaniem, przedyskutować następujące pytania:

1) Czy spółdzielnia rolniczo-handlowa jest rolnikowi w dzisiejszym czasie potrzebna i jakie ma zadania do spełnienia?

2) Dlaczego kupiectwo nie może spełnić tych samych funkcyj co spółdzielnie?

3) Jakie powinny być formy nowozałożonych placówek, aby, wykorzystując ostatnie smutne doświadczenia, zapewnić trwały ich rozwój.

Spółdzielnia rolniczo-handlowa ma w gospodarstwie rolnem do spełnienia b. poważną i wszechstronną rolę, gdyż zakup towarów, potrzebnych do gospodarstwa i sprzedaż zboża oraz nasion. Niewątpliwie rolnicy pod wpływem konieczności życiowych w ostatnich latach dążą do możliwej samowystarczalności i ograniczają zakupy do ostatecznych granic. W istniejących jeszcze spółdzielniach rolniczo-handlowych obserwujemy poważną ewolucję — przesunięcia punktu ciężkości obrotów handlowych od sprzedaży artykułów, potrzebnych rolnikom, do zakupu ziemiopłodów od rolników. I dopiero teraz, gdy większość spółdzielni rolniczo-handlowych znikła z powierzchni życia gospodarczego, widzi się jak doniosłą rolę one faktycznie spełniały.

Rolnik pozbawiony jest regulatora cen miejscowych i zdany na łaskę i niełaskę prywatnego pośrednictwa. Teraz bardziej przecież, niż kiedykolwiek chodzi o sprawiedliwe ceny na miejscowych rynkach za towary kupowane i sprzedawane. Zresztą zdajemy sobie sprawę z tego, że ominięcie pośrednika nie jest w dzisiejszym czasie najważniejszym powodem do zakładania spółdzielni rolniczych. Nadmierne bogacenie się kupiectwa kosztem wsi należy niejednokrotnie do legend, jak i wiele innych rzeczy. Rolnik musi się organizować gospodarczo, bo życie idzie w tym kierunku, że jednostka może istnieć tylko na tle masowej organizacji.

Czem dla robotnika i pracownika umysłowego są związki zawodowe, czem dla przemysłowca są kartele, tem dla rolnika muszą być placówki gospodarcze przez niego założone. Dla kupca nawet najbardziej solidnego obce są, bo być muszą interesy ściśle rolnicze.

Dopiero wtedy rolnik nabierze właściwego znaczenia i jako taki będzie mógł stawiać swoje warunki, gdy wystąpi na rynku jako zbiorowy spożywca (konsument) i jako zbiorowy wytwórca (producent), zorganizowany w spółdzielniach wszelkich typów. Gdy grad wybije zboże, to gospodarz mimo wszystko pole obsiewa, tylko ubezpieczy się przed gradobiciem, gdy domostwo się spali, następuje odbudowa przy zastosowaniu materjałów ogniotrwałych, a gdy spółdzielnia załamie się i ulega likwidacji należy zakładać nową, wykorzystując nabyte doświadczenie.

Jakiemiż zasadami winniśmy kierować się przy zakładaniu spółdzielni rolniczo-handlowych?

W spółdzielniach kredytowych od samego założenia stosuje się zasadę, że z usług spółdzielni może korzystać tylko jej członek, o ile chodzi o zaspokojenie potrzeb kredytowych.

W spółdzielniach mleczarskich ostatnio obserwujemy również ten sam objaw. Należy nawet stwierdzić, że najlepiej prowadzone spółdzielnie mleczarskie opierają się wyłącznie o dostawy członkowskie.

Inne nastawienie jedynie było w spółdzielniach rolniczo - handlowych. Owszem, nawoływało się rolników do wstępowania do spółdzielni rolniczo-handlowych, ale zagadnienie to było traktowane czysto teoretycznie. W praktyce b. chętnie dokonywało się obrotów z każdym klientem, „byle handel szedł". Szczupła garstka rolników spółdzielnie zakładała, szczupła garstka odpowiadała w razie strat dodatkową odpowiedzialnością od zadeklarowanych udziałów, reszta rolników, nie ponosząc żadnych ofiar i żadnego ryzyka, korzystała jedynie ze świadczeń spółdzielni. Po uruchomieniu spółdzielni rolniczo-handlowej nowi członkowie do niej się nie garnęli, bo nie mieli wogóle potrzeby.

Spółdzielnie rolniczo-handlowe w latach swego największego „rozkwitu" były jedynie przedsiębiorstwami handlowemi, a nie placówkami wzajemnej samopomocy rolników. Obecnie nieliczne grono członków musi odpowiadać za straty, powstałe niejednokrotnie na obrotach, dokonanych z niečzłonkami.

Powodując się powyższemi przesłankami, musimy stanąć na stanowisku, że statutowo należy zastrzec przy organizowaniu nowej spółdzielni rolniczo-handlowej, aby obroty były dokonywane wyłącznie z jej członkami. Zmusza to organizatorów do dużej pracy przygotowawczej w terenie, w kierunku uświadomienia rolników o celach spółdzielni rolniczo-handlowych, ale jednocześnie chroni od uruchamiania placówek, nieopartych o samych zainteresowanych rolników. Spółdzielnie rolniczo-handlowe winny oprzeć swoją działalność nie na wysiłku „wybrańców", a na poparciu mas rolniczych.

Musimy jednak umożliwić oparcie finansowe spółdzielni przez ogół rolników. Dotychczas stosowano zasadę wysokich udziałów, a ponadto dodatkową odpowiedzialnością w stosunku do udziałów w razie konieczności pokrywania strat. Ani w praktyce, ani w teorji nie było określone, jaką ilość udziałów winien zadeklarować poszczególny rolnik. Kończyło się na tem, że dwudziestomorgowi i dwustomorgowi gospodarze mieli jednakowe udziały w spółdzielni i jednakowo za straty odpowiadali, jakkolwiek ich interesy ze spółdzielnią były całkowicie różne. Przy zakładaniu nowych spółdzielni rolniczo-handlowych należy przyjąć za zasadę udziały niskie (np. 5-złotowe), ale ilość udziałów winna być deklarowana w stosunku do posiadanej ziemi. Należy całkowicie znieść dodatkową odpowiedzialność od udziałów. Zachęci to rolników do organizowania własnych placówek, gdyż będą ryzykowali jedynie wpłaconemi sumami, a wierzyciele, nie licząc na dodatkową odpowiedzialność członków, będą udzielali kredytów bardzo przezornie.

Ograniczone środki własne i ograniczone kredyty zmuszą automatycznie zarządy do unikania wszelkich operacyj o charakterze spekulacyjnym. Spółdzielnie siłą rzeczy będą musiały oprzeć się w swojej działalności handlowej o asortyment towarów, niezbędnych dla rolników, a nie mając środków na gromadzenie większych remanentów przy artykułach masowych, będą musiały zbierać zgóry zamówienia od członków za pośrednictwem kółek rolniczych, kas Stefczyka i t. p.

Uwagi powyższe są tylko rozwinięciem wniosków, jakie przyjęło ostatnie Walne Zgromadzenie Związku Rewizyjnego Spółdzielni Rolniczych w Toruniu w sprawie spółdzielni rolniczo-handlowych.

Wnioski te w skróceniu brzmią następująco:

1) Przed uruchomieniem spółdzielni należy przeprowadzić poważną akcję uświadamiającą wśród rolników o celach i zadaniach spółdzielni rolniczo-handlowych.

2) Należy stosować niskie udziały, deklarowanych przez członków w stosunku posiadanej ziemi.

3) Należy ograniczyć się do odpowiedzialności udziałami, znosząc wszelką dodatkową odpowiedzialność członków.

4) Spółdzielnia winna głównie opierać się o własne kapitały.

5) Działalność handlowa winna być oparta o obroty gotówkowe oraz na zasadach komisowych z wyłączeniem operacyj spekulacyjnych.

Na zakończenie należy podkreślić, że najlepsze plany pozostaną na papierze, o ile brak im będzie odpowiednich wykonawców. Spółdzielnie — to ludzie. Dobór odpowiednich członków, dobór do zarządów i rad nadzorczych ludzi, przygotowanych do pełnienia swych obowiązków i wreszcie dobór fachowego kierownictwa i innego personelu wykonawczego, to pewność, że każda placówka spółdzielcza spełni pokładane w niej nadzieje.

Największe dotychczas w Polsce Targi

Tegoroczne Targi Poznańskie (od 28 kwietnia do 5 maja) będą największe jakie się dotychczas w Polsce odbyły. Ilość zgłoszeń otrzymanych dotychczas przewyższa przedkryzysowe. Targi będą znacznie większe od tych, jakie się odbyły w 1928 roku, a które były największemi dotychczas Targami w Polsce. Osobnym działem Targów będzie sekcja lotnictwa.

Giełdy

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY

z dnia 23 bm.

Żyto 245 ton 15,50—15,25; pszenica standartowa 15,50—16; jęczmień browarowy 21,50—22; jęczmień jednolity 18,75—19,25; jęczmień zbiorowy 18—18,50; owies 15 ton 15,40—15,50—15,75; mąka żytnia gat. I A 0—55 proc. wł. w. 23,50—24,35; mąka żytnia gat. I B 0—65 proc. 22—23,25; mąka żytnia gat. II 55—70 proc. 17,25—18; mąka żytnia razowa 0—95 proc. 18—18,25; mąka żytnia poślednia pon. 70 proc. 14,25—15; mąka pszenna gat. I A 0—20 proc. 29—31; mąka pszenna gat. I B 0—45 proc. 27,25—28,25; mąka pszenna gat. I C 0—55 proc. 26,25—27,25; mąka pszenna gat. I D 0—60 proc. 25,25—26,25; mąka pszenna gat. I E 0—65 proc. wł. w. 24,25—25,25; mąka pszenna gat. II A 20—55 proc. 22,25—23,75; mąka pszenna gat. II B 20—65 proc. 21,75—23,25; mąka pszenna gat. II D 45—65 proc. 20,75—21,25; mąka pszenna gat. II F 55—65 proc. 16,25—16,75; mąka pszenna gat. III A 65—70 proc. 14,25—15,25; mąka pszenna gat. III B 70—75 proc. 12,50—13; mąka pszenna razowa 0—95 proc. 17,25—18,25; otręby żytnie wymiał standart. 10,25—10,75; otręby pszenne miałkie standart. 10—10,50; otręby pszenne średnie standart. 10—10,50; otręby pszenne grube 10,50—11; otręby jęczmienne 11,25—12; rzepak zimowy bez worka 40—42; rzepik zimowy bez worka 38—39; mak niebieski 34—38; gorczyca 39—43; siemię lniane 42—44; peluszka 22—24; wyka 25—27; groch polny 28—32; groch Wiktorja 37—43; groch Folgera 28—33; tymotka 55—65; łubin niebieski 8,25—9; rajgras angielski 80—100; koniczyna żółta, odłuszczona 72—80; koniczyna biała 85—100; koniczyna czerwona surowa 110—130; koniczyna czerwona czyszczona 130—150; koniczyna szwedzka 180—210; płatki ziemniaczane 11—11,75; makuch lniany 17,50—18; makuch rzepakowy 13,50—14; makuch słonecznikowy 17,25—18,25; makuch kokosowy 15—16; wytłoki suszone 8—9; słoma żytnia luzem 3,25—3,75; słoma żytnia prasowana 3,50—4; siano nadnoteckie luzem 8—9; śrut soja 20.50—21. Ogólne usposobienie spokojne. Ogólny obrót 1564,2 ton.

GDAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

z dnia 24 bm.

Ostatnie notowania gdańskiej giełdy zbożowej: pszenica 128 funtów kons. 10,20—10,40; żyto 120 funtów eksp. 9,75; żyto 120 funtów kons. 9,85; jęczmień I jakości eksp 12—13; jęczmień średni według próby 11,50—11,85; jęczmień 114-115 funt. eksp. 10,95—11,10; jęczmień 110-111 funtów eksp. 10,75; jęczmień 105-106 funt. eksp. 9,55; owies eksp. 8,10—9,50; otręby żytnie 6,25—6,40; otręby pszenne 6,80.

Notowania powyższe rozumieją się w guldenach gdańskich za 100 kg.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

z dnia 23 bm.

Gorczyca 39—42; Wyka latowa 24—26; Peluszka 27—29; Groch Wiktorja 37—42; Łubin niebieski 9—9,50; Łubin żółty 10,50—11; Koniczyna szwedzka 190—210; Przelot 75—95; Rajgras angielski 90—100; Słoma żytnia luźna 2,75—3; prasowana 3,25—3,50; owsiana luźna 3,25—3,50; prasowana 3,75—4; Siano zwykłe luźne 7,25—7,75; prasowane 7,75—8,25; nadnoteckie luźne 8,25—8,75; prasowane 8,75—9,25; Makuchy rzepakowe 13—13,25;

POZNAŃSKA GIEŁDA BYDLĘCA

z dnia 22 bm.

Woły: pełnomięsiste, wytuczone, nie oprzęgane 50—54; mięsiste, tuczone młodsze do 3 lat 42—46; mięsiste tuczone starsze 32—36; miernie odżywione 26—28.

Buhaje: wytuczone pełnomięsiste 46—48; tuczone mięsiste 34—38; nietuczone, dobrze odżywione starsze 26—28; miernie odżywione 22—26.

Krowy: wytuczone, pełnomięsiste 48—52; tuczone, mięsite 38—42; nietuczone, dobrze odżywione 22—26; miernie odżywione 18—20.

Jałowice: wytuczone, pełnomięsiste 50—54; tuczone, mięsiste 42—46; nietuczone, dobrze odżywione 32—36; miernie odżywione 26—28.

Młodzież: dobrze odżywione 26—28; miernie odżywione 24—26.

Cielęta: najprzedniejsze cielęta wytuczone 56—62; tuczone cielęta 48—54; dobrze odżywione 42—46; miernie odżywione 36—40.

Owce: tuczone starsze skopy i maciorki 46—52.

Świnie (tuczniki): pełnomięsiste od 120—150 kg żywej wagi 54—58; pełnomięsiste od 100—130 kg żywej wagi 50—52; pełnomięsiste od 80—100 kg żywej wagi 46—48; mięsiste świnie ponad 80 kg 40—44; maciory i późne kastraty 42—50..

Przebieg targu: bardzo spokojny.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

z dnia 23 bm.

Papiery wartościowe

3 proc. pożyczka budowlana 47,50; 4 proc. pożyczka inwest. 117; 4 proc. pożyczka inwestycyjna seryjna 119; 5 proc. pożyczka konwersyjna 66,25—66,50; 5 proc. pożyczka kolejowa 61,25; 6 proc. pożyczka dolarowa 75,50; 7 proc. pożyczka stabiliz. 71—71,25—71,13; 8 proc. listy zastawne T. Kr. Przem. Pol. 86,25; 8 proc. listy zastawne ziemskie dol. 48,88; 4 i pół proc. listy zastawne ziemskie 53,25; drobne 53,00; 5 proc. listy zastawne m. Warszawy nowe 61,50—61,75; 8 proc. listy zastawne Częstochowy 5 proc. nowe 51,13; 5 proc. listy zastawne Łodzi stare 62 nowe 53,50; 8 proc. listy zastawne Piotrkowa 5 proc. nowe 49,75. Tendencja dla pożyczek przeważnie mocniejsza, dla listów przeważnie utrzymana.

Dewizy.

Belgja 123.68, 124.01; 123.37; Berlin 212.65, 213.65, 211.65; Gdańsk 172.85, 173.28, 172.42; Holandja 357,85, 358.75, 356.95; Londyn 25.97, 26.10, 25.84; Nowy Jork telegr. 5.31¼, 5.34¼, 5.28¼; Paryż 34.94, 35.03, 34.85; Praga 22.14, 22.17, 22.07; Sztokholm 133.90, 134.55, 133.25; Szwajcarja 171.46, 171.89, 171.03; Włochy 45.28, 45.40, 45.16; Hiszpanja 72.45, 72.81, 72.09. Tendencja niejednolita.

Akcje.

Bank Polski 97,50; Warsz. T. Fabr. Cukru 29; Lilpop 10,15; Starachowice 13,50; Tendencja słabsza.

Pełna tabela siedemnastego dnia ciągnienia Loterji

I ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

1.000.000 zł. na nr.: 72450

50.000 zł. na nr.: 157172

5.000 zł. na nr. nr.: 76466 129911

2.000 zł. na nr. nr.: 12933 47078 60049 88449 115847 153633

1.000 zł. na nr. nr.: 20687 31841 35030 39723 39785 44169 47637 48708 54644 66301 68591 74515 84220 98794 120071 132450 164537 167277 171168 176702

Losy I. kl. 32 Loterji Państw. już można nabyć

w kolekturze 171

Paweł Billert, Toruń

Nowomiejski Rynek

w oddziale GRUDZIĄDZ, Stara 7.

Po 200 złotych:

131 276 420 1041 387 496 623 721 2080 251 356 695 3031 115 61 277 314 405 4004 19 324 539 85 628 721 5268 383 95 441 865 6315 81 596 663 74 881 960 7147 603 737 39 94 8028 52 179 279 374 479 673 9026 133 288 513 814 953

10182 272 344 530 804 98 11015 109 359 97 593 12077 151 96 399 475 700 13162 264 661 726 87 94 14007 80 89 194 413 27 512 857 15085 148 84 264 452 634 734 952 16002 92 370 83 617 48 17713 927 55 18089 348 51 53 858 97 19340 512 820

20260 390 531 34 21193 796 979 22022 78 226 29 348 717 23213 681 798 809 24004 287 334 85 623 909 14 25259 349 411 26146 555 97 655 780 846 27257 593 611 30 40 45 714 76 998 28104 201 578 634 29032 726 35 865

30114 77 330 503 706 78 872 31179 311 621 865 32580 723 35 33065 123 243 406 72 34078 90 395 35094 198 412 566 756 899 36205 338 605 732 914 37074 520 31 48 930 38136 665 71 39239 95 379 913

40351 749 984 41014 96 425 76 83 516 844 42128 92 251 382 610 732 95 43393 546 99 609 44027 29 729 901 45150 99 257 87 94 337 568 724 897 46338 39 94 785 900 48 47086 167 291 416 88 571 756 887 913 48185 463 688 765 49123 546

50620 51005 134 262 82 595 856 61 93 52016 286 398 590 624 788 949 54230 784 55189 273 331 766 962 56157 256 344 560 57106 86 201 300 489 55 621 77 817 70 998 58399 823 946 59040 97 155 385 550 616 25

60052 564 61020 21 198 62096 166 911 63120 208 597 639 721 68 64097 139 315 450 66 67 693 868 79 914 65357 496 638 717 32 841 66058 253 99 380 607 67104 206 320 96 686 767 68036 77 180 220 696 69074 206 330 510

70591 868 904 74 71153 414 46 59 704 72363 505 37 713 53 63 73168 542 763 954 74023 33 254 341 464 99 905 75021 46 307 412 545 84

76285 480 97 77010 147 399 527 646 77 856 962 78083 113 464 511 36 79398 445 776

80144 78 380 528 624 47 92 967 81023 30 234 447 916 82144 94 220 575 899 83021 189 767 83 908 43 84088 308 62 482 827 926 85620 988 86318 56 73 96 664 743 75 87119 35 75 88563 717 89261 424 545 645 812 908

90634 713 953 91340 572 643 80 92012 376 804 12 71 93017 160 347 62 94 768 843 940 94357 682 888 946 85 95181 291 353 510 660 896 96039 166 521 769 976 97895 958 98007 60 74 854 99152 205 479

100076 210 364 920 101003 20 87 302 641 51 916 102413 561 934 103359 99 104310 57 462 609 105013 318 427 656 745 859 106118 349 520 63 867 107102 46 91 443 663 108015 53 115 55 613 109238 322 478 914 31 58

110041 111236 453 611 728 848 943 112013 55 241 777 805 16 44 950 113218 34 345 903 114078 183 708 84 115527 116297 360 486 736 117412 32 538 82 630 54 768 941 118046 306 519 60 881 98 119012 85 100 88 305 895

120344 56 77 87 530 677 121021 676 922 122372 464 123058 168 73 515 823 124102 334 562 892 125348 596 892 959 126407 55 516 772 804 127289 370 87 468 859 990 128414 553 628 806 30 129164 484 536

130419 758 131017 378 491 978 132099 103 32 40 50 211 833 67 133824 134218 313 92 553 801 135778 983 136030 165 769 137099 125 70 548 789 896 900 35 138022 436 79 578 967 139061 481 592 720

140226 469 87 519 55 662 920 141811 142342 603 791 143943 144055 272 354 582 98 982 145031 71 305 861 967 146215 374 497 779 835 147418 701 910 13 98 148264 84 391 496 664 802 76 997 149506 70 75 684 755 806 20

150018 43 157 335 44 647 151108 484 757 816 152151 354 970 153004 383 499 594 699 701 39 154566 86 708 14 802 155268 342 614 47 58 749 890 920 83 156288 341 517 795 157003 84 421 35 612 16 58 78 158044 116 220 45 319 412 702 819 159236 40 41 847 77 160078 561 75 632 864 161048 150

59123 218 86 344 415 559 661 720 844 82 973

60633 532 668 763 79 806 61144 71 206 63 71 713 70 62194 289 402 86 604 800 977 63138 54 82 382 09 810 48 96 64094 102 217 506 791 882 962 65016 303 886 937 68 66053 55 304 23 87 438 698 757 73 67041 158 284 439 91 545 68300 483 598 609 63 966 69075 170 278 91 479 86 566 697 825 31 61

70030 184 310 64 776 71184 87 224 518 887 967 72090 106 629 888 73299 511 707 827 74223 350 58 403 909 75118 363 465 78 92 823 947

76302 424 507 57 72 763 865 974 77046 110 676 730 38 83 834 78005 240 588 633 34 63 79486 501

80056 111 257 458 596 620 702 820 81010 34 50 99 664 741 816 73 82022 92 123 46 73 308 50 59 409 646 713 40 832 83099 223 768 806 84418 681 923 85154 73 90 268 557 753 954 86021 74 303 94 766 922 49 87268 429 61 578 88014 122 270 325 507 10 42 44 59 624 786 800 89116 74 202 413 618 90 749 887

90127 62 370 557 59 740 806 91031 63 105 87 281 562 774 966 92266 435 73 57 0719 93061 218 40 310 537 634 753 94539 661 962 95079 246 308 69 410 42 601 96171 98 543 702 7 66 962 97302 535 55 98165 237 335 447 519 789 891 99124 601 51 780 838

100150 56 339 83 445 86 638 894 934 80 101338 540 607 42 847 65 947 102099 202 310 434 507 72 734 875 975 103129 66 327 412 27 522 75 656 776 98 866 104012 71 149 277 303 38 444 85 105282 428 602 730 70 96 887 88 930 31 36 106179 205 435 687 882 947 76 107046 143 95 329 54 440 108184 85 203 334 78 90 836 932 109086 90 212 54 347 94 406 682 711 93

110359 490 517 72 660 61 810 928 86 111071 350 69 489 729 86 906 112011 71 119 458 555 644 822 957 113062 287 91 314 489 592 761 864 974 114220 442 548 86 650 765 942 115264 93 443 574 763 117420 73 584 732 854 902 48 118266 371 676 119086 238 340 61 516

120084 121079 143 385 460 516 39 44 60 739 68 894 122113 37 71 87 223 390 561 840 921 29 49 123019 627 834 124004 6 123 277 535 775 839 995 125182 354 870 126042 101 205 308 408 547 646 52 705 841 976 127063 260 543 620 843 962 128208 407 609 706 129076 174 265 401 4 57 735 868

130192 268 385 467 694 701 131358 574 603 830 87 132050 73 294 598 677 944 65 133010 67 272 93 328 869 962 134164 236 462 91 811 945 48 135071 716 136024 260 335 72 450 534 67 641 78 797 137320 994 138056 66 71 342 99 519 47 833 57 139052 218 341 403 77

140209 62 576 141489 793 988 142115 33 51 93 491 528 790 859 980 143146 254 85 308 17 62 478 813 144208 57 322 676 96 760 812 952 145116 202 19 334 753 892 146047 347 576 78 635 775 884 147763 821 148176 377 655 812 46 149103 230 68 664 720

150035 36 58 514 151026 54 224 34 83 408 12 74 979 152121 79 599 662 722 844 153435 555 69 656 735 906 154077 116 99 421 22 54 588 622 52 813 924 155202 405 47 65 585 897 156065 149 346 516 44 683 781 880 157175 79 335 52 158406 585 97 653 159003 34 336 455 57 572

160036 569 732 34 78 161030 97 278 300 58 95 723 48 162055 105 298 425 62 75 500 69 77 715 163125 204 367 442 50 61 63 94 617 70 893 919 164110 24 85 250 95 401 536 78 991 165277 94 530 783 826 994 166039 427 167090 284 445 61 88 717 63 848 916 65 89 168043 193 516 682 982 169009 185 398 425 70 868 76 931

170113 42 521 22 87 660 747 861 171239 59 446 612 17 56 88 736 99 918 172359 632 68 812 41 61 173172 244 412 546 900 174084 417 40 738 51 58 905 175016 48 148 28798 344 74 415 29 609 52 906 176072 198 376 86 421 540 68 895 96 935 177014 91 163 70 269 454 835 75 178237 326 71 413 75 670 808 82 904 179172 276 85 561 756

III-cie ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 500 Zł.

938 1014 95 308 58 74 527 968 2685 992 3257 89 4054 60 191 356 987 5063 326 702 377 86 656 77 91 817 900 58 49011 152 253 309 451 83 649 814 957

50109 347 879 925 51022 174 261 339 84 429 717 91 901 52407 9 582 705 53260 405 783 827 54412 849 55184 237 580 56144 357 830 57116 255 584 708 847 58021 24 117 424 642 745 905 21 323 35 891 950 162019 24 58 349 631 710 41 163071 290 511 41 604 80 736 935 164163 577 80 704 165025 151 479 766 97 919 166470 98 641 895 167011 282 168124 226 314 82 429 853 933 56 64 169064 94 106 81 204 641 774 801 906 15

170028 96 316 879 901 171175 338 462 659 729 805 172361 813 173057 86 151 206 488 923 174098 261 445 627 707 175773 176349 458 548 95 992 177001 196 646 943 178113 298 340 429 711 20 43 179128 513 900

Wygrane pocieszenia po 50 zł.:

183 1781 2781 3817 4724 7441 9521 22 10201 940 11584 12797 13647 738 15688 797 912 86 17908 18832 19035 649 20435 21509 22246 84 23187 259 641 24033 457 26597 27033 314 469 28327 29331 949 30285 704 31509 810 42 32173 604 34934 35348 790 909 36658 37097 522 883 38490 638 858 39455 807 55 40043 250 653 41153 620 723 43407 13 44324 539 877 993 45077 326 59 46348 620 47276 48061 671 49250 308 458 51312 52877

54131 55060 79 124 657 56137 921 57085 413 43 759 58145 87 59639 60618 62006 132 325 63366 930 64347 984 66595 799 67195 260 69557 71292 586 802 72073 99 763 971 73327 658 74260 995 75930

76098 265 830 77436 779 974 78367 670 815 22 984 79008 298 683 718 81463 693 779 964 82698 84065 490 85990 86201 718 934 87460 697 88136 75 374 521 855 89349 673 90383 403 91057 96 178 369 92035 247 612 93121 489 672 707 95086 352 829 97297 334 789 99062 729 100613 857 101259 370 794 102195 375 103106 104939 105115 295 526 106185 297 357 623 107837 108655 109532 110328 560 696 114295 115545 116966 117185 556 812 118218 119271 122911 124365 425 638 95 125413 126337 483 720 814 79 127576 129055 477 781 130978 89 131595 618 38 132103 388 134440 135740 136491 881 137007 341 530 774 138888 140099 141326 142070 325 143461 534 878 144063 145321 636 993 146474 147800 148225 150643 151341 152948 153000 613 884 154636 721 85 155785 974 157332 158039 483 721 159162 707 820 161383 162617 163173 916 164967 165014 166139 962 170228 906 171006 172561 173040 75 174017 583 175759 79 177324 36 96 179776

II ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 50 zł.:

269 387 439 508 1134 424 526 44 717 919 25 2102 295 569 720 31 35 39 842 68 936 3095 107 86 407 514 94 669 874 4119 430 85 502 21 760 935 5024 109 24 42 381 740 886 966 74 84 6016 24 377 472 522 33 707 63 892 7047 113 327 459 97 502 29 702 8030 39 165 362 606 9048 65 299 334 697 722 818 39 64

10040 94 131 52 402 11368 544 637 801 12038 74 161 477 975 13010 83 252 97 401 595 636 891 14049 135 306 419 15489 515 58 628 723 16068 208 27 380 95 699 993 17024 121 36 928 18245 350 558 699 803 90 19142 49 83 507 804 5 933

20033 80 193 207 583 771 80 21207 370 406 64 67 72 89 99 528 873 22575 715 876 23028 169 250 316 49 610 53 740 97 833 24084 185 297 427 693 956 25023 247 91 392 454 86 584 640 706 59 864 26228 300 1 99 676 785 820 27143 47 59 255 425 719 35 919 28183 208 399 412 871 95 973 29013 28 419 745

30247 321 581 86 614 890 31078 195 303 6 21 426 51 91 707 895 32148 69 82 276 516 22 663 896 33033 111 245 522 812 34248 424 605 896 97 908 35020 662 767 36111 26 700 5 14 877 932 37066 82 117 539 668 38123 438 56 605 761 68 39007 155 329 445 74 78 500 806 78 85 953

40054 203 44 89 465 75 93 598 801 71 955 41086 120 236 313 444 506 44 57 690 738 49 42091 275 520 55 695 798 947 43037 40 157 99 243 575 723 862 44150 321 494 612 811 45098 454 598 773 953 46029 155 93 285 514 810 979 47200 412 529 682 780 943 66 48071 238

15 36 6395 533 736 7118 88 395 8121 253 465 626 803 9498 880

10195 414 542 77 691 11363 94 12662 13004 25 242 518 656 708 836 48 14009 134 316 639 779 909 15325 65 473 655 16143 506 17592 99 828 32 968 18301 435 722 55 816 19027 858

20385 428 65 870 21139 224 429 536 22317 408 47 807 23019 73 157 455 83 877 938 24013 269 397 746 25010 249 552 98 910 26342 473 873 99 953 27171 74 734 74 988 28004 120 409 502 29000 201 62 534 613 37 873

30184 384 449 532 764 940 31177 484 915 65 32166 453 609 51 85 741 44 34031 326 940 35341 968 36216 779 37404 621 38211 18 494 612 39123 221 361 693 868 4144 224 54 655 846 4194 595 977 99

42263 31 787 98 814 21 964 4334 411 36 979 44175 307 33 35 73 653 80 45087 345 88 99 919 46251 60 356 518 683 814 47083 158 306 724 886 48233 452 534 613 827 49026 43 138 49 609 44 870

50177 533 941 51011 114 375 504 600 49 974 52206 78 94 422 26 619 901 53021 150 346 464 578 702 42 887 968 54078 168 295 431 802 98 55045 169 85 598 676 767 56113 606 807 11 57256 73 308 504 20 58080 194 258 981 59045 116 619 807 50 920

60214 314 570 61055 118 611 14 62071 191 234 327 32 83 441 870 906 63110 63 521 998 64071 99 141 357 435 59 706 895 992 65222 313 531 817 55 908 80 66120 451 52 676 790 888 912 67167 535 969 68280 639 89 880 69107

70226 627 829 71215 72093 318 605 706 933 73162 87 598 942 74004 10 651 71 768 75093 609 16 26 862 76301 501 625 796 77166 332 609 753 78023 234 43 337 425 775 894 79045 49 88 548 79 798 888 917 27

80382 617 738 53 81279 497 594 737 82227 426 57 624 78 83460 99 509 47 96 968 84316 85110 212 429 569 73 922 65 86116 343 48 753 853 87006 303 32 51 97 827 81 88107 286 327 451 517 54 91 89190 346 693 754 896

90658 717 93 94 866 91153 422 72 537 604 728 92094 95 207 35 33 462 93237 348 446 831 94313 503 31 664 742 836 938 95129 50 503 610 76 96614 977 97152 58 583 98530 99408 67 537 637 70

100070 184 249 69 98 559 798 101179 431 574 958 102028 441 982 84 103097 133 317 502 610 900 104539 998 105354 106458 62 547 830 982 107157 388 460 524 718 75 108018 131 34 258 336 109323 504 39 733 75 873 937

110064 665 91 111065 99 549 112349 442 113078 243 317 440 593 736 996

114137 56 252 457 578 932 115321 865 994 116134 36 401 97 768 995 117245 388 411 736 57 903 118225 73 533 696 779 960 119249 53 72 386

120229 341 751 121121 212 425 536 929 75 82 122138 241 522 822 123 134 287 370 605 124067 241 403 676 789 125567 608 126140 398 978 127030 57 170 214 477 522 744 47 827 54 98 128011 372 408 675 723 999 129027 104 299 342 480 925

130067 256 393 653 802 31 132630 133079 398 874 922 134060 574 834 92 135224 335 59 646 136084 399 482 553 805 09 138274 353 454 732 46 139196 700

140059 261 725 64 76 921 141092 212 781 820 142033 145 256 411 143114 44 272 648 144255 661 708 19 960 145472 568 878 146073 386 147066 547 652 148608 149503 756

150326 867 151859

152078 399 476 153009 67 210 478 503 678 756 154101 469 798 890 155301 711 156235 61 428 534 731 878 157122 241 312 89 158016 390 871 159108 50 373 439 97 542 66 719

160122 426 680 790 938 161600 162070 141 693 719 89 933 163113 377 739 97 164022 427 771 866 71 165193 572 166426 501 167170 283 386 733 827 83 168406 537 40 798 907 169021 293 502 879

170489 805 921 171263 684 92 761 172166 268 489 533 672 173211 580 84 604 89 825 174237 305 446 85 539 175237 663 927 176435 596 752 901 42 177281 98 178055 165 317 425 686 179129 234 75 606 95 97

IV-te ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 2.500 zł.

63 67 275 881 1078 2057 200 560 5424 45 577 750 6397 7973 8284 340 9547 54 12551 657 713 13350 949 14355 976 15827 16020 978 17508 811 18281 444 522 763

21217 22124 23147 24937 25337 27366 890 30654 31069 979 32137 526 727 842 34649 36010 174 297 506 37327 560 729 901

38325 567 39374 84 624 768 40107 840 41219 664 849 42467 928 43163 64 673 744 932 95 45056 580 46003 295 566 667 822 931 47080 567 912 48013 58 466 964 49465 688 872 50105 445 51445 578 89 806 52434 643 53173 955 54190 258 972 55951 57440 879 58043 651 59167 511

60038 140 61917 62003 115 63234 354 63 495 596 654 81 774 99 885 64296 398 552 71 944 65472 535 784 935 66433 571 946 67028 382 464 504 68433 624 69131 271 578 673 738 70233 71038 340 98 75346 876 79.

642 846 72638 73093 485 750 74786 957

76202 399 645 77981 78130 252 380 485 56 79557 80163 735 958 83281 348 457 834 84570 85166 86253 544 790 94 945 87019 777 88269 371 81 85 919 89300 90262 468 641 92362 95389 844 46 57 96910 97391 98299 99129 468 100209 515 101096 102358 689 103 733 863 104318 60 79 545 10522 420 692 748 91 861 106639 775 107214 17 802 923 108360 488 672 728 819 109530 67 743 92 110088 838 1111011 273 523 112385 113121 878.

114166 384 115026 117275 317 118537 119263 376 812 977 120083 478 672 73 121494 123110 402 848 125069 374 772 126156 435 128245 419 61 761 129239.

131535 132175 133904 134489 665 135397 455 91 136122 815 137262 781 139385.

140066 444 841 141923 142040 414 752 885 143168 409 144090 308 1459120 146238 974 147227 468 148164 455 149071 854 150714 72 151094 319 498 687 706 16 59.

152144 566 887 153130 45 285 154056 87 155515 156043 57 136 157000 75 255 80 357 158534 159004 354 586 94 161392 483 819 903 162140 697 163518 164505 876 97 165254 403 731 166135 326 643 167591 633 910 168207 18 759 872 169085 336 790 170107 92 171282 495 628 171023 89 391 585 173049 55 335 783 174062 176 369 470 995 175079 876 176136 289 832 986 177406 178257 703 179566 795

Wygrane pocieszenia po 500 Zł.

204 631 729 1049 378 2016 170 368 484 3121 213 515 5112 636 872 6220 322 93 7367 456 774 8235 9321

Losy I. klasy 32 Loterji

są już do nabycia w szczęśliwej

kolekturze TUZA

Starogard, Rynek 8. Tel. 261.

Ciągnienie I. kl. już od 19 lutego b. r. Ceny losów: ćwiartka zł 10.—, pół zł 20.—, cały zł 40,—.

W każdej Loterji wypłacamy swym graczom tytułem wygranych setki tysięcy złotych!

Nie zwlekaj, tylko zamów jeszcze dziś szczęśliwy los!

P. K. O. 207.797 P. K. O. 207.797.

553

10067 435 11302 30 12180 203 13324 464 543 643 733 14022 333 667 788 15262 540 784 839 16285 798 17548 83 86 727 18192 214 19087 783

20007 21834 22387 478 838 23096 332 946 24051 25052 101 84 26177 455 548 744 27141 303 672 828 28016 364 443 87 993 29344 454 712 937

30333 511 849 31406 540 83 32146 407 565 666 33109 34079 35437 652 907 93 36018 450 589

38003 360 39323 41252 42098 43689 44446 882 45204 553 46435 716 962 47174 237 478 776 958 48094 124 49282 864 962 67.

50078 350 597 618 78 795 860 51335 833 52002 43 70 333 520 53527 731 54652 55912 56483 57313 428 60 612 717 58255 964 59976.

60638 61470 781 62001 181 568 609 916 63310 64142 409 65529 66393 67252 448 588 638 68003 520 706 914 69964.

70569 799 71525 72214 73356 66 422 585 733 74265 484 785 75360 539 761 852.

76452 77061 174 569 78044 226 674 816 79421 871 80213 605 934 81369 608 82223 36 419 83248 84484 761 949 85018 43 86653 87311 409 88093 97 885 917 96 89063 564 90620 91028 92237 606 93806 94580 623 796 96634 789 98389 99481 740 100227 102366 103015 764 104115 106013 657 107258 661 810 108098 109032 329 542 816 110113 994 111179 229 789 112043 324 113190 983

114182 697 916 115429 116625 905 40 117832 119261 560 120150 121686 122318 170 555 123259 645 124093 843 125157 322 860 126216 425 68 663 718 127919 50 129280 699 783.

130179 846 131345 132095 346 75 865 133108 37 514 15 134293 454 135250 453 136183 528 92 137200 23 787 138059 139827.

140228 386 465 141274 566 816 142562 144032 341 464 145037 146172 920 147814 148055 149387 773 150031 752 151476 745.

152353 76 484 865 154128 90 805 156721 157081 145 206 16 747 158128 279 159561 160797 162680 714 823 164061 148 888 165031 166161 65 533 167587 168247 442 951 169255 170248 610 95 171022 79 625 55 726 172789 173314 765 177213 434 778 816 178443 540 63 774 179082 367 69 477 741

Przez Polskę do Monte Carlo

W ub. sobotę nastąpił w różnych punktach Europy start do raidu zimowego do Monte Carlo. Do Warszawy pierwszy z automobilistów, biorących udział w raidzie do Monte Carlo przybył na szlaku prowadzącym z Tallina, Polak p. Nowak. Na zdjęciu — powitanie p. Nowaka przez prezesa Polskiego Automobil-Clubu p. E. Raczyńskiego.

Czy jesteś członkiem Ligi Morskiej i Kolonjalnej?

Na ziemiach Pomorza

Zimowa kolonja „szyprów“ polskich w Gdańsku

WIZYTA NA BERLINKACH PRZY BREITENBACHBRUECKE — MIESZKANIA „SZYPRÓW“ — WSZĘDZIE TAK CZYSTO I SCHLUDNIE — BRAK SZKOŁY POLSKIEJ W POBLIŻU — UMIEJĘTNOŚĆ ŻYCIA — „SZCZĘŚĆ BOŻE“!

Jak okiem sięgnąć berlinki — berlinki.

Jest ich mnóstwo, może ze sto, a może więcej. Zliczyć trudno. Wrzynają się długiemi szeregami w głąb martwej Wisły, tuż koło t. zw. Breitenbachbruecke.

Któż z nadwiślan nie zna takiego trochę nieforemnego, pękatego statku, zanurzonego po burty w wodzie, zdążającego niestrudzenie to wdół, to w górę rzeki, a wiozącego w swojem wnętrzu cukier, mąkę, zboże?! Teraz, gdy mróz skuł lodem nurt wody, zapadły na zimowe leża, tam, gdzie je zima zastała. A więc jedne w Gdańsku, drugie w Toruniu, inne w Bydgoszczy, w Grudziądzu i t. d.

Nam, Polakom w Gdańsku, są te stateczki tem bliższe sercu, że zamieszkują je rodacy z różnych okolic Polski. To jakby wędrowna kolonja polska, która rozbrzmiewa mową polską i promieniuje duchem ojczystym.

Chcąc zapoznać się bliżej z życiem tej pływającej kolonji, udajemy się na brzeg martwej Wisły i zaczynamy spacer z jednego statku na drugi. Dla „szczurów lądowych“ spacer taki jest tylko możliwy podczas dnia białego. O Zmroku i nocą jeden krok nieostrożny może spowodować utonięcie.

Schodzę do berlinek, rozmawiam ze „szyprami“ — kapitanami tych statków i po chwili czuję się, jak u siebie w domu.

Początkowo szyprowie odnoszą się do mnie trochę nieufnie, co jest zupełnie zrozumiałe u ludzi często zmieniających swe miejsce pobytu, ale ich duch prosty wyczuł we mnie człowieka życzliwego, więc wkrótce odpłacili mi wzajemną życzliwością. Zaproszono mnie do kajut, z których składają się ich małe mieszkanka.

Gdy znajdowałem się jeszcze na brzegu Wisły i patrzyłem na przyprószoną śniegiem kolonję polskich berlinek, żal mi było tych ludzi, którzy lata całe mieszkają na wodzie. Ale z miejsca zmieniłem zdanie, kiedy zeszedłem do ich schludnych izdebek.

Na mieszkanka „szyprów“ składają się, zależnie od wielkości berlinki dwa, lub trzy pokoiki. W nowych, większych berlinkach pokoiki te są dość duże. Wszystkie równie czysto i porządnie utrzymane. Z reguły pierwsza od wejścia jest kuchnia, za nią znajduje się izba do spożywania posiłków, przyjmowania gości, a w końcu sypialnia. Ściany pokoików zawieszone są obrazami świętych i Matki Boskiej — dowód, że to lud katolicki. Łóżka zaścielone prawie pod sufit, przykryte ręcznie haftowaną kapą, świadczą o zamożności gospodarzy. Stół i kilka krzeseł dopełniają umeblowania.

Zaproszony siadam za stołem na honorowym miejscu i nawiązuję rozmowę. Z początku rwą się zdania, ale po chwili już jesteśmy sobie tak blizcy, że szczerze rozmawiamy o kłopotach i troskach.

Największą troską „berlinkarzy“ jest brak w pobliżu polskiej szkoły. Dzieci, których jest sporo, narażone są na odbywanie dalekiej wędrówki do oddalonej od Breitenbachbruecke szkoły polskiej, bo rodzice nie chcą zrezygnować z kształcenia ich, tak samo jak nie chcą posyłać do znajdujących się w pobliżu szkół niemieckich. Mówią nam, że na początku zimy był projekt założenia polskiej szkoły w pobliżu, ale obecnie w tym kierunku nic się nie robi, ani nawet o tem nie mówi. Przycichło. Dlaczego?... „Berlinkarze“ nie wiedzą.

Poza nadzwyczajną czystością i porządkiem, panującym na berlinkach drugą rzeczą, która była dla mnie prawdziwą niespodzianką był brak utyskiwań, narzekań na ciężkie czasy, kryzys. Berlinkarze, znają życie i oszczędnie żyć potrafią. Wszak w ciągu roku muszą składać pieniadze, ażeby przeżyć zimę, aby na wszystko starczyło. Czasem mniej, czasem więcej zarabiają, ale jakoś zawsze im na zimę starczy.

Jeśli chodzi o ich byt codzienny w Gdańsku, to mają nieco kłopotu z kupnem żywności i opału. Muszą je sprowadzać aż z miasta, bo w pobliskich handlach ceny są wyśrubowane. Naiwni kupcy chcą „szypra“ nabierać: To im się nie uda!

Naogół odczuwa się, że polskim „berlinkarzom“ powodzi się nienajgorzej. Twarze zdrowe, ogorzałe, i co najdziwniejsze, że chociaż ciągle żyją prawie w wodzie, nie wiedzą co to reumatyzm, czy artretyzm.

Wysławiają się czysto po polsku, lecz ze zdziwieniem stwierdziliśmy, iż naogół kobiety mówią przeważnie warszawskim akcentem, podczas gdy mężczyźni pomorskim lub poznańskim.

Po przeszło dwugodzinnym pobycie u tych miłych ludzi z żalem opuszczałem ich przytulne mieszkanka, życząc gospodarzom staropolskiem „Szczęść Boże“, aby rozpoczęty rok przyniósł im jaknajwięcej zarobków.

Pr.

W PODRÓŻY I PRZY PRACY
PASTILLES VICHY-ETAT
CUKIERKI DO SSANIA ZASTĄPIĄ CI NATURALNĄ WODĘ VICHY
VICHY ETAT

Ulgowe stawki lekarskie za leczenie robotników rolnych — zatrudnionych przez członków organizacyj rolniczych

Umowa zbiorowa organizacyj rolniczych ze Związkiem Lekarzy w sprawie warunków udzielania pomocy lekarskiej pracownikom rolnym i członkom ich rodzin przestała obowiązywać z dn. 22 grudnia 1934 r., a organizacje rolnicze zawarły umowę nową.

Wobec tego, Pomorskie Towarzystwo Rolnicze komunikuje, iż w myśl ustawy rolnicy powinni wymienić z pp. lekarzami nowe deklaracje, przewidziane nową umową zbiorową. Stawki ulgowe przewidziane w tej umowie przysługują tylko członkom Towarzystw Rolniczych Powiatowych, którzy uiścili składki i uzyskają na deklaracjach składanych pp. lekarzom poświadczenia członkostwa. Do rolników, którzy nie są członkami Towarzystw Rolniczych Powiatowych, stosuje się taryfę normalną, wydaną przez Izbę Lekarską Poznańsko-Pomorską, ogłoszoną w numerze 6 Dziennika Urzędowego Izb Lekarskich z dnia 1. 6. 1934 r.

Dyrektor linji „Orłowo-Palestyna“ i armator „Wandy“ wpadł w ręce policji

Czytelnicy nasi pamiętają niezwykle pomysłowe oszustwo niej. Mojżesza Chananowicza, który zakupiwszy stary dwumasztowiec „Wandę“, stojący bezczynnie w porcie gdańskim, zdecydował uruchomić linję pasażerską... Orłowo Morskie — Palestyna.

BIURO EMIGRACYJNE W GDAŃSKU.

Urządziwszy sobie prowizoryczne „biuro emigracyjne“ pan Mojżesz rozesłał do szeregu stowarzyszeń żydowskich na terenie całego kraju oferty na przewiezienie ich członków do Ziemie Obiecanej.

Istotnie zgłoszenia wraz z pieniędzmi za przejazd napływać poczęły z całej Polski i armator „Wandy“ i dyrektor „biura emigracyjnego“ wybrawszy **47 najsolidniejszych klientów** zaprosił ich do Orłowa, skąd wyruszyć mieli... do Palestyny.

WYCIECZKA ŻYDOWSKIEGO P. W.

Ponieważ formalności paszportowe były nieco „uproszczone“, przeto pan Mojżesz polecił swym pasażerom odpowiadać na wszelkie pytania władz, że jest to wycieczka żydowskiego P. W. z Łodzi, udająca się na parudniową przejażdżę po zatoce.

Nareszcie zapełnioną po brzegi „Wanda“ wyruszyła w mglisty poranek zimowy w podróż do słonecznych brzegów Palestyny. Pan Chananowicz żegnał ją, powiewając kapeluszem z mola drewnianego w Orłowie, a „Wanda“ prując łagodnie fale zaczęła powoli ginąć na horyzoncie.

POWRÓT DO KRAJU.

Po trzech dniach chorzy i złamani na ciele i duchu żeglarze przybyli zamiast do brzegów swej dalekiej krainy biblijnej do... portu gdyńskiego. Tutaj dopiero przekonali się, że padli ofiarą pomysłowego oszusta. Niestety, mając trzy dni czasu na zlikwidowanie interesów emigracyjnych i żeglarskich pan Mojżesz Chananowicz zarobiwszy na „Wandzie“ kilkanaście tysięcy złotych zniknął w niewiadomym kierunku.

TAJEMNICZA ROLA KAPITANA „WANDY“.

Aresztowany pod zarzutem współdziałania z oszustem kapitan statku Szrajber, pozostający i nadal pod dozorem policyjnym, tłómaczył policji, że również padł ofiarą oszusta, który wynajął go wraz z załogą na trzydniową wycieczkę krajoznawczą po zatoce dla żydowskiego P. W.

Jednakże rola jego pozostaje nadal dość niewyraźna w całej tej „palestyńskiej“ eskapadzie.

SMUTNY KONIEC „WANDY“.

Stojąca bezczynnie w Gdyni, „Wanda“ rozpoczęła nowe wędrówki, tym razem od komornika do komornika i nagle w dniu 2 stycznia — jak donosiliśmy — zerwana z lin i porwana przez wichurę, **zatonęła w basenie portowym.**

ARMATOR SIĘ ZNALAZŁ.

Losy jej armatora pozostawały tymczasem nierozstrzygnięte i pan Mojżesz zdala od poszukującej go listami gończemi policji pędził pełen niepokoju o swoją skórę, lecz dobrze zabezpieczony materjalnie żywot.

Lecz oto onegdaj do zacisznego mieszkanka na Starem Mieście w Warszawie, gdzie mieszkał gdyński armator zapukał ktoś dyskretnie i po chwili przed przerażonym panem Mojżeszem stanęli funkcjonarjusze policji.

Wczoraj rano pan Chananowicz, zmartwiony i przestraszony nawałem niepomyślnych wydarzeń, przywieziony został do Gdyni, gdzie stanie przed sądem.

Będzie to niewątpliwie jeden z najciekawszych i najzabawniejszych procesów jakie toczyły się kiedykolwiek w Gdyni.

Mojżesz Chananowicz liczy dopiero 29 lat, a jego zawód biuralisty był nieraz przerywany wyczynami, nadającemi się raczej do kryminału, niż do biura.

Dalszy sukces B. B. W. R. w wyborach gminnych

W Chełmży-wsi Blok uzyskał 10 mandatów na 16

Wczoraj odbyły się w Kończewicach wybory do rady gminnej **gminy Chełmża-wieś.** Zgłoszono dwie listy: **Bezpartyjnego Bloku i „robotniczą“.** W wyniku głosowania **BBWR uzyskał 10 mandatów,** lista „robotnicza“ — 6. Udział wyborców bardzo liczny.

Sukces BBWR w tym wypadku jest tem bardziej godny podkreślenia, że gmina Chełmża-wieś jest **gęsto zaludniona przez element robotniczy, w znacznej części pozbawiony pracy,** wśród którego intensywną agitację prowadzą czynniki partyjne **z pod znaku N. P. R.** Mimo to jednak, jak wykazało głosowanie, partyjnicy pozostali **w zdecydowanej mniejszości.**

Również zwycięstwo w powiecie chełmińskim

W powiecie chełmińskim wybory do rad gminych odbyły się w gminach Chełmno-wieś i Kijewo.

W gminie Chełmno-wieś złożono 2 lokalne listy B. B. W. R., — jedną z Rybińca i Małego Czystego, która uzyskała 4 mandaty, a drugą z Nizin Chełmińskich, która uzyskała pozostałe 8 mandatów.

W gminie Kijewo złożono listę kompromisową. Podział 12 mandatów dał B. B. W. R. — 7, N. P. R. 2, Stronnictwo Narodowe — 2, Niemcy — 1.

Swietne zwycięstwo W powiecie tczewskim

23 bm. odbyły się wybory do rad gminnych w gminach Gniew-wieś i Opalenie.

W **Gniewie** zgłoszono tylko jedną listę kompromisową, z której na 12 radnych, 9 jest członkami BBWR.

W **Opaleniu** zgłoszono 2 listy, przyczem na 12 radnych lista BBWR. zdobyła 10 mandatów.

Tydzień sportów zimowych na jeziorze Charzykowskiem

Dnia 2 lutego odbędą się wyścigi ślizgowców o mistrzostwo Polski

W czasie od 1 do 4 lutego Klub Żeglarski w Chojnicach urządza na Jeziorze Charzykowskiem szereg imprez sportowych pod wspólnem mianem „Tygodnia sportów zimowych“. Program „Tygodnia“ jest następujący:

Dnia 1 lutego: od godz. 11.00 regaty eliminacyjne ślizgowców; o godz. 21.00 pogawędka towarzyska w lokalu hotelu Polonia w Chojnicach.

Dnia 2 lutego: o godz. 7,30 powitanie przybyłych Klubów i gości zamiejscowych na dworcu; o godz. 8.45 nabożeństwo w kościele farnym; o godz. 10.00 wyjazd autobusami do Charzyków; o godz. 11.00 regaty wyścigowe ślizgowców o **mistrzostwo Polski;** o godz. 13.30 mecz hokeyowy **G. K. S.** Warszawa — **„Grom“** Chojnice; od godz. 15.00 pokazowa jazda figurowa na łyżwach pań, panów i parami, jazda ślizgowcami z gośćmi; od godz. 21.00 Bal maskowy Klubu Żeglarskiego w salach hotelu Englja w Chojnicach.

Dnia 3 lutego: o godz. 8.45 nabożeństwo w farze; o godz. 10.00 wyjazd autobusami do Charzyków; od godz. 11.00 dalszy ciąg regat; o godz. 13.30 rewanżowy mecz hokeyowy, równocześnie wyścig samochodu z ślizgowcem; o godz. 15.00 skjöring za motocyklem, jazda na łyżwach pod żaglem; o godz. 15.30 zawody łyżwiarskie w jeździe figurowej dla pań, panów i parami; o godz. 19.00 rozdanie nagród w hotelu Polonia i dancing-bridge.

Dnia 4 lutego: wycieczka ślizgowcami do Swornych (ca 24 km).

Nagrody na powyższe imprezy ufundowali: p. wicewojewoda **Starzyński** — 1 ślizgowiec, p. starosta krajowy **Łącki — 1 ślizgowiec,** Okręgowy Urząd WF i PW, **Miasto** Chojnice, Klub Żeglarski Chojnice, **Liga** Morska i Kolonjalna, oddział Chojnice.

Przewidziane jest sfilmowanie całej imprezy przez „Pata“. Zgłoszenia uprasza się nadesłać do dnia 27 stycznia 1935 r. pod adresem Klub Żeglarski Chojnice, telefon 188 lub 195. Zawody odbędą się według regulaminu P. Ż. Z. na własnych lub też przez Klub użyczonych ślizgowcach.

Przedstawiciel portu szczecińskiego w Gdyni

Wczoraj przyjechał do Gdyni inspektor nadbrzeży portowych ze Szczecina p. **Moeller,** który złożył wizytę Urzędowi Morskiemu i w towarzystwie przedstawiciela tego Urzędu zwiedził port gdyński.

Dzień w Toruniu

czwartek 24 stycznia

Kalendarzyk rzym.-kat.

Czwartek: Tymoteusza b. m. — Piątek: Nawr. św. Pawła ap.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY
w dniu 24 stycznia br.

Przeważnie pochmurno i opady. W górach nocą lekki mróz, dniem temperatura w pobliżu zera, w pozostałych okolicach odwilż. Dość silne i porywiste, zwłaszcza na wybrzeżu wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

NOCNY DYŻUR APTEK.

Dziś i jutro dyżurują w śródmieściu: — Apteka Centralna, ulica Chełmińska; na Bydgoskiem Przedmieściu — Apteka św. Anny, ul. Mickiewicza 98 (od godz. 22 do rana); na Mokrem — Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki (od godz. 22 do rana).

TEATR ZIEMI POMORSKIEJ.

— **Dziś** — nieczynny.
— **Jutro** — „Upiory".

REPERTUAR KIN.

MARS — „Teraz i zawsze".
ŚWIATOWID — „Miłostki Fräulein Doktor"
LIRA — „Don Juan".
ARJA — „Orlątko" i „Mężczyźni w jej życiu"
CORSO — „Przyjaźń w obliczu śmierci" i „Dwanaście krzeseł".

ZEBRANIA.

— **Dziś** o godz. 19 w sali Rady Miejskiej (ratusz) odbędzie się zebranie organizacji W. F. i PW. według następującego porządku obrad: zagajenie i wręczenie nagród i dyplomów, referat dr. Woźniewskiego na temat „Sport a lekarz"; uwagi i spostrzeżenia za r. rok 1934 i projekt zawodów na rok 1935; organizacja sportów i wolne wnioski.

— **Dziś** o godz. 20 w sali książęcej Dworu Artusa — uroczyste zebranie Korporacji Kupców Chrześcijańskich.

— **Dziś** o godz. 20 w Dworze Artusa — zebranie Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia".

— **Jutro** o godz. 20 w auli gimnazjum im. Kopernika — odczyt pt. „Praca domowa młodzieży szkolnej", wygłosi prof. Bzdęga.

OKOLICZNOŚCIOWE UROCZYSTOŚCI

— **Dziś** o godz. 18 w Oficerskiem Kasynie Garnizonowem przy ulicy Żeglarskiej — opłatek Rodziny Wojskowej.

Informator dla przyjezdnych w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie

Dwór Artusa, tel. 19-62. Restauracja o najwykwintniejszej kuchni na Pomorzu pod kierownictwem znakomitych kuchmistrzy wydaje na miejscu i do domu znakomite potrawy na wesela, rauty, przyjęcia. Smaczne i obfite obiady i kolacje. Sale pięknie odrestaurowane na zebrania, bale i zjazdy. W obiad matine, wieczorem dancing towarzyski. Ceny przystępne.

Pomorzanka, Cukiernia — Kawiarnia — Restauracja, Szeroka, tel. 1975, poleca po cenach przystępnych śniadania, obiady, kolacje. **Na karnawał** wynajmuje towarzystwom dla urządzania wieczorków lub zabaw salę na I piętrze i orkiestrę — bezpłatnie.

„Polonja" Hotel i Restauracja, tel. 19-98. Plac Teatralny 5 poleca: w poniedziałki kulebiaka, wtorki kałduny litewskie, środy bliny z masłem lub z śmietaną, czwartki flaki, piątki: ryba faszerowana, soboty: kaszanka smażona — porcja po 70 groszy. Codziennie południowe i wieczorowe koncerty.

„Alhambra", ul. Małe Garbary 13. Wykwintna restauracja, kawiarnia, dancing, kabaret artystyczny. Początek koncertu od godz. 8 wiecz. Początek występów artyst. od godz. 9 wiecz. W każdą niedzielę i święta od godz. 5—7 popoł. dancingi towarzyskie. Ceny przystępne.

Najlepsza okazja kupna

B. Hozakowski, ul. Mostowa 28, tel. **1174** — Najlepsza i najtańsza Herbata — Nasiona — Cebulki kwiatowe.

Schwengrub Radjo, Toruń, Łazienna 17, tel. **1665.** Radjoodbiorniki, głośniki najnowszych typów oraz żarówki „Osramówki" po rewelacyjnych cenach

Browar Okocim, reprezent. A. Freining, Toruń, Podmurna 58, tel **1334** poleca swoje piwa: marcowe, świętojańskie, porter w beczkach, butelkach i syfonach. Wodę sodową — lemoniady.

Najstarszy i pierwszy Polski Zakład Optyczny, Franciszek Seidler, Toruń. Optyk i bandażysta. Obok poczty. Staromiejski Rynek 16. Telefon **1574.** Dostawa dla kas chorych klinik ocznych i dla wojska.

Z miasta

— **Podziękowanie za czyn godny naśladownictwa.** Zarząd Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego serdecznie dziękuje wszystkim ofiarodawcom „Na gwiazdkę" dla najbiedniejszej dziatwy strzeleckiej a mianowicie: kasynu oficerskiemu 8 p. a. c. za 100 pączków, Młynowi parowemu p. Rychtera za 100 kg mąki, cukierni „Italja", firmie Ruchniewicz, p. Siódmiakowi, p. Kwiatkowskiemu za pierniki i ciastka, firmie Bronisław Araczewski i Maćkowiak za towary kolonjalne, rzeźnictwu p. Reimera i p. Rutkowskiego za wyroby mięsne, firmom: Jarociński, Leiser, Kotliński, Bazar Toruński, Kulesza, Sport-Błoch, Deutsch za rękawiczki pończochy i berety. Ofiarność wyżej wymienionych firm dopomogła zarządowi Żeńskiego Oddziału Związku Strzeleckiego do obfitszego obdarowania najbiedniejszej dziatwy strzeleckiej.

— **Znakomita orkiestra symfoniczna** przygrywać będzie na wielkim wieczorze karnawałowym Związku Oficerów Rezerwy w dniu 1 lutego w salach Dworu Artusa. Wstęp tylko za imiennemi zaproszeniami.

— **Jutrzejsza premjera „Upiorów" z Siemaszkową.** Jutro w piątek odbędzie się na scenie toruńskiej premjera słynnego dramatu Ibsena „Upiory" z gościnnym występem Wandy Siemaszkowej, która odtwarza w sztuce czołową rolę pani Alving. Poza Siemaszkową obsadę sztuki tworzą pp.: Wanda Stanisławska, dyr. Władysław Bracki, L. Pobóg Kielanowski i J. Ostoja-Staszewski.

„Moralność Pani Dulskiej", komedja Zapolskiej, z gościnnym występem Siemaszkowej, dana będzie nieodwołalnie raz ostatni w niedzielę popołudniu po cenach zniżonych.

Z URZĘDU STANU CYWILNEGO.

Dnia 22 stycznia zgłoszono:

Związki małżeńskie: biuralista Teodor de Simoni z Marjanną Ryszkowską i krawiec Bronisław Pluciński z Rozalją Twardowską.

Urodzenia: robotnik Franciszek Neumanna (syna), rzeźnik Szymon Raca (syna), cieśla Władysław Cuper (syna) i niższy funkcjonarjusz państwowy Józef Kasztelan (córkę). Poza tem zgłoszono urodzenie jednego nieślubnego syna.

Zgony: Gizela Pritzlaff, 1 miesiąc, Jerzy Górecki, 3 miesiące i Anastazy Sadecki, lat 27.

Na białym czworoboku:

Lira — „Don Juan"

Douglas Fairbanks bardzo postarzał. Sylwetkę ma wciąż jeszcze młodzieńczą, ruchy sprężyste, lecz twarz poorały mu liczne zmarszczki. Postarzał też odtwarzany przez niego bohater Don Juan z Sevilli; trudniej mu już wspinać się na balkony, pragnie snu i porad lekarskich. Jeśli kobiety wielbią go jeszcze, to tylko dla tradycji, dlatego że taka jest moda.

Film — na pół komedja, na pół groteska — jest przedewszystkiem smutny. Zmaganie się ze starością i wreszcie bolesna rezygnacja — nie mogą być wesołe. Tempo raczej powolne, lubowanie się w drobnych efektach, w detalach kosztem całości. Dużo pięknych kobiet, parę ładnych melodyj, ładne tańce przy kastanjetach.

Nadprogram, najświeższy tygodnik Pat'a oraz bardzo dobre zdjęcia naszej floty wojennej na Bałtyku.

Kolektura Loterji Państwowej
Pawła Billerta
przy ul. Szerokiej 26
jest już **otwarta**
i proszę nabyć
losy I klasy 32 loterji
w tym nowym **lokalu szczęścia.**
694

Nieco o Konfraterni Artystów

Izba Konfraterni Artystów w podziemiach ratusza — o którą tyle z różnych stron zapytań — prawie gotowa.

Gotowa, dzięki zabiegom gromady artystycznej i ofiarności obywateli, prawdziwych przyjaciół artystów, którzy widząc ich wysiłek około doprowadzenia do skutku idei posiadania własnej sali zebrań, pospieszyli z pomocą. Nazwiska ich umieszczone będą na tablicy wmurowanej w ściany Konfraterni. Już to uchwalono.

Ale teraz, po ukończeniu wszelakich robót i instalacji — dopiero nielada problem, — urządzenie wnętrza Izby. A ta „izdebka" ma niemal 20 m. długości; potrzeba i krzeseł i stołów i szaf.

Przyjdą wieczory czwartkowe i na czem tu miłych fratrów i gości posadzić? Siwieją konfratrzy z kłopotów, a tu i ówdzie wśród bliższych i znajomych penetrują, gdzieby jakie „szafsko" stylowe, jaki fotel wykwestować.

Bo skądże na miły Bóg, mają artyści nastarczyć na to wszystko? — i w dzisiejszych czasach?

Ale, niema najmniejszej wątpliwości, że z czasem wszystko to będzie i Izba Konfraterni Artystów stanie się jedną z najoryginalniejszych sal zebrań w naszem mieście.

Otwarcie opóźniają prace około osuszenia murów co wymaga też znacznego nakładu kosztów. A byłoby bardzo pożądanem, aby Izba już otworzyła swe podwoje dla wszystkich kół Konfraterni, co ułatwiłoby zebrania i przyczyniłoby się do żywszego toku prac.

Przygotowania do uroczystego aktu poświęcenia Izby już rozpoczęte.

Tak więc zyskają artyści punkt zebrań, starożytny ratusz będzie miał osuszone i należycie odtąd konserwowane fundamenty, a Zarząd Miasta, ofiarowując podziemia Konfraterni Artystów, pięknie tym skromnym aktem uczcił pamięć jej założyciela śp. dyrektora Akademji Juljana Fałata, hojnego, na rzecz miasta — ofiarodawcy domu przy pl. Teatralnym.

Nowa ofiara „kawalerskiej" jazdy

Szofer znów zostawił swą ofiarę bez pomocy

Przed kilku dniami pisaliśmy o szoferze, który przejechawszy na szosie lubickiej kobietę, pozostawił ją własnemu losowi. Jak wiadomo, nieludzki kierowca powędrował zato do aresztu policyjnego, kobietą zaś — na szczęście — zaopiekował się kto inny.

Zdawałoby się, że drugi podobny wypadek już się nie zdarzy, że poprzedni szofer bez serca jest wyjątkiem wśród braci z pod znaku św. Krzysztofa.

Tymczasem z przykrością trzeba zanotować drugi podobny wypadek, rzucający bardzo przykrą plamę na ogół szoferów.

W ubiegły wtorek na szosie między Bielawami a Grębocinem w pobliżu Torunia jakaś taksówka, pędząca w kierunku Kowalewa, najechała na niejakiego Dionizego Moczara, robotnika z Lubicza. Kierowca, jakkolwiek nie mógł wypadku nie zauważyć, nie zatrzymując się pojechał dalej pozostawiając przejechanego własnemu losowi.

Leżącym bez przytomności na jezdni silnie poszwankowanym zaopiekowali się przechodnie, przenosząc go do niezbyt na szczęście odległego mieszkania w Lubiczu.

Moczar odniósł poważne obrażenia głowy, oraz doznał złamania ramienia i nogi. Stan jego jest poważny, choć życiu niebezpieczeństwo nie grozi.

Policja sprawcy wypadku poszukuje.

Migawki toruńskie

Ach, ta sanacja...

Blady strach padł na sprzedawców. P. starosta toruński, Skórewicz, nakazał przeprowadzić lustrację wśród tych handlujących, którzy zdzierają skórę z klienta.

— Jak to zrobić? — pytają się funkcjonarjusze policji śledczej... zakłopotani ciężką sytuacją.

— Nic więcej nie powiem, ponadto, co mówi ewangelja — rzecze p. starosta:

Po owocach ich, poznacie je.

I poszli w świat. Tu mandat karny, tam protokół, ówdzie grzywna. Lustracja ta okazała się pouczającą ilustracją nadmiernych apetytów niektórych sprzedawców pomarańczy.

O tem się mówi na mieście i to się szeroko komentuje.

Siedzą w „Europejskiej" dwaj stali bywalcy kawiarniani.

A jak to bywa: jeden proendek, drugi antyendek, inaczej opozycja i... pozycja polityczna. Dyskusja tedy zazwyczaj ciekawa i żywa.

— Prorządowiec: A, co — widzi pan, jak to sanacja, bierze się do skóry paskarzom pomarańczowym, będziemy jedli pomarańcze w cenie 1,30 za kilo.

— Opozycjonista: Co tam pomarańcze, to tylko jest, trzeba przyznać, zręczny manewr taktyczny obecnego rządu.

— Niby w czem? — zapytuje pierwszy.

— W tem, że się robi sztucznie zamieszanie pomarańczowe, ażeby odwrócić uwagę społeczeństwa od zagadnień konstytucyjnych.

A na to prorządowiec:

— Według tego, jak pan argumentuje, muszę przyznać, że niestety myliłem się pod jednym względem, a mianowicie tym, że miałem zanadto wygórowane pojęcie o pańskiem wyrobieniu politycznem. Fakty przecież mówią, że dopiero za czasów rządów pomajowych doczekaliśmy się tanich pomarańczy.

— O, to pan tkwi w grubym błędzie.

W tem miejscu antagonista obecnych rządów podsunął sąsiadowi pod nos gazetę. Czytaj pan obwieszczenie Zarządu Miasta:

„Winni nieujawnienia cen będą karani w drodze administracyjnej po myśli art. 4 ustawy z dn. 2. 7. 1920 r. (Dz. Ustaw R. P. 67 poz. 449), w brzmieniu ustawy z dn. 5. 8. 1922 roku (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 618), oraz stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21. 1. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 9 poz. 89) aresztem itd.

— No, to cóż z tego, mój panie? — pyta prorządowiec.

— Jak to, nic pan nie zauważył?

— Owszem, dokładniej być nie może, poza brakiem jedynie godzin i minut brzmienia tych ustaw.

— A na daty, nie zwrócił pan uwagi?

— Nie, nie zwróciłem.

— Więc proszę: rok 1920, rok 1922, rok 1924. Co to znaczy? A widzi pan, to oznacza wyraźnie, że rząd obecny nic nowego nie zdziałał, ponieważ w tej sprawie opiera się na dorobku ustawowym rządów przedmajowych. I gdyby nie wypadki majowe, pomarańcze dawno mielibyśmy po 1,30 za kilo. A teraz stroicie się w cudze piórka i w cudze skórki pomarańczowe...

(es)

KINO „LIRA"
ul. Strumykowa 3.
Najwspanialszy film!
Epokowe arcydzieło ALEKSANDRA KORDY
Miljonowy superprzebój z udziałem DOUGLASA FAIRBANKSA oraz MERLE OBERON
DON JUAN
Największe arcydzieło kinematografji tego sezonu
Początek o godz. 5, 7 i 9-tej. W niedz. o 3, 5, 7 i 9-tej.

Rejestracja dzieci anormalnych

Zarząd Miejski m. Torunia zawiadamia, że w myśl ustawy z 7 sierpnia 1911 r. o szkoleniu dzieci ociemniałych i głuchoniemych (zbiór ustaw pruskich str. 168) podlegają obowiązkowemu szkoleniu dzieci: ociemniałe lub w wysokim stopniu słabowidzące, głuchonieme, nieme i głuche lub w wysokim stopniu źle słyszące.

Rodzice lub prawni opiekunowie takich dzieci, zamieszkujących na terenie Torunia, a które ukończyły czwarty rok życia, obowiązani są do zgłoszenia tych dzieci w terminie do dnia 1 lutego 1935 r. w Zarządzie Miejskim — Wydział Kultury i Oświaty (ratusz, pokój 26).

Obowiązkowi zgłoszenia również podlegają dzieci umysłowo chore, ułomne (kaleki), które ukończyły lub ukończą do 31 sierpnia 1935 r. siódmy rok życia, a ze względu na chorobę umysłową lub ułomność fizyczną mają być zwolnione od obowiązku szkolnego.

Z życia towarzyskiego Torunia

Wieczornica Legionistów i Peowiaków

Związek Legjonistów Polskich i Związek Peowiaków w Toruniu urządzają w niedzielę, 3 lutego, o godz. 22 w salach Dworu Artusa wieczornicę, z której czysty dochód zostanie przeznaczony na budowę „Domu Społecznego" w Toruniu. Wstęp tylko za zaproszeniami wynosi 2,— zł. od osoby. Obowiązuje strój wieczorowy.

Banda małoletnich złodziei

okradała sklepy toruńskie

We wczorajszym numerze naszego pisma donosiliśmy o łobuzerskim wybryku, którego w poniedziałek dopuścili się nieznani osobnicy, wybijając przy Nowomiejskim Rynku szybkę alarmika przeciwpożarowego i bez potrzeby alarmując Straż Pożarną.

Policji toruńskiej udało się wczoraj przytrzymać sprawców tego fałszywego alarmu. Są nimi dwaj uczniowie jednej z miejscowych (wiadomej nam) szkół powszechnych 13-letni Leon Szymański i 11-letni Władysław Deczyński. Policja przekazała sprawę obu „obiecujących“ wyrostków do Starostwa Grodzkiego, które jeszcze tego samego dnia skazało rodziców Szymańskiego i Deczyńskiego na grzywnę za niedostateczne dozorowanie dzieci.

Najsmutniejszym jednak jest fakt, że inne, równocześnie prowadzone, dochodzenia policyjne wykazały, iż tak Szymański, jak i Deczyński, mimo swego młodego wieku, są już znani policji jako złodzieje sklepowi, i razem z 12-letnim Wiśniewskim i 13-letnim Kowalskim tworzą zorganizowaną i bardzo czynną bandę, która nieraz w dotkliwy sposób dawała się we znaki miejscowemu kupiectwu.

Stwierdzono, że 17 bm. wieczorem Szymański, Kowalski i Wiśniewski wybili gablotkę firmy Tarrey przy Staromiejskim Rynku i z niej skradli wszystkie znajdujące się tam narzędzia ogrodnicze.

Dnia 20 bm. wieczorem Szymański i Deczyński wybili szybę wystawową składu Dina Weingarta przy ulicy Strumykowej 2 i zabrali większe ilości czekolady, kakao, kawy i konserwów, łącznej wartości ponad 50 zł.

Młodociani przestępcy przyznali się do obydwóch włamań, zaznaczając jednocześnie, że skradzione narzędzia ogrodnicze sprzedali, towary zaś spożywcze zjedli.

Sprawy te policja przekazała prokuratorowi.

Co słychać w Chełmży?

Pustki w Kasie Miejskiej, a potrzeby się mnożą — Oznaki poprawy

W krótkim stosunkowo czasie dużo zmieniło się w Chełmży (no i w powiecie). Po długoletniem burmistrzowaniu odszedł na **zasłużony spoczynek** p. Kurzętkowski. Nowy burmistrz p. Barwicki, objął rządy.

Z miejsca rozczarowanie. Kasa pusta, horoskopy na przyszłość mgliste, cukrownia zredukowała podobno podatek komunalny, a tu masom bezrobotnych trzeba dać „papu“ nawet bez roboty. Chełmżyńska „Gdynia“ woła o kanalizację, a przynajmniej o naprawę studzień, by uchronić się od tyfusu i innej cholery. Miałkusz zaprasza do robót odwadniających, doły w brukach ulic czatują na pojazdy, robotnicy i bezrobotni czekają na działki i budowę tanich osiedli, no i już od dawna na „Dom Robotniczy“, z czytelnią, bawialnią, jadalnią.

Stodoły na ulicy Hallera czekają na rozwalenie i usunięcie ich, bo inaczej same się rozpadną. Fantaści czekają na przeniesienie Starostwa do Chełmży, a spekulanci na budowę koszar i sprowadzenie choć dwu pułków wojska. Magistrat zaś czeka na „wiceburmistrza“.

Został już wprawdzie wybrany, a był to ciężki wybór — potrojony; jeśli i zatwierdzenie będzie tak ciężkie i potrojone, czego się spodziewamy, to będą ojcowie radni wybierać jeszcze raz a nie to przyjdzie mały „wicekomisarek“ chyba? — Coś jednak zachwiało się w państwie endesów — jeden szczebel pękł! drabina zachwiana, będą dalsze pękać. Najtrudniej zrobić początek.

W wielkiej mowie „detronizacyjnej“ słyszeliśmy od poprzedniego burmistrza, że Chełmża to drugie miasto z rzędu w Polsce, a może i w Europie pod względem gospodarki komunalnej naturalnie dodatniej. Po paru tygodniach słyszymy od nowego władcy, że „drugie“ ale z innego końca! Ale nie traćmy nadziei. Nowy burmistrz ma silne bary, dużo wytrzyma, łamie już nawet „szczeble“ w drabinie endesów, da sobie radę, tylko się rozglądnie i wymiecie śmiecie po dawnej gospodarce.

Gazownia już oczyszczona, nowy, młody „gazownik“ bierze się do rzeczy energicznie, zapowiedział już nawet potanienie gazu, elektryczności i wody, pod warunkiem, że mu kupią wodomierz, bo nie ma czem mierzyć produkcji wody (dotąd mierzono podobno po ubytku wody w jeziorze?) i gdy polutuje wszystkie rurki gazowe, by powietrze nie wypierało gazu, chce bowiem dostarczać do domu gaz, a nie zgazowane powietrze.

Początek zrobiony, wiosna przyniesie więcej. Burmistrz rozejrzy się, zrobi budżet, otrzyma do pomocy wiceburmistrza i konieczną do wszystkiego „forsę“, choćby pożyczoną, a wówczas niewątpliwie zrobi się ruch wewnętrznie i zewnętrznie. Życzymy mu powodzenia i udźwignięcie ciężaru na swych silnych barach. Zapewniamy go, że mu dopomożemy i wspierać będziemy tak długo, póki nie zapragnie zostać **„Żymianinem“ i „willa-ninem“**. Dużo jest do zrobienia i dużo da się zrobić, ale trzeba dobrej woli, uczciwości i stanowczości. A jak, co gdzie? napiszemy później.

Obywatel.

Francja ma wielu przyjaciół w Toruniu

Z walnego zebrania Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego

Zapowiedziane na 22 bm. doroczne walne zebranie Stow. Polsko-Francuskiego w Toruniu odbyło się przy licznym udziale członków. M. in. na zebraniu tem obecny był również b. wiceprezes Federacji Stowarzyszeń Polsko-Francuskich w Polsce mec. Zakrzewski, który też przewodniczył obradom.

Na wstępie prezes Stowarzyszenia p. sędzia Pietrykowski omówił działalność zarządu za r. 1934. Następnie skarbnik p. red. Ostręga scharakteryzował gospodarkę finansową Stowarzyszenia w ub. okresie. Mówca podkreślił, iż liczba członków stale wzrasta, co — zdaniem jego — świadczy dobitnie, że ostatnie drobne nieporozumienia polsko-francuskie, wyolbrzymione do niebywałych granic przez część prasy francuskiej, nie wpłynęły ujemnie na rozwój Stowarzyszenia, którego myślą przewodnią jest dążenie do utrzymania jak najserdeczniejszych stosunków polsko-francuskich.

Zkolei na wniosek komisji rewizyjnej udzielono dotychczasowemu zarządowi absolutorjum i przystąpiono do wyboru nowego zarządu.

Do zarządu w tajnem głosowaniu wybrani zostali dotychczasowy prezes p. sędzia Pietrykowski, I. wiceprezes p. konsul Hozakowski, II. wiceprezes p. inż. Niekrasz, skarbnik p. red. W. Ostręga, sekretarka p. Vetterówna i bibljotekarka p. Dekowska, gospodarz p. Stadniczenko. Komisja rewizyjna p. K. Pyszkowski, p. radca Kirstein i p. Adamska.

Na wniosek p. konsula B. Hozakowskiego, walne zebranie uchwaliło jednomyślnie nadać p. mecenasowi Zakrzewskiemu godność prezesa honorowego.

Na zakończenie postanowiono udzielić nowowybranemu zarządowi pełnomocnictw w kwestji zorganizowania w roku bieżącym t. zw. „Balu międzynarodowego“, w którym wzięliby również udział członkowie Klubu Polsko-Angielskiego i Związku Wszechsłowiańskiego w Toruniu.

Romantyczna ucieczka więźniarki z domu karnego w Fordonie

Onegdaj **zbiegła z więzienia karnego dla kobiet w Fordonie** złodziejka-recydywistka **34-letnia Leokadja Pawlak,** skazana ostatnio przez Sąd Okręgowy w Lesznie na 16 miesięcy więzienia. Pawlakowa, z domu Świerszczewska, przebywając na wolności, znana była policji pod nazwiskami: Marja Boruń i Szymańska.

Z chwilą stwierdzenia ucieczki więźniarki — Zarząd więzienia powiadomił niezwłocznie drogą fonogramów wszystkie sąsiednie jednostki policyjne, jednak do tej pory zbiegłej nie ujęto.

Jak zdołano ustalić — **ucieczka więzniarki ma związek z pobytem w Fordonie jej kochanka, niejakiego Mieczysława S. z Grudziądza,** który według wszelkiego prawdopodobieństwa ułatwił jej wydostanie się z więzienia. Mieczysław S. na krótko przed stwierdzeniem ucieczki Pawlakowej przebywał w Fordonie, natomiast w dniu wymknięcia się Pawlakowej — wszelki ślad po nim również zaginął.

Pawlakowa ubrana była w chwili ucieczki w futro, w podłużne ciemne pasy, do kolan, poprzeczne zaś poniżej kolan. Policja prowadzi energiczny pościg za zbiegłą więźniarką.

Co? - Kiedy? - Gdzie?

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

W czwartek 24 bm. w Chojnicach, w piątek 25 bm. w Tucholi i w sobotę 26 bm. w Świeciu — „Zwyciężyłem kryzys“.

SKÓRCZ

— **Walne zebranie Koła BBWR.** W niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 16 odbyło się w lokalu p. Wł. Kreji roczne walne zebranie koła BBWR w Skórczu przy licznym udziale członków. Zebranie zagaił prezes p. A. Sobacki — kierownik szkoły, witając zarazem przybyłych gości i sympatyków BBWR. Pierwszy złożył sprawozdanie prezes p. A. Sobacki, który mówił ogólnie o pracy w roku sprawozdawczym. W ciągu roku sprawozdawczego przystąpiło 102 członków, tak, że obecny stan członków wyraża się poważną liczbą 177.

Zkolei złożyli sprawozdanie sekretarz p. A. Bukowski — naczelnik Urzędu Pocztowego oraz skarbnik p. J. Grzankowski — burmistrz. W roku sprawozdawczym dochód wynosił 768,10 zł, rozchód 675.24 zł, a saldo 92,86 zł. Nadmienić trzeba, że koło BBWR w roku sprawozdawczym nie szczędziło wydatnego poparcia finansowego dla Miejscowego Komitetu Opieki nad bezrobotnymi oraz urządzenia świetlicy Związku Strzeleckiego.

Skład zarządu pozostał ten sam, jedynie wybrano jeszcze jednego wiceprezesa w osobie p. Reimisza, naczelnika miejscowej stacji.

— **Wieczorek towarzyski.** W dniu 5 bm. Koło BBWR w Skórczu dorocznym zwyczajem urządziło wieczorek towarzyski na sali p. Wł. Kreji przy licznym udziale członków i gości. Szczególne uznanie należy się p. Kreji za efektowne i gustowne przybranie sali.

— **Opłatek strzelecki.** Staraniem Koła Przyjaciół Związku Strzeleckiego pod przewodnictwem p. dra Dalza miejscowy Związek Strzelecki obchodził w swej świetlicy tradycyjny „opłatek“. Uroczystość zagaił prezes Koła Przyjaciół Z. S. p. dr. Dalz, witając licznie zebranych członków i gości. Zgromadzeni przy wspólnej kawce strzelcy i goście składali sobie wzajemnie życzenia. Miły nastrój urozmaicili strzelcy odśpiewaniem kilku kolend przy rzęsiście oświetlonej choince.

Laskowice

— **Zorganizowanie Oddziału Żeńskiego Z. S.** Odbyło się w Laskowicach zebranie organizacyjne Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego, na którem przewodniczyła p. starościna Krawczykowa, ze Świecia. Obecny był także komendant powiatowy PW. p. kpt. Gustowski. Członkiń zapisało się 23. W skład zarządu weszły pp. Skalska Eugenja, prezeska, Łozińska Stanisława — wiceprezeska, Błażejewska Franciszka — skarbniczka, Jettczanka Ksawera, sekretarka, Rochonowa Salomea, członek zarządu.

Na referentkę Wych. Obyw. wyznaczono p. Masojadównę Jadwigę, na p. o. komendantkę — Grzesickównę Jadwigę.

Nowopowstały Oddział z zapałem zabrał się do pracy i już dnia 13 bm. urządził wieczorek towarzyski, który dzięki dobrej organizacji udał się bardzo dobrze i przyniósł 120 zł. czystego dochodu, przeznaczonego na umundurowanie Oddziału. Był smaczny i obfity bufet, który urządzono z darów członkiń. Zaznaczyć wypada, że na zabawie byli obecni goście ze Świecia, Bydgoszczy, Torunia, Jabłonowa, Brodnicy, którzy spędzili wie-

DZIECKO MYĆ - TYLKO SPECJALNEM MYDŁEM BEBE SZOFMANA

M. G. EBERHARDT.

OFIARA CHIRURGA

48)

POWIESC SENSACYJNA

Coprawda nie mogłam sobie wyobrazić tego młodego chudego chłopca w roli zbrodniarza, zwłaszcza, że zawsze w lecie cierpiał bardzo na „swoją“ astmę. Mówię „swoją“, dlatego, że określał tę chorobę: „moja astma“, tak jakby to była jakaś specjalna, tylko jemu właściwa odmiana. W okresach, gdy się czuł specjalnie źle, jego ciężko zadyszany głos rozbrzmiewał akcentem dumy. Ale nigdy niewiadomo, do czego człowiek może być zdolny, toteż i jego nazwisko znalazło się na mojej liście. Postanowiłam zbadać, jak długo bawił na oddziale dla biednych i w jakich był stosunkach z drem Harriganem.

W każdym wypadku największe trudności nastręczała pobudka czynu. Zwłaszcza w związku z osobą dra Kunce'a, który ciągle krążył po szpitalu i mógł zmylić czujność telefonistki, wejść niepostrzeżenie do windy, zabrać lancet z sali operacyjnej i użyć go w celu bardzo sprzecznym z jego przeznaczeniem. Było to możliwe, ale mało prawdopodobne. Nocna telefonistka jest niezwykle spostrzegawcza i lubi namiętnie wglądać w cudze sprawy. No, i nie mogłam absolutnie uwierzyć, żeby dr. Kunce, naczelny lekarz szpitala Imienia Melady'ego, był zdolny do morderstwa. Już prędzej Jakób Teuber, pomimo swojej astmy, młodości i nieszkodliwości.

Refleksje nad Teuberem i jego gotowością w sprowadzeniu dla mnie windy nasunęły mi znów na myśl Lillian Ash.

Lillian Ash i — musiałam stuknąć krzesłem, a może nawet odezwać się na głos, gdyż dwaj policjanci, wartujący w korytarzu, odwrócili się jednocześnie i popatrzyli na mnie podejrzliwie. Zakasłałam energicznie i złożywszy swój dokument, schowałam go starannie do obszernej kieszeni fartucha.

Ni z tego ni z owego nabrałam absolutnej pewności, że to Lillian Ash wytarła ślady palców z rękojeści lancetu. Wszak przyłapałam ją w windzie bezpośrednio po strasznem odkryciu, pochyloną nad ciałem. Nie mogłam sobie przypomnieć, aby, przed przybyciem policji, kto inny podszedł sam do windy. Wyglądała przytem przeraźliwie, tak jakby doznała okropnego wstrząsu.

Powtarzam, że doszłam nagle do zupełnej pewności, że to ona starła z błyszczącej, lustrzanej rękojeści tłuste smugi, będące napewno odciskami palców i dłoni. Nie wiedziałam tylko, dlaczego to zrobiła. Jeżeli to były odciski jej palców... Ale tego trzebaby dopiero dowieść.

ROZDZIAŁ IX.

Zaszłam w swoich myślowych dochodzeniach dalej niż zamierzałam. Sprawy tajemniczego zniknięcia Piotra Melady'ego postanowiłam narazie nie rozpatrywać. Na papierze, bo oczywiście nie mogłam o tem nie myśleć.

Zresztą był już najwyższy czas zająć się poranną toaletą pacjentów: myciem i czyszczeniem zębów, żeby zdążyć przed śniadaniem.

Przekazałam klucze dziennej superintendentce z uczuciem ogromnej ulgi. Musiała słyszeć o nocnej awanturze i pewnie niewiele spała, bo była okropnie blada i mizerna. Na szczęście nie wspomniała słowem o swem ostrzeżeniu z ubiegłego wieczora. Nie byłam w nastroju do wysłuchiwania gadaniny na temat: „A co, nie mówiłam“? nawet od osoby wierzącej w duchy.

Atmosfera śniadaniowa podziałała mi jeszcze na nerwy. Nikt nie miał apetytu, a pielęgniarki szeptały i szeptały, oglądając się wciąż za siebie i podskakując nerwowo za każdym brzękiem w kuchni. Z jadalni udałam się wprost do swego pokoju, przyczem po drodze nie odpowiedziałam na żadną badawczą zaczepkę i wbrew swoim przewidywaniom zasnęłam momentalnie kamiennym snem. Nawet pielęgniarka, przyzwyczajona do dorywczych, często niedostatecznych wypoczynków, może być czasami zmęczona.

Pamiętam, że usypiając powiedziałam sobie, że pomimo wszystko, muszę się wyspać. Ale nie byłam na tyle odważna, żeby nie zamknąć drzwi na klucz. Zdaje mi się nawet, że zastawiłam je stołem. Gdyby kto chciał przekręcić pocichu klamkę, toby się zawiódł.

Śledztwo odbyło się tego dnia po południu. Spałam do pierwszej. Schodząc nadół, natknęłam się na dra Kunce'a, wychodzącego z oddziału chirurgicznego dla mężczyzn, w symetrycznej asyście dwóch podkomendnych lekarzy. Na mój widok kazał im się odsunąć i rzekł do mnie:

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z całego kraju

Warszawa

NADAWANIE TELEGRAMÓW W POCIĄGACH.

M-stwo Komunikacji podaje do wiadomości, że w pociągach ekspresowych, pośpiesznych i pasażerskich dalekobieżnych zostało wprowadzone przyjmowanie telegramów krajowych i zagranicznych. Telegramy, nadawane w pociągu przyjmować będą konduktorzy. Telegramy takie nie mogą zawierać więcej niż 14 wyrazów (łącznie z adresem i podpisem).

Za telegram nadany w pociągu będzie pobierana należność składająca się z ryczałtowej opłaty według taryfy telegraficznej za 14 wyrazów i specjalnej dopłaty manipulacyjnej w ilości 60 gr. Formularze telegramów, nadawanych w pociągach, będą wydawali konduktorzy na żądanie podróżnych bezpłatnie.

PROJEKT BUDOWY MECZETU.

Istniejący od roku w Warszawie Komitet budowy świątyni muzułmańskiej z p. Abdul Hamidem Churamowiczem na czele, rozporządza już obszernym placem na kolonji Lubeckiego, nieopodal ulicy Wawelskiej. Meczet wybudowany będzie w stylu maurytańskim i zaopatrzony w nieodzowną wieżyczkę. Meczet warszawski nie będzie pierwszym w Polsce, istnieje już bowiem kilka muzułmańskich świątyń na kresach wschodnich.

Wzrost liczebny warszawskiej gminy muzułmańskiej, który umożliwił budowę meczetu, datuje się głównie od czasu masowej emigracji z Azarbejdżanu, który to kraj należy obecnie do Sowietów. Na uczelniach warszawskich mamy też kilkunastu Turków, którzy zrezygnowali z powrotu do ojczyzny i postanowili po skończeniu studjów pracować w Polsce.

Budowa egzotycznej świątyni rozpocząć się ma już na wiosnę.

Kraków

NOWE WSTRZĄSY ZIEMI W KOPALNI „WUJEK".

Akcja poszukiwania zwłok górników, tragicznie zmarłych w czasie piątkowej katastrofy w kopalni „Wujek" w Katowicach natrafia na trudności z powodu dalszych wstrząsów. Dotychczas oczyszczono trzecią część zwalonego filaru. Obecnie załoga ratunkowa zmuszona jest zabezpieczyć strop. Stan zdrowia 3 ofiar znajdujących się w szpitalu na leczeniu poprawia się.

WYBUCH W ZAKŁADZIE FOTOGRAFICZNYM.

W zakładzie fotograficznym Braunera w Katowicach wybuchł pożar. Powodem pożaru było zapalenie się filmów od iskry z pieca. Od filmów zapaliła się kotara, zasłaniająca regały, wypełnione filmami. Wskutek eksplozji wyleciały w oknie wystawowem i w drzwiach wszystkie szyby. Ogień momentalnie objął cały zakład. Uległ lżejszemu poparzeniu pracownik Walter Heinze, który usiłował zerwać płonącą kotarę. Przewieziono go do szpitala.

Wilno

TAJEMNICZE MORDERSTWO.

Gajowy majątku Chorodziec w pobliżu Głębokiego, znalazł ukryte pod drzewem zwłoki mężczyzny. Ślady wskazywały, że zwłoki zostały przywiezione z pobliskiej miejscowości. Dochodzenia doprowadziły do wykrycia sprawców mordu. Zabójstwa dokonano na tle porachunków osobistych.

ŁOSIE W PUSZCZY HOŁUBNICKIEJ.

W puszczy Hołubnickiej (około Głębokiego, na wileńszczyźnie) ukazały się 4 łosie. Dwa z nich, nękane przez kłusowników, uciekły do Z. S. R. R., jednego zaś zabili kłusownicy.

Tylko dzisiaj i jutro

przyjmują listowi

przedpłatę na miesiąc luty wzgl. luty i marzec.

Doniosłe uchwały pomorskiego sejmiku piłkarskiego

Piłkarstwo w naszej dzielnicy rozwija się pomyślnie

Ub. niedzieli, jak już o tem donosiliśmy — **obradował w Bydgoszczy doroczny zjazd członków Pomorskiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej.** Zgodnie z zapowiedzią podajemy dziś obszerniejsze sprawozdanie z obrad, zwłaszcza zaś powzięte przez zgromadzenie uchwały.

Przed przystąpieniem do właściwych obrad prezes Pom. O. Z. P. N. p. **Kochański** wręczył mistrzoskim drużynom wszystkich klas dyplomy, poza tem p. **por. Brzeziński** dokonał również wręczenia nagród ufundowanych przez Okręgowe Kolegjum Sędziów dla trzech najbardziej zdyscyplinowanych klubów. Jedyne te w swoim rodzaju i zaszczytne dla prawdziwych sportowców, a poza tem cenne nagrody **otrzymała „Polonja" bydgoska z klasy A, „Unja" tczewska z klasy B i „Jedność" wejherowska z klasy C.**

Zkolei nastąpiły sprawozdania z całokształtu działalności Zarządu, które składali pp. **prezes Kochański, sekretarz Grześ, skarbnik Rutkowski, kier. Wydziału Dyscypliny i Gier Bączkowski, kronikarz red. Świątkowski i prezes Kolegjum por. Brzeziński.**

Po udzieleniu Zarządowi absolutorjum — wywiązała się ożywiona dyskusja, w której poruszono szereg aktualnych dla naszego życia sportowego, zwłaszcza piłkarskiego, spraw. Głos m. in. zabierali pp. **Schulz z Grudziądza, Kuczkowski z Tczewa, Krupa z Bydgoszczy, Knast, Białkowski, Krupa, Rogowski, Zieliński, Solnica. Kpt. Laurentowski z Torunia** poruszył sprawę używania polskiego języka na boisku, apelując, by podczas zawodów, czy treningów piłkarze pomorscy używali zawsze i jedynie języka ojczystego.

Preliminarz budżetowy na rok bieżący ustalono w wysokości 3.236 zł.

Podczas omawiania spraw ogólno-organizacyjnych uchwalono znieść komisję powstającego podokręgu morskiego w Gdyni, a to z powodu braku żywszego zainteresowania i nieusprawiedliwionej bezczynności. Celem pchnięcia sprawy tej na właściwe tory — **postanowiono zwołać delegatów klubów okręgu nadmorskiego na dzień 3 lutego do Gdyni,** gdzie sprawa ta rozpatrzona zostanie definitywnie. Na zjazd ten z ramienia Zarządu Pom. O. Z. P. N. wyjedzie kapitan związkowy p. red. Świątkowski z Bydgoszczy.

Ożywioną dyskusję wywołał **zgłoszony przez kluby toruńskie projekt przeniesienia siedziby Pomorskiego Okręgu z Bydgoszczy do Torunia. Projekt ten jednak upadł.** Uchwalono również **zmianę dotyczącą klasy B., z tem, iż obecnie klasa ta liczyć będzie 14 klubów, a nie jak dotąd 11.**

Pomorski Okręgowy Związek Piłkarski liczy obecnie 49 zrzeszonych klubów piłkarskich, a nowy Zarząd zamierza poczynić starania, by przyłączyć do Związku jeszcze kilkanaście „dzikich" klubów pomorskich.

Jak wynika z całokształtu całorocznej pracy, omówionej na niedzielnym sejmiku piłkarskim — **piłkarstwo pomorskie powoli, lecz konsekwentnie i stale rozwija się ku chwale sportu polskiego.** Dzięki wytężonej pracy dotychczasowego Zarządu Pomorskiego Okręgu — **piłkarstwo pomorskie spopularyzowało się w ostatnich latach znacznie,** zyskując coraz to większe rzesze zwolenników. Dowodem wyjątkowego zainteresowania, jakiem cieszy się nasze piłkarstwo, mogą być ostatnie zawody piłkarskie, które gromadziły na boiskach wielotysięczną publiczność (np. mecz team Pomorze—Prusy Wschodnie 7.000 widzów, albo zawody „Polonja" Bydgoszcz—„Wiktorja" Piła — 5.000 widzów).

Stan wody na Wiśle

Poziom wody w Wiśle i jej dorzeczu wynosił w dniu 23 stycznia o godz. 7 rano:

W Krakowie (—2,55) —2,42; w Nowym Sączu (Dunajec) (0,78) 0,79; w Przemyślu (San) (1,90) 1,90; w Zawichoście (1,60) 1,56; w Warszawie (1,29) 1,30; w Wyszkowie (Bug) (0,32) 0,30; w Pułtusku (Narew) (0,92) 0,90; w Płocku (1,32); w Toruniu (1,54) 1,56; w Fordonie (1,21) 1,23; w Chełmnie (0,78) 0,78; w Grudziądzu (1,33) 1,33; w Korzeniewie (1.43) 1,40; w Pieckle (0,82) 0,80; w Tczewie (0,82) 0,78; w Einlage (2,08) 1,98; w Schiewenhorst (2,22) 2,24.

W nawiasach podajemy stan wody z dnia poprzedniego.

Temperatura wody wynosiła w dniu 22 bm. o godz. 7 rano 0,3 st. C., a w dniu 23 bm. o tej samej godzinie 0,4 st. C.

Temperatura powietrza wynosiła o godz. 7 rano w dniu 22 bm. —1 st. C., a w dniu 23 bm. plus 2 st. C.

Kierunek wiatru: zachodni.

Muzeum kaszubskie w Kościerzynie

W Kościerzynie z ramienia komisji międzyszkolnej z p. dyr. dr. Szwedo na czele powstaje przy poparciu władz administracyjnych, działaczy kaszubskich, między innemi i znanego poety ks. dr. Heykiego, muzeum regjonalne ziemi kościerskiej. Muzeum obejmie całą południową część Kaszub, zamieszkałą przez ludność rolniczą i nad jeziorami, rybacką. Zawiązał się specjalny Komitet, który zajął się zbieraniem eksponatów sztuki ludowej i kultury materjalnej.

Programy radjowe

RADJOSTACJA WARSZAWSKA

Piątek, dnia 25 stycznia 1935 r.

6,45 Audycja poranna. 12,10 Fantazje operowe w wyk. Wiedeńskiej Orkiestry (płyty). 12,45 „Pokarm matki — podstawą zdrowia niemowlęcia". (Odczyt z cyklu „Wskazówki dla młodych matek) — wygłosi dr. Gromski. 13,00 Dziennik południowy. 13,05 Utwory salonowe w wyk. Wiesława Wilkosza (skrzypce). 15,35 Przegląd giełdowy. 15,45 Koncert Orkiestry Wiktora Tychowskiego. Transmisja z Katowic. 16,25 Koncert Chóru „Echo" pod dyr. Wł. Kalinowskiego. Tr. z Wilna. 16.45 Audycja dla chorych w opracowaniu ks. Rękasa (Tr. ze Lwowa). 17,15 „Zegary grające" — Reportaż dr. Kazimierza Kuczkowskiego, Kustosza Muzeum Narodowego w Krakowie z ilustracjami muzycznemi. Transm. z Krakowa. 17,50 „Przegląd wydawnictw" — omówi prof. Henryk Mościcki. 18,00 „Wiadomości rolnicze". 18.15 Muzyka taneczna z kawiarni „Adria". Ork. Karasińskiego i Kataszka. 18,45 „Ochrona przyrody i łowiectwo", wygł. prof. Janusz Domaniewski. Odczyt. 19,00 Recital śpiewaczy Stefanji Millerowej. Przy fort. L. Urstein. 19,20 Pogadanka aktualna. 19,30 Utwory skrzypcowe w wyk. Alberta Sammons'a (płyty). 19,50 Wiadomości sportowe. 20,00 „Jak spędzić święto?" 20,05 Pogadankę muzyczną wygłosi prof. Karol Stromenger. 20,15 Koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. Wykonawcy: Orkiestra Filharmoniczna i solista. W przerwie Dziennik wieczorny oraz „Jak pracujemy w Polsce". 22,30 Recytacje poezyj. 22,40 Koncert reklamowy. 23,05 Muzyka taneczna z kawiarni Wielkiej „Gastronomji" — Orkiestra Landowskiego i Pewznera.

TYMCZASOWY PROGRAM AUDYCYJ ROZGŁOŚNI POMORSKIEJ W TORUNIU.

Piątek, dnia 25 stycznia 1935 r.

15,40—15,45 **Sygnał oraz zapowiedź programu (Toruń).** 15,45—16,25 Koncert z Katowic, ork. W. Tychowskiego. 16,25—16,45 Koncert z Wilna. Chór „Echo". 16,45—17,15 Audycja dla chorych ze Lwowa w opr. ks. Rękasa. 17,15—17,50 Reportaż z Krakowa. Zegary grające. 17,50—18,00 Transmisja z Warszawy. Przegląd wydawnictw — omówi prof. H. Mościcki. 18,00—18,15 **„Imć pan Łukasz Konopka ' czyli ostatni wielki zajazd na dobra toruńskie"** — wygłosi p. St. Wałęga. 18,15—18,45 Transmisja z Warszawy. Muzyka taneczna. 18,45—19,00 Transmisja z Warszawy. „Ochrona przyrody i łowiectwo" — wygłosi prof. J. Domaniewski. 19,00—19,20 Transmisja z Warszawy. Recital śpiewaczy St. Millerowej. 19,20—19,30 Transmisja z Warszawy. Pogadanka aktualna. 19,30 do 19,45 **Koncert z płyt (Toruń).** Arje i pieśni. 1) Verdi — Arja z op. „Traviata", 2) Wagner — Arja z op. „Tanhäuser", wyk. Mossakowski, 3) Niewiadomski-Ostrowska — Otwórz Janku, 4) Emil Młynarski — Kołysanka — wyk. St. Gruszczyński. 19,45—9,50 **Program na dzień następny (Toruń).** 19,50—19,56 Transmisja z Warszawy. Wiadomości sportowe. 19,56—20,00 **Wiadomości sportowe z Pomorza (Toruń).** 20,00—20,05 **Repertuar teatru (Toruń).** 20,05—20,15 Transmisja z Warszawy. Pogadanka muzyczna. 20,15—22,30 Koncert symfoniczny z Filharmonji.

Otyłość

osłabia serce...

Serca otyłych, obłożone tłuszczem, pracują z wysiłkiem, wyczerpują się i wcześnie odmawiają posłuszeństwa. Zioła Magistra Wolskiego „Degrosa" zawierają jod organiczny, znajdujący się w morskiej roślinie Yahanga, który wprowadzony do organizmu, pobudza gruczoł tarczowy do należytej pracy, powodując spalenie nadmiernego tłuszczu. Stosuje się przeciwko otyłości i nie wymagają specjalnej djety. Zioła ze znak. ochr. „Degrosa" do nabycia w aptekach i drogerjach (składach aptecznych). Wytwórnia Magister E. Wolski, Warszawa, Złota 14, m. 1. 6922

WZMIANKA.

Dyrekcja Okręgu P. i T. w Warszawie ogłasza przetarg publiczny na wykonanie instalacji elektrycznej do światła, siły i sygnalizacji dzwonkowej w nowobudującym się gmachu Urzędu Pocztowo-Telegraficznego we Włocławku (róg. ul. Szopena i Królewieckiej).

Przetarg odbędzie się w Biurze Oddziału Budowlanego Dyrekcji O. P. i T. w Warszawie, dnia 31 stycznia 1935 r. o godz. 12-tej.

Bliższe szczegóły ogłoszone są w Monitorze Polskim nr. 17 z dnia 22 stycznia 1935 r.

Zlec. nr. 189 687

Do akt Nr. Km. 2519, 2971-34 705

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni, rew. I-go zamieszkały w Gdyni ul. Starowiejska 31a na zasadzie art. 602 K. P. C. ogłasza, że w dniu 25 stycznia 1935 r. o godz. 11-ej w Gdyni na targowisku odbędzie się publiczna licytacja ruchomości a mianowicie: 4 kilimy, biurko, kanapę, fotel, i 13 płaszczy damskich przejściowych, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Gdynia, dnia 23 stycznia 1935 r.

(—) **Kamiński, komornik.**

Uwaga! **Uwaga!**

Sprzedam korzystnie!

rentowny dom w Nowem n/W. Plac św. Rocha z dwoma dużymi składami, restauracja, zajazd z gościńcem, obszerne piwnice, wraz z spichlerzem, w którym jest także interes — od zaraz z powodu choroby

Zgłoszenia pisemne lub osobiście, kierować:

Antonina Maciejewska

667 Grudziądz, Wybickiego 41 (piekarnia)

Potrzebny na stałe od 1. 3. 1935 r. energiczny

urzędnik podwórzowy

kawaler z ukończoną Szkołą Rolniczą i conajmniej 8-letnią praktyką w dobrych gospodarstwach hodowlanych. Zgłoszenia z odpisami świadectw przyjmuje Majątek Płochocin. p. Warlubie, Pomorze. 689

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Pocztowego w ______________________

Zamawiam niniejszem abonament *) na „DZIEŃ POMORSKI", „GAZETA MORSKA" „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI", „DZIEŃ BYDGOSKI", „DZIEŃ TCZEWSKI", **na miesiąc luty 1935 r.** i proszę należność **zł. 2.89** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko ______________________

Miejscowość ______________ Poczta ______________

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty **zł. 2.89** tytułem prenumeraty *) „DZIEŃ POMORSKI", „GAZETA MORSKA" „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI", „DZIEŃ BYDGOSKI", „DZIEŃ TCZEWSKI" **za mies. luty 1935 r.** potwierdzam.

______________ dnia ______________

*) Niestosowne przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Pocztowego w ______________________

Zamawiam niniejszem abonament*) na „DZIEŃ POMORSKI", „GAZETA MORSKA" DZIEŃ GRUDZIĄDZKI", „DZIEŃ BYDGOSKI" „DZIEŃ TCZEWSKI", **na luty i marzec 1935 r.** i proszę należność — **zł. 5.78** pobrać przez listowego

Imię i nazwisko ______________________

Miejscowość ______________ Poczta ______________

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty **zł. 5.78** tytułem prenumeraty *) „DZIEŃ POMORSKI", „GAZETA MORSKA", „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI", „DZIEŃ BYDGOSKI", „DZIEŃ TCZEWSKI" **za luty i marzec 1935 r.** potwierdzam.

______________ dnia ______________

*) Niestosowne przekreślić.

ADRIA

KAWIARNIA-RESTAURACJA-CUKIERNIA

TORUŃ, ul. Chełmińska 11, telefon 2006.

Dziś w czwartek oraz w piątek i sobotę

odbędą się

3 Wielkie Dni

Towarzyskiego Dancingu Ruletkowego

nigdzie niebywałe **36 wygranych**

Każda para tancerzy może wygrać. — Początek o godz. 8 wieczór. — Koniec??? — Przy dźwiękach pełnej humoru kapeli **E. Kamińskiego.**

Baloniki! Czapki karnawałowe! Konfetti gratis! Te 3 dni będą niebywałą sensacją w ADRJI na którą uprzejmie zaprasza

707 gospodarz **F. Subkowicz**

ZAWODY BOKSERSKIE

w niedzielę, dnia 27 I. 1935 r.

w sali Stoczni Gdańskiej (Werftspeisehaus)

Fuchswall

o godz. 20-tej o godz. 20-tej

REPREZENTACJA m. Grudziądza — K. S. GEDANIA Gdańsk

8 walk.

Przedsprzedaż: F-a Rabe, Langgasse: Miejsce ringowe 1.25 gld. parkiet 1.— gld., wstęp na salę 0.75 gld. wstęp na galerję 0.60 gld. Przy kasie: Miejsce ringowe 1.50 gld., parkiet 1.25 gld., wstęp na salę 0.90 gld., wstęp na galerję 0.75 gld., uczniowie i bezrobotni 0.50 gld.

699 **K. S. Gedania e. V.**

OGŁOSZENIE LICYTACJI.

Urząd Skarbowy w Chełmnie w myśl par. 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62. poz. 580) podaje do ogólnej wiadomości, że w dniu 26 stycznia 1935 r. o godzinie 11.00 przed południem w Ostromecku w „Ordynacji Ostromecko" celem uregulowania zaległych należności Skarbu Państwa, Ubezpieczalni Społecznej i Krajowej, Państwowego Banku Rolnego w Grudziądzu, Pomorskiej Izby Rolniczej Toruń, Wydziału Powiatowego w Chełmnie i w Grudziądzu, oraz innych wierzycieli odbędzie się sprzedaż z licytacji za natychmiastową zapłatą w gotówce następujących ruchomości:

1. kompletny pokój mieszkalny: 25 obrazów i sztychów, dywan 3,5×3 m., 1 pianino „Sommerfeld" — cena szacunku 5.650,— zł
2. urządzenie pokoju męskiego., cena szacunku . . . . 5.200,— zł
3. urządzenie pokoju jadalnego, cena szacunku . . . . 4.000,— zł
4. urządzenie pokoju sypialnego (błękitny), cena szacunku . . . . . 1.500,— zł
5. Salon kompletny, cena szacunku . 10.000,— zł
6. jeden garnitur młockarni parowej-lokomobili, młoch. dewator, cena szacunku . . . . 5.000,— zł
7. 41 sztuk jałowic, cena szacunku . 5.160,— zł
8. Owce zarodowe, 50 sztuk, cena szac. 1.200,— zł
9. owce jagnięta, 20 sztuk, cena szac. 200,— zł
10. warchlaki, 14 sztuk, cena szacunku 450,— zł
11. drzewo budulcowe — sosnowe 400 mtr.³, cena szacunku . . . . . 8.000,— zł
12. angielskiej pełnej krwi klacze zarodowe wyścigowe, 8 sztuk, cena szacunku . . . . 25.000,— zł

Ruchomości wyszczególnione w punkcie 1—10 z uwagi na par. 92 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 580) mogą być sprzedane poniżej ceny szacunkowej.

Zajęte przedmioty oglądać można przed licytacją w dniu 26 bm. o godzinie 16,00 przedpołudniem w dworze i pałacu „Ordynacji Ostromecko" w Ostromecku. 492

Naczelnik Urzędu Skarbowego:
(—) Nowacki.

L. czyn. IV. K 83-32

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Nieruchomość położona w Bydgoszczy i w chwili uczynienia wpisu o przetargu zapisana w księdze gruntowej Bydgoszcz tom XI. wykaz 1.330 na imię wdowy Berty Schmidtke, ur. Niederlag w Bydgoszczy zostanie — w drodze egzekucji — dnia 12 marca 1935 o godz. 11 przed południem wystawioną na przetarg przed niżej oznaczonym Sądem pokój nr. 4.

Nieruchomość obejmuje a) dom mieszkalny i handlowy z 2 oficynami i podwórzem, b) boczny dom mieszkalny na lewo (fabryka) c) budynek w podwórzu, d) frontowy dom mieszkalny przy Wałach Jagiellońskich o obszarze 4.60 arów — parcela 403/140. Wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 6.700 mk. Matrykuła art. 1242. Nr. księgi podatku budynkowego 1468.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 20 kwietnia 1933. 669

Bydgoszcz, dnia 9 stycznia 1935.

Zlec. nr. 109-8 **Sąd Grodzki.**

Km. 824-34 708

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Pucku, Sobieskiego 1, na zasadzie art. 679 k. p. c. obwieszcza, że w dniu 28 lutego 1935 r. od godz. 10-tej rano w sali posiedzeń Sądu Grodzkiego w Pucku, odbędzie się sprzedaż przez publiczną licytację nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej Sądu Grodzkiego w Pucku, a mianowicie: nieruchomości Kuźnica wykaz L. 125, stanowiącej własność Jana Struka w Kuźnicy.

Nieruchomość powyższa położona jest w Kuźnicy, na półwyspie Helu, pow. morski woj. pomorskie, w odległości około 150 m. od stacji kolejowej.

Do nieruchomości Kuźnica wykaz L. 125 należy: 1) budynek mieszkalny, murowany z cegły wapienno-piaskowej, parterowy z częścią piętrową i poddaszem na cele mieszkalne rozbudowanem,
2) 425 m² gruntu.

Opisana nieruchomość została przez wierzyciela oszacowana na kwotę zł. 10005,00. Sprzedaż zaś rozpocznie się od ceny wywołania t. j. od kwoty zł. 7503,75.

Licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć rękojmię w gotowiźnie w wysokości 1/10 części sumy oszacowania, albo w takich papierach wartościowych, bądź książeczkach wkładkowych instytucji, w których wolno umieszczać fundusze osób małoletnich i, że papiery wartościowe przyjęte będą w wartości ¾ części ceny giełdowej. Powyższe nie dotyczy osób wymienionych w art. 688 k. p. c.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowem publicznem obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-mej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Pucku.

Na podstawie art. 680 k. p. c. wzywam organa władzy publicznej i instytucje publiczne, powołane do zgłaszania należności z tytułu podatków i innych danin publicznych, aby najpóźniej w terminie licytacji zgłosiły zestawienie należności, należnych z powyższej nieruchomości, po dzień licytacji, pod rygorem utraty mogącego służyć z ustawy pierwszeństwa zaspokojenia.

Puck, dnia 17 stycznia 1935 r.

(—) St. Treter, komornik.

KONKURS

Krajowe Zakłady Opieki Społecznej w Chojnicach ogłaszają konkurs na posadę:

1) Ogrodnika we wieku 30 — 40 lat obeznanego dokładnie z działem kwieciarstwa, warzywnictwa i szkółkarstwa oraz hodowli karpi.

2) mistrza stolarskiego jako kierownika warsztatu stolarskiego we wieku 30 — 40 lat, zaznajomionego z działem meblowym i budowlanym, kalkulacją stolarską oraz z maszynami stolarskiemi.

Posada ad. 1 jest do objęcia od 15. 2. 1935 r., stanowisko zaś ad 2 do 15. 3. 1935 r.

Zakłady reflektują **tylko na siły pierwszorzędne,** które mogą wykazać się dłuższą praktyką we większych przedsiębiorstwach ogrodowych i stolarskich.

Wynagrodzenie ustali się przy zawarciu umowy. — Podania o przyjęcie na te stanowiska należy przedłożyć Krajowym Zakładom Opieki Społecznej w Chojnicach do dnia 4. 2. 1935 r. i dołączyć uwierzytelnione odpisy świadectw i dokumentów osobistych oraz podać warunki wynagrodzenia.

Nie uwzględnione podania pozostaną bez odpowiedzi. 691

II. Co 21-34 658

WYWOŁANIE.

Karol i Albertyna małżonkowie Damms, rolnicy z Więcborka, jako zapisani właściciele obciążonej nieruchomości wnieśli o wywołanie i uznanie za nieważny, listu hipotecznego od hipoteki z tytułu reszty ceny kupna w wysokości 1500 marek niem., zapisanej w księdze wieczystej Więcbork wykaz liczba 74 w dziale III pod bież. nr. 11 na rzecz wierzyciela Wilhelma Erdmanna z Smiłowa pow. Sępólno, na podstawie zezwolenia na wpis z dnia 7 marca 1898 r. a zapisanej dnia 8 marca 1898 r. uwiarygadniając, że ten list hipoteczny zaginął wierzycielowi.

Wzywa się wszystkich nieznanych posiadaczy tego listu hipotecznego lub tych, którzy o istnieniu tego listu hipotecznego wiedzą lub do niego roszczą sobie jakie prawo, by zgłosili swe prawa i przedłożyli list hipoteczny najpóźniej w terminie wywoławczym. dnia 9 maja 1935 r. o godz. 10 w niżej podpisanym Sądzie, sala rozpraw z zagrożeniem, że o ile do tego czasu listu hipotecznego nie przedłożą lub nie zgłoszą swych praw, ten list hipoteczny zostanie uznany za nieważny i utraci swą moc prawną.

Więcbork, dnia 8 stycznia 1935 r.

Sąd Grodzki.

Nawet bardzo doświadczona Pani domu skorzysta, odwiedzając Pokazy prania Persilem, urządzane przez naszą firmę w czasie od **21 stycznia do 26 stycznia br.** Wyszkolony personel pokaże, jak łatwo prać, suszyć i prasować delikatną bieliznę kolorową. Przyniesione drobne sztuki bielizny chętnie prać będziemy na próbę.

K. Jarociński
Toruń
Stary Rynek 31.

TORUŃ

Udzielam
tanio korepetycyj i
lekcyj
francuskiego, niemieckiego, angielskiego i gry na fortepianie. Adamska, Toruń, Sukiennicza 4.! 6338

Wszyscy mówią, że najtańszy
krawat 8396
kupisz **tylko** wprost z fabryki Toruń, św. Jakóba 16 Co tydzień nowe desenie

Pianina
T. Bettinga sprzedaję na nader dogodnych spłatach. Dla pp. wojskowych i urzędników szczególne ustępstwa. **Turostowska,** Toruń, św. Ducha 14. 155

Z powodu
wyjazdu sprzedam tanio willę dochodową z ogrodem lub bez. Oferty do „Dnia Pomorsk" Toruń.

Wydzierżawię
mieszkanie 2-pokojowe z kuchnią dla bezdzietnego starszego małżeństwa. Oferty do „Dnia Pom." Toruń.

Nauczycielka
wychowawczyni, poszukuje posady do dzieci. Zgłosz. Toruń, Mickiewicza 115, parter na lewo. 686

Poszukuję
pokoju na pracownię kuśnierską w śródmieściu. Oferty do „Dnia Pomorskiego" Toruń. 706

Narciarze
Ubrania narciarskie, damskie i męskie **Koszule** narciarskie w najnowszych deseniach i pierwszorzędnem wykonaniu poleca najtaniej Władysław Czyżniewski Wytwórnia konfekcji i bielizny. Toruń, Wielkie Garbary 21. 10280

Meble!
wszelkiego rodzaju, najtaniej kupujesz tylko, Toruń, Prosta 5. Przekonaj się — Sapmiętaj — Powiedz drugiemu. 547

Kurs tańców
specjalnie dla osób starszych rozpocznie się z dniem 24 stycznia. Osoby zainteresowane mogą się zgłosić. Werna, Toruń, Stary Rynek 16. 620

Pierwszorzędny GABINET KOSMETYCZNY „KALOTECHNIKA"
Wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki Racjonalne pielęgnowanie, odmładzanie i udoskonalanie urody. Usuwanie zmarszczek, wągrów, pryszczy, brodawek, kurzajek, zbędnego owłosienia, piegów, rozszerzonych por, łojotoku, trądziku, czerw. nosa i innych niedokładności cery. Radykalne usuwanie łupieżu. Przyciemnianie brwi i rzęs Sprzedaż kremów, mleczek i t.p. Porady bezpłatnie. 1814
TORUŃ, ul. Król. Jadwigi 5, mieszk. 3.

BYDGOSZCZ

Młody,
pełen sił człowiek, poszukuje jakiejkolwiek pracy fizycznej za utrzymanie. Ponieważ jest bez środków do życia, prosi usilnie o łaskawe spieszne oferty do Adm. „Dnia Bydgoskiego" w Bydgoszczy, M. Focha 12. „Poszukuje". 671

Gabinet
lekarski, lampę kwarcową, krzesło ginekologiczne, różne instrumenty, bardzo tanio okazyjnie sprzeda: „Sala Licytacyjna", Bydgoszcz, Gdańska 42. 698

GDYNIA

Materjały
na ubrania, kostjumy, płaszcze poleca
Skład Fabryczny Fabryki Jan Macha w Bielsku H. Landsberg w Tomaszewie.
Wielki wybór dodatków krawieckich.
Gdynia, Starowiejska 16, tel. 20-58. 329

Futro Karakułowe
korzystnie sprzedam. Lisiecka, Gdynia, Świętojańska 65, m. 4. 703

Sprzedam
tanio z powodu choroby dom z 2 morgowym ogrodem w centrum miasta nadającym się na ogrodnictwo. Dargusch, Wejherowo. 709

Większe
mieszkanie słoneczne, w bliskości dworca od zaraz do wynajęcia. Oferty do „Gazety Morskiej" Wejherowo. 710

GDAŃSK

Został zagubiony
w pociągu pospiesznym Poznań—Gdynia, dnia 19 bm., niebieski, średniej wielkości kuferek z zawartością i dokumentami osobistemi, wystawionemi na Charlotte Schreiber-Pławin. Prosi się znalazcę o zwrot tegoż za dobrem wynagrodzeniem pod adr.: Charlotte Schreiber, Gdańsk, Langfuhr, Lindenstr. 10. 704

Kto przyjmie
4-letniego chłopca na wychowanie? Łaskawe zgłoszenia pod „chłopiec" do „Gazety Gdańskiej" Gdańsk Rynek Kaszubski 21. 700

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.

W Gdańsku za wiersz milim. na stronie 7-łamowej	15 fen.
„ „ „ „ „ „ 4-łamowej	50 fen.
„ „ drobne za słowo 5 fen. — tytułowe	10 fen.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.50 zł
Z odnoszeniem do domu	2.80 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.89 zł
Pod opaską	4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
„ „ z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 gd

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
Witold Możnicki, Toruń, ul. Moniuszki 25, m. 1.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. **Omyłki,** które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: **Wilhelm Grimsmann,** Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: **Wacław Górnicki,** Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: **Józef Dobrostański,** Gdynia, Szkolna. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: **Wacław Gańcza,** Grudziądz, ul. Sienkiewicza 90. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: **Lubomski Wacław,** Tczew, ul. Kościuszki 1.

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. **Za ogłoszenia odpowiada Administracja.** Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.